

Riksdagens protokoll

2010/11:96

Onsdagen den 4 maj

Kl. 09.00 – 15.28

16.00 – 16.25

Protokoll
2010/11:96

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 28 april.

2 § Avsägelse

Tredje vice talmannen meddelade

att *Monica Green* (S) avsagt sig uppdraget som ledamot i finansutskottet,

att *Pia Nilsson* (S) avsagt sig uppdraget som ledamot i trafikutskottet,

att *Désirée Liljevall* (S) avsagt sig uppdraget som ledamot i trafikutskottet och

att *Tommy Waidelich* (S) avsagt sig uppdragen som vice ordförande i Riksrevisionens parlamentariska råd, som suppleant i skatteutskottet, som suppleant i utrikesutskottet och som suppleant i fullmäktige i Riksbanken.

Kammaren biföll dessa avsägelse.

3 § Anmälan om kompletteringsval

Tredje vice talmannen meddelade att Socialdemokraternas riksdagsgrupp på grund av uppkomna vakanser anmält *Pia Nilsson* och *Meeri Wasberg* som ledamöter i finansutskottet, *Monica Green* som ledamot i trafikutskottet, *Meeri Wasberg* som suppleant i skatteutskottet, *Désirée Liljevall* som suppleant i utrikesutskottet, *Fredrik Olovsson* som suppleant i fullmäktige i Riksbanken och *Håkan Juholt* som suppleant i Nordiska rådets svenska delegation.

Tredje vice talmannen förklarade valda till

ledamöter i finansutskottet

Pia Nilsson (S)

Meeri Wasberg (S)

ledamot i trafikutskottet
Monica Green (S)

suppleant i skatteutskottet
Meeri Wasberg (S)

suppleant i utrikesutskottet
Désirée Liljevall (S)

suppleant i fullmäktige i Riksbanken
Fredrik Olovsson (S)

suppleant i Nordiska rådets svenska delegation
Håkan Juholt (S)

4 § Meddelande om ändringar i kammarens sammanträdesplan

Tredje vice talmannen meddelade att *fredagen den 6 maj kl. 11.00* skulle bordläggningsplenium äga rum. Tidigare aviserat interpellations-svar kl. 9.00 skulle utgå.

Tredje vice talmannen meddelade vidare att bordläggningsplenium *fredagen den 3 juni kl. 11.00* skulle utgå.

5 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades
Propositioner
2010/11:97 till civilutskottet
2010/11:132 till finansutskottet

Motioner
2010/11:Sf6–Sf9 till socialförsäkringsutskottet
2010/11:Ju17 till justitieutskottet

*Fortsatt tillämpning
i fråga om Iran av
lagen (1996:95) om
vissa internationella
sanktioner*

6 § Fortsatt tillämpning i fråga om Iran av lagen (1996:95) om vissa internationella sanktioner

Föredrogs
utrikesutskottets betänkande 2010/11:UU7
Fortsatt tillämpning i fråga om Iran av lagen (1996:95) om vissa internationella sanktioner (prop. 2010/11:91)

Anf. 1 FREDRIK MALM (FP):

Fru talman! Jag noterar att jag är den enda ledamoten som har anmält mig till den här debatten – eller man ska kanske säga monologen. Det har att göra med att utrikesutskottet är helt överens i detta betänkande – det finns inga reservationer. Men det är inte riktigt hela sanningen.

Betänkandet rör det paket av sanktioner mot Iran som Europeiska unionen beslutade om sommaren 2010. För att det rådsbeslutet ska kunna tillämpas i Sverige krävs det vissa ändringar beträffande två lagar: sanktionslagen från 1996 och en förordning från 2007 om vissa sanktioner mot Iran.

Det handlar med andra ord om en anpassning av svensk lagstiftning till ett beslut som redan har fattats i ministerrådet. På den punkten är utrikesutskottet överens. Men det fanns olika uppfattningar från första början om huruvida Europeiska unionen över huvud taget skulle anta ett sanktionspaket mot Iran. Därför anser jag att det är viktigt att klargöra några ståndpunkter i debatten.

Fru talman! Regimen i Iran är en av de största förbrytarna mot de mänskliga rättigheterna i världen. Den hänger sina medborgare i lyftkranar, fängslar oberoende journalister, torterar oppositionella, skickar det iranska folkets pengar till Hizbullah och Hamas och vill utplåna staten Israel. Och detta sker utan att Iran har kärnvapen. Vi kan bara fundera över hur utvecklingen skulle se ut om regimen i Iran bemästrade hela kärnbränslecykeln och dessutom hade skaffat sig tillgång till atomvapen.

Den fråga vi bör ställa oss är således: Kan vi acceptera att en av världens farligaste regimer får tillgång till världens farligaste vapen? Svaret på den frågan måste vara ett entydigt nej. Det finns flera andra argument för detta.

Om Iran får kärnvapen kommer det att bli ännu svårare att påverka regimen och ge stöd till landets demokratirörelse. Den dag nya oroligheter bryter ut i Iran, till exempel till följd av ett prisfall på olja som i sin tur leder till livsmedelsbrist och indragna subventioner, kan den iranska militären och säkerhetstjänsten agera än mer brutalt, eftersom omvärlden inte kan ingripa. Kärnvapen riskerar att göra den iranska diktaturen immun mot omvärldens påtryckningar. Därmed försvåras också en demokratisering i landet.

Om Iran skaffar kärnvapen riskerar det dessutom att sätta i gång en rustningsspiral i Mellanösternregionen. Grannländerna måste då vidta åtgärder för att garantera sin egen säkerhet, på medellång och längre sikt i alla fall. Det gäller Turkiet, Saudiarabien, Egypten, gulfstaterna och andra.

Ett Iran med kärnvapen skulle dessutom utsätta staten Israel för ett direkt existentiellt hot.

Fru talman! Europeiska unionens sanktioner mot Iran följer de beslut som Förenta nationerna har tagit i flera steg sedan 2006, och de skärper dessutom FN-sanktionerna en aning. Syftet är att Iran ska följa icke-spridningsavtalet, NPT, och fullt ut samarbeta med FN:s atomenergiorgan IAEA och därmed följa de principer som landet självt har anslutit sig till. Det innebär att Iran inte får utveckla kärnvapen.

Hur långt Iran har kommit i urananrikningsprocessen, hur många anläggningar och centrifuger som där finns och andra mer detaljerade frågor kring processen har vi inga exakta svar på i dag. Det kan handla om några år, och det kan handla om längre tid än så.

Fru talman! Sanktionernas innehåll och omfattning ger vid handen att detta inte ensamt kommer att hindra Iran från att utveckla kärnvapen. Men det är fel att hävda – vilket en del gör – att sanktionerna är tandlösa, för det är de inte.

*Fortsatt tillämpning
i fråga om Iran av
lagen (1996:95) om
vissa internationella
sanktioner*

Med de skärpningar som har gjorts har sanktionerna en inverkan på den iranska ekonomin. De är därmed också till sin karaktär bredare än att endast slå mot atomenergiprogrammet. Vaksamheten mot Irans ekonomiska aktivitet ökar dessutom runtom i världen, vilket ökar möjligheterna att upptäcka när Iran försöker kringgå sanktionerna genom att till exempel falskdeklarerar varuleveranser eller sätta upp frontbolag för att genomföra transfereringar och annat.

Fru talman! Tyvärr intog den svenska regeringen tidigt en negativ attityd till EU-sanktioner mot Iran. Det fanns flera argument för detta – jag behöver inte gå in närmare på dem nu.

Min uppfattning var att Sverige i stället borde ha välkomnat de skärpta EU-sanktionerna mot Iran, oavsett om de hade varit EU-autonoma eller mer eller mindre bekräftat eller kompletterat Förenta nationernas sanktioner, som säkerhetsrådet har beslutat om.

Det vore nämligen förödande om sanktionerna i stället skulle mildras eller lyftas. Det skulle sända signalen att omvärlden accepterar Iran som en kärnvapenstat. Det skulle uppfattas som en viktig seger för Mahmoud Ahmadinejad och ayatolla Khamenei. Sannolikt skulle Iran då öka sina ansträngningar att skaffa atomvapen.

Om pressen på Iran minskar ökar dessutom risken att andra stater agerar unilateralt mot Iran. Den som inte vill se en väpnad konflikt mellan Iran och andra stater gör därför rätt i att upprätthålla en så hård press på den iranska diktaturen som möjligt.

Under den arabiska våren ser vi hur befolkningarna i en rad länder nu reser sig mot de regimer som under många år har hållit dem i bojor. Men massiva demonstrationer är ingenting nytt i Iran. Regimen vacklade till följd av studentprotesterna i slutet av 1990-talet men lyckades stå kvar på båda benen då president Khatami valde att stå lojal med den regim han trots allt företrädde. Efter det riggade presidentvalet 2009 gick hundratusentals iranier ut på gatorna och protesterade, men protesterna slogs ned med skoningslöst våld från regimens sida.

Förtrycket i Iran tar sig en rad olika uttryck. Kvinnors rättigheter är bedrövligt eftersatta, både i praktiken och i lagstiftningen. Kurderna förtrycks, och deras partier tvingas ha sina högkvarter i irakiska Kurdistan, på andra sidan gränsen. Balucherna, som lever i skärningspunkten mellan Iran, Pakistan och Afghanistan, har under lång tid förföljts. Religionsfrihet omfattar snart endast regimens mest lojala shiamuslimska fundamentalister.

Enda sättet för Iran att bli ett gott och välmående samhälle är att landet blir en demokrati. Att den diktatoriska eliten skulle få tillgång till kärnvapen vore ett allvarligt slag mot möjligheterna till just detta, att kunna bygga en demokrati i Iran. Därmed hänger sanktionerna också ihop med strävan efter ett demokratiskt Iran.

I detta anförande instämde Ismail Kamil, Nina Lundström och Christer Winbäck (alla FP).

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 11 §.)

Föredrogs
miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2010/11:MJU17
Avfall och kretslopp.

Avfall och kretslopp

Anf. 2 SUZANNE SVENSSON (S):

Fru talman! Stora mängder avfall är vardag i det moderna samhället. Detta har en stor påverkan på vår miljö. För att minska konsekvenserna måste vi arbeta på flera plan. Det handlar om att minska mängden avfall i sig, exempelvis genom att använda produkter tillverkade av mindre mängd material och förlänga produkternas livslängd, att minska avfallens farlighet, återanvända produkter och ta hand om det avfall som inte går att använda på ett säkert sätt.

Producentansvaret innebär att producenterna ansvarar för att samla in och ta hand om uttjänta produkter. Ett exempel är förordningen om producentansvar för förpackningar. Syftet är att stimulera producenterna att utveckla förpackningar så att utsläpp av skadliga ämnen minimeras vid återvinning. Samtidigt avser förordningen att driva på utvecklingen av mindre och lättare förpackningar så att avfallsmängden på detta sätt minskar.

De berörda parterna har en överenskommelse som ska ge en ökad återvinning i hela landet. I överenskommelsen ingick 200 nya återvinningsstationer som skulle etableras, och man skulle ha en beredskap för ytterligare 200. Avfallshanteringsparter lovade att löpande utvärdera sin service. Om och när graden av källsortering minskade i ett område skulle informationen till medborgarna genast förbättras.

Trots att det finns en överenskommelse mellan de olika parterna har inte detta fungerat de senaste åren. Det har inte varit lönsamt att hämta visst material, eller så har man valt att hämta i mindre omfattning, vilket har inneburit att återvinningsstationer i kommunerna har varit överhoppade. Kommunerna har själva fått ta hand om det avfall som inte har varit lönsamt att hämta för förpackningsindustrin. Eftersom detta blivit ett sanitärt problem har kommunerna också fått öka städningen runt återvinningsstationerna. Konsekvensen har blivit att kommunerna själva har tagit över eller håller på att ta över hanteringen av förpackningsmaterialet.

Nu när hjulen börjar snurra i Sverige igen och industrin börjar bli intresserad av sitt återvinningsmaterial finns till exempel inte det papper som industrin behöver. Man får gå ut på marknaden och handla upp återvinningspapper för en dyrare peng än om man hade tagit hand om det såsom överenskommelsen var från början.

Producentansvaret måste fungera. Konsumenternas vilja att källsortera sina sopor ska mötas med respekt från kommuner, förpackningsproducenter och avfallsentreprenörer. Det ska vara enkelt att sortera och lätt att göra rätt.

Detta är endast en av många frågor när det gäller avfall. På så väl detta som andra avfallsområden återstår mycket att göra.

Vi socialdemokrater vill driva på utvecklingen av teknik och system för tillverkning, insamling och återvinning. Vi vill utreda möjligheterna

att samla in avfall i materialströmmar och öka fokus på att förebygga uppkomst av förpackningsavfall.

Fru talman! Vi anser att det är dags att Sverige på allvar tar sig an uppgiften att ta vara på resurserna i avfallet, inte bara som energi utan också ett steg högre upp i avfallshierarkin, på materialnivå. För detta kan det behövas både regeländringar och ekonomiska styrmedel så att man kan komma ifrån deponeringen av de stora mängderna hushållsavfall.

Vi anser att man måste utveckla pantsystem för att minska råvarubehovet, materialsvinnet, nedskräpningen, miljöförstöringen, energiförbrukningen och belastningen på ekosystemen. Exempel på nya pantsystem är system för inbyggda batterier i presentartiklar, som tyvärr ofta hamnar i fel avfallsfraktion, och för hushållselektronik, som har blivit en snabbt växande del av våra sopor som lätt hanteras fel.

Den ökade tillgängligheten till kontinenten och möjlighet till handel skapar också ett stort problem vad gäller aluminiumburkar. De tomma burkarna hamnar ofta i soporna eller, ännu värre, i vår natur. Burkarna utgör ett stort nedskräpnings- och miljöproblem eftersom aluminium inte bryts ned. Burkarna är också energikrävande att framställa, och de bör därför återanvändas eller återvinnas för att vi ska kunna spara energi.

Därför anser vi att det behövs ett gemensamt pantsystem för aluminiumburkar inom EU och att regeringen på EU-nivå bör driva frågan om ett gemensamt pantsystem för aluminiumburkar i hela Europa.

Fru talman! I dag finns det inga regler som hindrar båtar och fartyg från att släppa ut avfallsvatten rakt ut i havet när de befinner sig på internationellt vatten. I stället är det upp till de olika rederiernas eget samvete att välja vad de släpper ut eller inte. Men de frivilliga åtagandena är inte tillräckliga.

Parlamentariska Östersjökonferensen i augusti 2007 beslutade att rekommendera alla Östersjöstaters regeringar och Helcom att omedelbart initiera åtgärder för att minska avfallsutsläpp från alla båtar i Östersjön för att minska försurningen i havet. Det är viktigt att Sverige som föregångsland driver frågan om minskat utsläpp från båtar och fartyg i förhandlingarna om Helcoms aktionsplan för Östersjön. En väg att gå kan vara att kräva obligatorisk avfallshantering i hamnarna och att erbjuda gratis tömning av tankar, exempelvis finansierat via hamnavgiften.

Exporten av farligt avfall till fattiga länder är ett allvarligt miljö- och rättviseproblem. Att fattiga länder tar hand om de rikas farligaste sopor kan vi aldrig acceptera. Exporten av miljöfarligt avfall till fattiga länder måste upphöra. Vi vill därför skärpa producentansvaret i EU vad gäller miljöfarligt avfall som elektronikavfall eller avfall som innehåller tungmetaller. Sådant miljöfarligt avfall ska tas om hand inom EU och ska inte få exporteras till länder utanför unionen utan särskilt tillstånd. Tillståndet ska förutsätta att avfallet kan tas om hand på ett sätt som inte innebär miljörisiker.

I Sverige återvinner vi i dag 96 procent av allt vårt totala hushållsavfall. Vi är därmed en av de främsta återvinnarna i världen. Trots det förutspås att vårt sopberg 2050 kommer att vara fem gånger större än i dag. Mellan 10 och 50 procent av all vår mat äter vi inte upp, och den totala mängden onödigt matavfall från svenska hushåll beräknas till 900 000 ton per år.

Vi anser att matavfall från våra hushåll behöver tas om hand på ett bättre sätt än vad som sker i dag så att vi kan utnyttja den potential som avfallet har. Matrester kan till exempel omvandlas till biogas och biogödsel. Vi förespråkar klimatinvesteringar lokalt till stöd för produktion av biogas från organiskt avfall. Kombinationen av avfallsförbränning med kraftvärme, biogasproduktion och kompostering är en bra mix för att minska utsläpp, vilket människa och miljö är i stort behov av.

Fru talman! Vi står naturligtvis bakom samtliga våra reservationer, men jag yrkar bifall till reservation 5.
(Applåder)

Anf. 3 ÅSA ROMSON (MP):

Fru talman! Vi debatterar ett betänkande som rör ett antal motioner om avfall och kretslopp. Jag ska inte lägga ut texten om hela detta politiska område utan göra några nedslag i de motioner som utskottet har behandlat.

På radion i morse hörde jag Lundaforskaren som menade att vi har nog med restavfall från hushåll, livsmedelsindustri och avloppsslam för att driva samtliga bussar i hela Sverige med biogas.

Det låter som en positiv nyhet om det kunde bli verklighet eftersom bussarna i stadstrafik och i landsortstrafik i Sverige inte bara bidrar till fossila utsläpp av koldioxid utan också ganska mycket bidrar till hälsofarliga utsläpp i luft. Biogasdriften av tunga fordon är en oerhört effektiv och miljöbra satsning att genomföra.

Tyvärr har vi i dag inte de system som gör att vi effektivt utnyttjar det avfall som vi har och som kan göras till biogas så att vi driver alla dessa bussar med biogas. Det är både i distributionsledet och i det led som vi nu diskuterar kring avfallshanteringen, alltså insamlingen av dessa restprodukter, som Sverige skulle kunna göra betydligt mer.

Miljöpartiet tycker att man ska samla in biologiskt avfall i alla större städer i Sverige från både hushåll och storkök. Då skulle vi få en bra resurs som vi kan använda i kretsloppet betydligt mer effektivt än att bara bränna upp det som görs med huvuddelen av det i dag. En sådan konvertering skulle också kunna underlättas och stödjas av staten och regelverket i stället för att man drar denna fråga ytterligare ett antal år i långbänk för att hitta lösningar på det lokala planet. Som den tidigare talaren nämnde kan man också ge ekonomiskt stöd för lokala lösningar som tidigare på biogasens område har visat sig vara ganska lyckade satsningar. Vi har åtminstone fått i gång en hel del biogasproduktion i Sverige i dag med hjälp av de nationella investeringsstöd som har funnits i form av Klimp- och LIP-stöd.

I den reservation som Miljöpartiet har skrivit tillsammans med Socialdemokraterna och Vänsterpartiet om biologiskt avfall pekar vi just på att alla större städer ska få ett tydligt regelverk för att de ska samla in biologiskt avfall från hushållen. Då får man bort lite av den osäkerhet som finns i dag kring hur man ska bygga upp dessa system. Vi ser nämligen att nästan hälften av Sveriges kommuner har börjat eller redan har byggt ut insamlingssystem för biologiskt avfall. Det gäller i både större städer och i något glesare orter. Men samtidigt finns hälften av kommunerna kvar. När vi behöver denna resurs för en gemensam energisatsning

både till tung trafik och till andra energiområden borde det även ligga i riksdagens intresse att underlätta för ett sådant regelverk.

Den andra frågan som jag vill ta upp gäller de allmänna ansvarsförhållandena i fråga om insamlingen från hushållen av avfall. Vi överöses med mediala inslag om vilka resurser som ändå finns i våra soppsår hemma i hushållen och som inte tas till vara i materialledet. Vi i Sverige är stolta över att vi inte lägger detta avfall på deponi längre utan förbränner det och i alla får energi av det. Men det skulle vara bättre om vi lyckades materialåtervinna betydligt mer än vi gör i dag.

Jag vill peka på att den kanske största vinsten är den pedagogiska, nämligen att man gemensamt i bostadsområden och bland befolkningen faktiskt känner att man gör rätt för sig och att man inte blir straffad för att man sorterar sitt avfall genom att man, som i Stockholm, får gå flera hundra meter. Det låter inte särskilt långt. Men med tanke på att alternativet är att man bär ut soppåsen till trapphuset straffar vi fortfarande dem som gör det miljöbästa valet, precis tvärt emot regeln om att det ska vara lätt och billigt att vara miljövän. Vi kan definitivt inte nöja oss med ett system där vi inte får till en lösning där den miljöbästa lösningen också är den lösning som var och en känner är den som är lättast att hantera.

Jag tror att den samförstånds lösning som man har börjat diskutera mellan aktörerna är en bra början. Men jag tycker inte att vi här ska nöja oss med det som majoritetspartierna förespråkar i detta betänkande genom att vi ska vänta på en segdragen beredning i Regeringskansliet. Den proposition som man hänvisar till i majoritetstexten när det gäller att dessa frågor ska tas upp igen har redan kommit till riksdagen, men den visar sig inte innehålla någonting om dessa frågor.

Jag skulle därför vilja ställa en fråga till majoritetsföreträdarna i denna debatt om hur de ser på hur vi ska komma vidare med ansvarsförhållandena för att bättre kunna materialåtervinna hushållens avfall och få ett bättre insamlingssystem som gör att man inte skiljer på metallhinken och konservburken utan ser metall som metall och som en viktig resurs att materialåteranvända och få in i kretsloppet så att vi slipper överutnyttja de ändliga resurser som finns på jorden.

Fru talman! Jag står naturligtvis bakom samtliga våra reservationer, men för tids vinnande yrkar jag bifall bara till reservation 5 om biologiskt avfall med mera.

(Applåder)

Anf. 4 JENS HOLM (V):

Fru talman! Jag skulle vilja lyfta fram några viktiga saker i denna debatt om avfall. Jag vill först understryka vikten av att ha ett fungerande pantsystem. Om man jämför Sverige med andra europeiska länder kan man se att vi har kommit ganska långt vad gäller pant på till exempel aluminiumburkar och petflaskor.

Om man jämför insamlingsgraden av produkter som det finns pant på med insamlingsgraden av andra produkter där det bara finns ett insamlingskrav ser man att det lämnas in väldigt mycket mer produkter när det finns en pant. Pant är ett bra styrmedel och ett incitament för att vi ska samla in detta avfall.

Därför tycker jag att reservation 1 från de rödgröna partierna är så viktig. Där skriver vi att vi vill utveckla pantsystemet och vill att fler produkter ska kunna införlivas i detta system.

Jag personligen tycker att man också ska se över panttaxorna och att man kan höja dem på vissa områden. Det har man gjort på aluminiumburkar, vilket var helt rätt steg. Men man kanske kan höja mer än så, i synnerhet på petflaskor och på glasflaskor där panttaxorna ligger lågt.

Väldigt mycket skulle vara vunnet om vi kunde ha ett gemensamt europeiskt pantsystem för aluminiumburkar. Det är tråkigt att partier som till exempel Folkpartiet inte har tillstyrkt reservationen från Socialdemokraterna och Vänsterpartiet. Detta skulle inte behöva innebära att vi på något vis måste äventyra eller försämra vårt svenska pantsystem, utan det handlar om att vi ska driva på de andra länderna så att de har ett system som liknar det som vi har i Sverige.

Allt fler aluminiumburkar, inte minst med öl, kommer nu från andra europeiska länder till Sverige. Folk direktimporterar och fyller bilar och släpvagnar med öl från Danmark och Tyskland. Alla dessa burkar kan inte tas om hand i Sverige. Då vore det bra om vi hade ett gemensamt pantsystem.

Det är också viktigt att vi kommer till rätta med förpackningsansvaret i Sverige. Sedan 1994 är det producenterna som har ansvaret för att samla in förpackningar och returpapper. Jag tror att alla som har varit aktiva i politiken på det lokala planet vet att detta är en stor stridsfråga. Alla vi vet att kommunerna i själva verket tar ett mycket stort ansvar för denna insamling när det faktiskt är producenterna som ska ta detta ansvar.

Jag kommer ihåg att Avfall Sverige, som kanske har ett visst intresse i denna fråga, i en genomgång konstaterade att så mycket som 60 och upp till 80 procent av insamlingen av förpackningar och returpapper bekostas av andra än förpackningsindustrierna. Därför vill vi i de rödgröna partierna enligt reservation 3 se över detta. Vi vill skärpa kraven på producenterna så att de faktiskt tar sitt fulla ansvar. Jag yrkar därför bifall till reservation 3.

Avslutningsvis måste vi komma till rätta med den stora dumpningen av en stor del av avfallet, men inte minst elavfall – mobiltelefoner, datorer och andra saker – som helt enkelt dumpas i utvecklingsländer. Detta leder till att stora mängder kvicksilver, bly, kadmium och andra farliga kemikalier sprids i dessa länder. I dag är det nästan fritt fram att fylla containrar på båtar och skicka dem till Nigeria eller andra länder i Afrika som det oftast handlar om.

Det här är helt i strid med EU:s ramdirektiv som säger att vi självklart ska ta hand om avfallet på hemmaplan. Ändå görs inte det. Därför måste vi här på hemmaplan hitta nya styrmedel för att vi ska konsumera mindre, inte hela tiden köpa nya mobiltelefoner. Vi borde också hitta system för hur det kan bli lättare att reparera produkter. I dag är det ju så att man går tillbaka till affären med en dator som man haft i ett eller två år och som behöver repareras. Om garantin inte längre gäller säger de i affären: Köp en ny! Det är för dyrt att reparera. Detta är ohållbart och extremt slösaktigt.

Vi måste också se om det går att hitta strängare regler för kontroller och obligatoriska inspektioner i våra hamnar så att vi har kontroll över

vilka produkter som skeppas ut från våra länder. Det har vi inte i dag. Då är det en ny lagstiftning, en strängare lagstiftning, som vi talar om.

Med detta sagt vill jag lyfta fram alla de rödgröna reservationerna, men för tids vinnande yrkar jag bifall endast till reservation 3.
(Applåder)

Anf. 5 CHRISTER AKEJ (M):

Fru talman! Avfall och kretslopp är frågor som alltmer diskuteras och som kommit allt högre upp på agendan. Det är glädjande då vårt avfall är en för vår miljö mycket viktig fråga.

I första hand ska vi helt klart ha ambitionen att se till att mängderna avfall som vi producerar blir så små som möjligt. Därefter gäller att avfall som ändå uppstår tas om hand på ett ur miljö- och resurssynpunkt klokt sätt. Avfallshierarkin i ramdirektivet om avfall anger just denna ordning – det avfall som uppstår ska i första hand återanvändas, i andra hand återvinnas eller användas för energiframställning och i sista hand deponeras.

I Sverige är vi duktiga på att hålla sopmängderna nere. Vi är mycket duktiga på att återvinna vårt avfall. Vi tillhör de ledande i Europa. I Sverige produceras årligen ungefär 500 kilo avfall per person, vilket är något tiotal kilo mindre än som i genomsnitt gäller för EU-länderna.

De senaste tolv åren har vi i vårt land ökat andelen som återvinns och som används till energiutvinning från knappt 70 procent till 98 procent. Återvinningen utgör en tredjedel. Till energiutvinning går hälften, 48 procent. Till biologisk behandling går 14 procent. Deponeringen har i stort helt upphört; den har minskat från 31 procent till 1 procent.

I EU är förhållandena helt annorlunda med en avsevärt mindre andel återvinning och en väsentligt större del som går till deponi. Däremot har våra totala avfallsmängder ökat från 3,7 miljoner ton 1997 till 4,5 miljoner ton 2009. Dock kunde vi förra året se en viss minskning. Samtidigt är det viktigt att beakta att våra avfallsmängder också står i viss relation till konjunkturen. Lite skämtsamt brukar det påstås att en av de bästa konjunkturmätarna är studiet av en återvinningsstation och aktiviteten där.

Fru talman! På senare år har vi också kraftigt ökat andelen avfall som blir biologiskt behandlat till exempel för utvinning av biogas. I dag utgör, som nämnts, denna del 14 procent. Här finns dock en potential att gå vidare och att nå ännu högre siffror.

I stort sett överallt i vårt land är man på väg att införa utsortering av biologiskt hushållsavfall för rötning och gasframställning. Mycket här handlar om att finna praktiska lösningar som är ekonomiskt lönsamma och lätta att implementera ute i de enskilda hushållen. Just detta är en viktig faktor för att nå vårt mål om en ännu större andel källsortering.

Det måste vara enkelt och det måste kännas motiverat för den enskilde medborgaren att leva miljövänligt i sitt vardagsliv och att sortera och återvinna sitt avfall på ett optimalt sätt.

I Sverige finns det ett krav på förpacknings- och tidningsindustrin, ett så kallat producentansvar; deras produkter ska återvinnas för materialanvändning. Det gäller därför att finna system som gör det lätt för konsumenten att medverka i denna återvinning så att förpackningar och tidningar inte hamnar bland de vanliga soporna. Internationellt sett är vi väldigt duktiga på detta.

Förra året återvanns 91 procent av tidningar och trycksaker och 74 procent av kartong och wellpapp. För bådadera överträffade vi klart regeringens mål om 75 procent respektive 65 procent. Metallförpackningar återvanns till 73 procent, plast till 31 procent och glas till 74 procent. Även här klarade vi i två fall av tre regeringens mål med god marginal.

Ett område som diskuteras mycket är aluminiumburkar och petflaskor. På dessa finns en pantavgift som förra året fördubblades. Burkar och petflaskor återvinns också i mycket hög grad, till 87 procent respektive 83 procent. Vi återvinner alltså nästan nio av tio av våra burkar och plastflaskor.

Batterier är en annan omdiskuterad produkt med vissa rent skadliga och hälsovådliga innehåll. Sedan år 2009 finns här ett producentansvar som innebär ansvar för information till konsumenten om var man kan lämna sina uttjänta batterier och om varför det är så viktigt att samla in dessa. Producenterna ansvarar också för att det finns insamlingssystem över hela Sverige samt för sortering och återvinning.

Beträffande elektriskt och elektroniskt avfall som datorer, musikanläggningar, tv och vitvaror samlas i vårt land drygt 15 kilo per person in – att jämföra med EU-snittet på 4 kilo.

Som jag nämnt är vi duktiga på att sortera vårt avfall, återanvända det material som passar för det och förbränna det som är lämpat för det.

Trots att vi nått långt och är ledande i Europa och även internationellt får vi inte slå oss till ro. Tvärtom måste det här sporra oss ytterligare till att ständigt bli bättre och till att nå ännu högre mål. Vi kan vara stolta men får inte vara nöjda.

Miljömålsberedningen har därför till regeringen avlämnat ett förslag om nya mål för minskat avfall och ökad biologisk återvinning. Målen är bland annat att matavfallet ska minska med minst 20 procent fram till år 2015. Vidare ska år 2015 minst 40 procent av matavfallet från hushåll, storkök, butiker och restauranger behandlas biologiskt.

Fru talman! Här i kammaren har riksdagen i dag att ta ställning till ett motionsbetänkande där 25 motionsyrkanden inom området avfall och kretslopp behandlas.

En del i betänkandet handlar om pantsystemet, om detta kan utökas och bli mer internationellt eller åtminstone gemensamt inom EU. Frågan är inte alls ny utan utreddes redan 2003 av Kommerskollegiet. Man menade då att det var lämpligt att börja med ett mindre antal länder som redan har ett fungerande pantsystem. Många frågor återstår dock innan ett gemensamt system kan genomföras.

EU-kommissionen inledde hösten 2010 en studie om alternativ och möjligheter när det gäller att införa ett EU-gemensamt pantsystem. Denna studie beräknas vara klar i slutet av detta år.

En globalt sett ökad återvinning av burkar är ur flera synpunkter positivt. Dock är det i ett globalt system viktigt att incitamenten för konsumenten att panta burkar finns kvar. Det gäller att det är enkelt och att återvinningssystemet finns tillgängligt nära konsumenten. Sverige som tillhör de länder i världen som är bäst när det gäller att panta burkar borde kunna vara en förebild.

Inom Nordiska rådet har nyligen frågan om ett gemensamt nordiskt pantsystem utretts. Stora mängder burkar och även flaskor passerar över gränserna mellan länderna, även från länder utanför Norden – till exem-

pel Tyskland och Estland. Ett gemensamt pantsystem skulle därför göra det enklare för konsumenten och även gynna miljön. Dock finns det i flera nordiska länder ett motstånd mot ett gemensamt pantsystem då man befarar att det skulle ge extra kostnader.

Nordiska rådet menar att ett sådant här system bör kunna inrättas inom tre år och då med fördel även omfatta gränshandeln med tredje land. Vi menar dock att man rimligen bör avvakta EU-kommissionens arbete beträffande ett EU-gemensamt system innan man tar slutlig ställning.

För batterier finns som jag nämnt ett producentansvar sedan 2009. Enligt detta finns krav på information till konsumenterna om batteriers fara för hälsan, påverkan på miljön och var man kan lämna sina uttjänta batterier. Enligt Naturvårdsverket är just information ett viktigt styrmedel för ökad insamling av batterier. Det är viktigt att folk blir medvetna om farorna med batterier. Regeringen följer frågan om hur insamling och återvinning av batterier utvecklas och får vid behov återkomma med ytterligare åtgärder.

Fru talman! I betänkandet diskuteras också ansvarsförhållanden för avfallshanteringen. Detta är tydligt lagreglerat, men självklart i praktiken kan det alltid i vissa speciella fall bli gränsdragningsproblem hur väl man än försöker reglera. Inom avfallsområdet pågår nu en implementering av ramdirektiven om avfall. I dessa införs nya definitioner som gör lagstiftningen tydligare, avfallshierarkin lyfts fram och det görs en mängd ändringar och förtydliganden.

Kommunerna har ansvaret för insamling och behandling av hushållsavfall. I varje kommun ska det finnas en renhållningsordning som anger föreskrifter för hantering av avfall i kommunen och en avfallsplan som beskriver kommunens åtgärder för att minska avfallets mängd och farlighet.

Ytterst anger miljöbalken att den som innehar avfall ska se till att detta hanteras på ett hälso- och miljömässigt godtagbart sätt. För en mängd produkter finns producentansvar, alltså att producenten har ansvar för insamling och omhändertagande av uttjänta produkter. Det gäller papper, däck, förpackningar, batterier, elektriska produkter, belysningsarmaturer, etcetera. Det finns industrier i Sverige som för sin produktion är beroende av material från produktåtervinningen. Därför får inte dessa material felaktigt gå till exempelvis energianvändning.

Vill vi nå än bättre resultat beträffande sortering av avfall till återvinning måste vi ha enkla, tillgängliga och konsumentanpassade system. Ett steg i denna riktning togs 2009 genom en överenskommelse mellan Sveriges Kommuner och Landsting, SKL, Avfall Sverige, Förpacknings- och Tidningsinsamlingen, FTI, och Svensk Glasåtervinning som innebär att det etableras 200 nya återvinningsstationer framför allt i större tätorter, att fler återvinningsstationer ska etableras i områden med hög säsongsbelastning samt att orter med en åretruntöppen livsmedelsbutik alltid ska ha en återvinningsstation.

Överenskommelsen som träffats mellan producenter och kommuner är viktig och lyfter fram just betydelsen av information. Rätt utformad information till de enskilda medborgarna, som ökar deras förståelse och betonar vikten av god avfallshantering för att värna vår miljö, hälsa och ta till vara värdefulla resurser, medverkar till att öka återvinningen och

säkerställa en god källsortering som möjliggör ett effektivt materialutnyttjande.

Med detta, fru talman, vill jag yrka bifall till förslaget i utskottets betänkande i dess helhet.
(Applåder)

Prot. 2010/11:96
4 maj

Avfall och kretslopp

Anf. 6 ÅSA ROMSON (MP) replik:

Fru talman! Det var många fina ord och en mycket bra redogörelse för hur systemet ser ut i dag. Jag undrar lite grann över regeringens linje här. Som det redogörs för i betänkandet förlitar man sig till den överenskommelse som, det måste erkännas, ännu inte har realiserats i några större detaljer. 200 återvinningsstationer i hela Sverige är knappast någonting som gör det enklare för konsumenterna. Du pratar, Christer, om konsumentnära regler. Jag undrar hur du ser på fastighetsnära källsortering och hur man ska få konsumenterna, hushållen, att källsortera i fastigheterna och hur vi ska få det systemet att fungera.

Min andra fråga gäller avfallshierarkin. Du säger att den ska förtydligas i samband med implementeringen av EU:s avfallsdirektiv. Varför föreslår man inte att avfallshierarkin helt enkelt skrivs in i lagen? Det är det tydligaste stället att tydliggöra den på, och det är det tydligaste stället att förtydliga för kommunerna att ta med den i deras egna renhållningsordningar, som ju styr allt hushållsavfallsinsamlande i Sverige.

Anf. 7 CHRISTER AKEJ (M) replik:

Fru talman! Jag tror att vi är överens i många delar i fråga om avfallshierarkin. Nummer ett är att vi ser till att vi får så små avfallsmängder som möjligt. När avfall ändå uppstår ska vi försöka återanvända det. Kan vi inte återanvända det är nästa steg att återvinna det och återvinna det för till exempel material på nytt eller för energiutvinning. Det är så man jobbar i Sverige, och man har kommit olika långt på olika ställen.

Jag tror inte, Åsa Romson, att man kan göra det riktigt så enkelt för sig som att säga att man genast får effekt om vi lagstiftar om en viss sak i Sveriges riksdag. Det handlar väldigt mycket om hur man lyckas ute på det lokala planet, om vi kan göra det enkelt och begripligt för kommuninvånarna. Ytterst vilar det på de enskilda kommunerna, som har ansvar för att se till att det fungerar och att stimulera sina kommuninvånare. Icke minst är information, som jag nämnde i mitt anförande, otroligt viktig. Flera instanser säger att den sak som kanske är mest avgörande för att man ska få ett bra genomslag och en ännu bättre källsortering i vårt land – i dag är vi världsledande, men vi ska inte nöja oss med det – är att våra invånare är informerade, känner en delaktighet och har kunskap.

Anf. 8 ÅSA ROMSON (MP) replik:

Fru talman! Jag håller helt med om det. Problemet är bara vad som är vår roll här i riksdagen. Hur underlättar vi för framför allt kommunerna att ta det ansvaret? Det är de som har informationsansvaret gentemot befolkningen. Om vi nu pratar om hushållsavfall är det kommunerna som står för ansvaret för att det omhändertas.

Vi har en lagstiftning som gör att olika aktörer agerar på delvis samma del, och deras förhållande gentemot varandra vet vi. Det är en diskussion mellan parterna sedan flera år tillbaka, och det har inte lösts.

Den här regeringen lägger inte fram ett enda förslag till riksdagen för att underlätta för de lokala aktörerna och underlättar inte ett dugg för kommunerna för att medborgarna ska få mer information eller för att vi ska ta stegen vidare och bygga på de goda exempel vi har i flera av de kommuner som själva har tagit på sig att gå vidare med framför allt informationsinsatserna.

Vi måste ta vårt ansvar också här i riksdagen och lagstifta så att det blir tydligare och att vi kommer vidare och tar steg bort från avfallsförbränning och från bara energiåtervinning till materialåtervinning, till återvinning av produkter och till minimering av avfallet. I det läget ger ni inte kommunerna eller aktörerna för den delen några fler verktyg. Det verkar trots allt vara regeringens linje att man är ganska nöjd med situationen.

Anf. 9 CHRISTER AKEJ (M) replik:

Fru talman! Det är viktigt att vi hela tiden jobbar med att gå vidare i den här frågan. Det är det vi har gjort, och riksdagens uppgift är att fastställa olika mål för hur långt man ska nå. Vilket mål ska vi ha till exempel för hur stor andel som ska behandlas biologiskt? Det målet skärps nu upp, som jag sade. Det finns ett nytt förslag om att man ska minska mängden biologiskt avfall och att en större del av den mängd biologiskt avfall som uppstår ska gå till biogasframställning.

Det är också viktigt att de mål som vi sätter upp är realistiska så att det går att nå dem. Man har nått redan långt förbi dessa mål på många ställen i vårt land, medan andra kanske inte har nått så långt. Där har våra kommunpolitiker någonting att jobba med. Ditt parti, Åsa Romson, är representerat i de flesta kommuner i vårt land och bör rimligtvis ha ett ansvar.

Ingen kan på något vis sätta sig på läktaren, Åsa Romson, och säga att allting är regeringens ansvar. Alla har en delaktighet och ett ansvar på alla de olika politiska planen, icke minst på de lokala planen ute i de olika kommunerna, för att se till att detta sköts på ett bra sätt.

Vi är överens om det yttre, att det är viktigt att jobba vidare med frågan. Det är viktigt för vår miljö och över huvud taget för kretsloppet och vårt välbefinnande.

Anf. 10 NINA LUNDSTRÖM (FP):

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på motionerna.

Vi i Folkpartiet anser att det är glädjande att just avfallsfrågorna renderar en så intressant debatt. Det är viktiga frågor. Vi anser att dessa frågor även har beröring på frågor som handlar om målet om att nå en giftfri miljö.

Jens Holm frågade om Folkpartiets syn på avfallshantering och pantsystem. Det är viktigt, och självfallet har vi alla ett viktigt uppdrag i att underlätta för konsumenten att göra rätt. Det ska vara lätt att göra rätt. Jag tänkte ta upp några av de reservationer som finns i betänkandet och redogöra för på vilket sätt majoriteten i utskottet resonerat kring svaren på motionerna.

EU-kommissionen inledde hösten 2010 en studie om alternativ och möjligheter när det gäller ett EU-gemensamt pantsystem för burkar. Det

arbetet pågår alltså. Syftet med studien är att inhämta information om och utvärdera olika alternativ när det gäller ett gemensamt pantsystem. Studien beräknas vara slutförd i november 2011.

Vi i utskottsmajoriteten anser att det är positivt att kommissionen har tagit initiativ till att utreda frågan om ett EU-gemensamt pantsystem för burkar. Enligt vår mening är det en fördel om såväl befintliga som nya initiativ om pantsystem kan utgå från en bredare bas för att återvinningen ska öka men understryker samtidigt att det är viktigt att incitamenten för konsumenterna att panta burkar kvarstår.

Det behövs därför en fortsatt god tillgänglighet i ett utvidgat system. Det ska vara enkelt att panta burkar. På så sätt kan Sverige fortsätta att vara ett av de länder som är bäst i världen när det gäller att panta förpackningar. Utskottsmajoriteten välkomnar kommissionens utredningsinsats och anser att resultatet av det pågående arbetet bör inväntas.

Frågan om det nordiska pantsystemet, som berörs i en av motionerna, har nyligen utretts av Nordiska rådet. Resultatet presenterades 2010. Nordiska rådets initiativ är vällovligt och kan utgöra ett steg mot ett gränsöverskridande samarbete om pantsystem. Samtidigt finns det fördelar med att avvakta resultatet från kommissionens arbete när det gäller det EU-gemensamma system som tidigare nämnts. Det ska vara lätt att göra rätt för konsumenten, och arbetet måste fortsätta.

När det gäller avfallshierarki, källsortering och återvinning är det viktigt att kommentera det delade ansvar som finns för dessa frågor. Med källsorteringen uppstår utmaningar, och vi som jobbat med frågorna lokalt i kommunerna kan konstatera att det inte alltid är lätt för konsumenten att veta vem som är ansvarig, om det är förpackningsindustrin eller kommunen. Det handlar om bygglov, för att ställa upp stationerna, och om skötselfrågor, för att det är skräpigt. Det finns många viktiga frågeställningar. Här gäller det att vidta många åtgärder för att underlätta för konsumenten.

Avfallshanteringen innebär en prioriteringsordning vad gäller åtgärder. I första hand ska vi förebygga uppkomsten av avfall. Konsumenter reagerar vid inköp. De reagerar på onödiga förpackningar. Och här har det ju hänt en hel del. Det avfall som ändå uppkommer ska i första hand återanvändas, i andra hand materialåtervinnas och i tredje hand energiåtervinnas. Först därefter ska det bortskaffas och deponeras.

Arbete pågår inom Regeringskansliet med att införliva avfallsdirektivet och inom Naturvårdsverket med att ta fram en ny nationell avfallsplan. Planen kommer bland annat att innehålla generella riktlinjer för avfallshierarkin. Naturvårdsverkets arbete med att ta fram en ny nationell avfallsplan utgår från kraven i det nya ramdirektivet för avfall. Syftet med planen är att minska avfallshanteringens påverkan på miljön. Den kommer att innehålla ett antal prioriterade områden där mål och åtgärder föreslås och beräknas vara klar sommaren 2011. Naturvårdsverket uppger att planen tas fram i dialog med olika aktörer, till exempel kommuner och producenter.

Med tanke på de goda insamlings- och återvinningsresultaten är det väsentligt att behålla och ytterligare förbättra hushållens vilja att sortera sitt avfall. Enligt miljöbalken är varje kommun skyldig att ha en avfallsplan. Avfallsplanen är en del av kommunens renhållningsordning. Avfallsplanen ska omfatta allt slags avfall inom kommunen, och de åtgärder

som behöver vidtas för att hantera avfallet ska redovisas. Kommunernas källsortering utgår från de avfallsplaner och lokala föreskrifter som antas i varje kommun.

Naturvårdsverket har bland annat meddelat föreskrifter om innehållet i kommunala avfallsplaner. Den nya avfallsplanen, som tidigare nämnts, ska ange inriktningen på avfallsarbetet de kommande åren för bland annat den kommunala avfallsplaneringen. Det pågår en diskussion om ansvarsfrågor mellan kommuner och förpackningsindustri. En viktig fråga som man kan uppleva på kommunal nivå, och även regionalt, gäller de hinder som ibland uppkommer för konsumenterna. I den region där riksdagen finns har exempelvis kortsystem vid återvinningscentraler varit en stor fråga, och även Kommunförbundet har engagerats i frågan.

Fru talman! Avfallsfrågorna kan verka som en tråkig del av samhällets funktioner, men de utgör en viktig del av kretsloppet. En entreprenör verksam inom området uttryckte avfallsets betydelse på följande sätt: ”Vi är inte i avfallsbranschen utan i råvarubranschen.”

(Applåder)

Anf. 11 JENS HOLM (V) replik:

Fru talman! Tack för ditt anförande, Nina!

Jag tycker att man kan förvänta sig att vi politiker tar tydlig ställning i många frågor. Ofta blir det så att man från den borgerliga sidan inte riktigt tar ställning utan hänvisar till utredningar och beredningar. Det innebär att man hela tiden skjuter viktiga beslut på framtiden.

Miljön kan inte vänta. Det vi talar om är akuta frågor, och just nu diskuteras vi avfall. Det är ett stort problem med den stora direktimporten av aluminiumburkar till Sverige, och därför vill vi ha ett europeiskt pantsystem för aluminiumburkar. Det EU-kommissionen ska titta på är huruvida vi över huvud taget ska ha ett gemensamt pantsystem. Det tycker jag är en ganska defensiv hållning. Självklart måste man titta på hur vi i praktiken ska införa ett gemensamt system. Den fråga som många väljare ställer till oss politiker är om vi vill driva på för att vi ska ha ett gemensamt system eller inte.

Kommerskollegium kom med sin rapport för nästan tio år sedan. De konstaterar att det är bra med ett gemensamt system. De vill börja med Norden, och det har jag full förståelse för. Jag kan tänka mig att man inom ramen för ett framtida europeiskt pantsystem för aluminiumburkar börjar där man vet att det verkligen fungerar. Men från den borgerliga sidan får vi inga tydliga besked. Jag skulle vilja veta om ni, Nina Lundström, vill ha ett europeiskt pantsystem för aluminiumburkar. Om du kan svara ja på den frågan tror jag att vi kan lösa alla praktikaliteter, och sedan kan vi klubba igenom det i riksdagen. På så sätt skickar vi en tydlig signal till Bryssel att vi i Sverige är redo.

Anf. 12 NINA LUNDSTRÖM (FP) replik:

Fru talman! Dessa frågor engagerar, och jag är mycket glad över att Jens Holm visar ett sådant engagemang och har intresse av att driva frågorna framöver. Jag tror att vi alla måste göra det.

Pantsystemet är en viktig del, och ur konsumentperspektiv kan det verka konstigt att man å ena sidan kan ha det som finns i Sverige i ett pantsystem men inte det som kommer från andra länder. Människor reser, vi importerar, vi har mycket trafik mellan våra länder, och därför känns det konstigt. Vi måste hitta vägar, hitta ett system, men som i så många andra frågor där vi har en ambition måste vi skapa förutsättningar för besluten.

Därför tycker vi att det är viktigt att invänta vad kommissionen kommer fram till.

Det som Jens Holm inte nämnde med det nordiska förslaget var att det fanns länder även inom Norden som kände tveksamhet. Det gick inte att hitta ett enhetligt synsätt för länderna, vilket är lite beklagligt. Men det ska man inte låta sig nedslås av. Riktningen måste vara att försöka underlätta för konsumenterna att se värdet av att kunna panta sina aluminiumburkar. Det vore väldigt välkommet. Framöver tycker jag ändå att det är viktigt att invänta det arbete som pågår, så att vi får mer information. Därefter får vi ta ställning till vad nästa steg kan vara.

Anf. 13 JENS HOLM (V) replik:

Fru talman! Jag undrar ändå hur mycket information vi behöver. Vi vet att burkarna måste tas om hand. Det handlar om miljontals aluminiumburkar, och det blir bara mer och mer ju mer folk direktimporterar.

Det som jag skulle vilja veta är huruvida Folkpartiets skepsis eller tveksamhet inför ett europeiskt pantsystem för aluminiumburkar beror på det som framförs ibland från industrin, att detta kommer att kosta mer, att det kan ge problem för konkurrensen, kort och gott de gamla vanliga industriargumenten, som vi också hörde i Sverige innan vi införde ett pantsystem. Nu är det infört, och industrin applåderar också. Alla tycker att det är jättebra. Är detta problemet för Folkpartiet, eller är det bara rena teknikaliteter som är problemet? Om det är det senare, *hur* man ska införa ett europeiskt pantsystem, tycker jag att ni borde rösta för detta här i kammaren, så att vi sänder en tydlig signal. Praktikaliteterna kan vi lösa.

Anf. 14 NINA LUNDSTRÖM (FP) replik:

Fru talman! Det finns inga förslag till konkreta åtgärder i någon av reservationerna. Det finns viljeyttringar. Vad gäller viljeyttringen om att hitta en väg framåt är vi helt överens. Det står också i utskottsbetänkandena att utskottsmajoriteten inväntar det arbete som pågår i kommissionen. Det andra exemplet som jag har tagit upp handlar om avfallshierarkierna och Naturvårdsverkets arbete i en annan del av avfallshanteringen. Viljeyttringarna och ambitionerna är helt entydiga.

Man kan också ställa sig frågan, Jens Holm: Om man ger ett uppdrag och det i kommissionen pågår ett arbete för att utreda förutsättningarna, är det då rimligt att just i det här fallet inte invänta det arbete som kommer att presenteras i år? Varför skulle vi inte invänta det arbete som kan ge lösningar för vägen framåt? För att det ska bli en realitet måste ändå länderna hitta en gemensam linje.

Sedan tycker jag att det är viktigt att framhålla den svenska ambitionen och de lysande resultat som Sverige har inom området. Jag utgår från att det kommer att fortsättas ett arbete för att driva frågorna framöver.

Men självfallet tycker jag ändå att när det så nära i tid kommer att finnas ytterligare information som vi kan få ska vi invänta den. Annars kan man fråga sig varför det ska bedrivas ett arbete inom kommissionen över huvud taget, om det inte har något värde i sig. Jag tycker att det är viktigt att invänta det.

Som sagt är det viktigt ur konsumentperspektiv att vi hittar ett system. Men det ena är ambitionen, det andra är hur det ska gå till. Det måste vi återkomma till när vi har fått mer information utifrån det arbete som pågår.

Anf. 15 ROGER TIEFENSEE (C):

Fru talman! I detta betänkande behandlas 25 motionsyrkanden från den allmänna motionstiden som rör avfall och kretslopp. Orsaken till att det finns rätt många motionsyrkanden inom ett sådant här område tror jag är att avfallsfrågor är vardagsnära frågor, som diskuteras runt köksbordet. Sopsorteringen kanske inte sker så långt från köksbordet heller; många gånger är det under diskbänken.

Kretsloppsarbetet och återvinningssystemen som vi byggt upp i Sverige bygger väldigt mycket på människors miljöengagemang. I enkäter där människor får frågan vad de gör för miljön svarar de ofta att de sorterar sina sopor. Det ger man som första svar. Sedan funderar man vidare; man kanske har köpt en miljöbil eller väljer kollektivt åkande eller något sådant. Men att man sorterar sina sopor har varit det första svaret ända sedan kretsloppspropositionen infördes av en borgerlig regering i början av 90-talet, då Olof Johansson var miljöminister.

Vi har ett väl utvecklat och effektivt kretsloppssystem och återvinningssystem. Det bygger väldigt mycket på att människor är beredda att ta miljöansvaret och sortera sina sopor, för det ger också möjlighet för dem som är producenter och har producentansvar att materialåtervinna och på så sätt effektivisera resurserna.

Vi bygger kretslopp. Då är det också väldigt viktigt att det är enkelt för människor att göra rätt i sin vardag. Samarbetet mellan de olika aktörerna är viktigt, å ena sidan kommunerna som har ansvaret för det övriga hushållsavfallet, å andra sidan producenterna och förpacknings- och tidningsindustrin samt glasåtervinningen. Det är viktigt att de har ett bra samarbete och en bra dialog. Den överenskommelse som gjordes 2009 är otroligt viktig. Man ska hålla fast vid den och ha konsumenten och hushållen i fokus.

Fru talman! Precis som kretsloppet i naturen behöver livskraftiga ekosystem för att fungera behöver kretsloppet i samhället livskraftiga insamlingssystem och återvinningssystem för att fungera. Då är det viktigt att ha systemtänkandet med. Jag tror att vi alla här i kammaren har blivit kontaktade av olika intresseorganisationer. Avfall Sverige har nämnts här. Förpacknings- och tidningsindustrin nämnde jag. Det finns olika intressen. Det vi har ansvar för här i kammaren och riksdagen och som också är ett ansvar för regeringen är att se helheten.

Man ska väl inte sticka under stol med att diskussionen fanns redan när kretsloppssystemet och återvinningssystemet infördes på 90-talet. Kommunerna var inte helt glada över att de inte fick ansvaret. Men i stort har vi väldigt höga insamlingsmål. Vi får dock ständigt den här diskussionen: Borde man inte se över hela systemet? Det viktiga tycker jag är att

vi har ett bra system i grunden och att det behöver utvecklas. Man kan mycket väl skruva i målen, förtydliga och sätta krav på samarbetet mellan aktörerna. Men jag tror att vi ska vara väldigt försiktiga med att kasta ut barnet med badvattnet och säga att vi ska utreda detta helt och hållet. Då har vi gjort en stor miljöförlust.

Det som det handlar om i kretsloppsarbetet är att minska avfallsmängderna, att återvinna och återanvända. Det tror jag är det viktiga. Då blir många gånger svaret att beredning pågår. Det är lite tråkigt i ett sådant här motionsyrkande, men så är det.

Beredning pågår 1: Naturvårdsverket håller på och jobbar med en avfallsplan i dialog med de olika aktörerna.

Beredning pågår 2 – som också behandlas i detta betänkande: EU-kommissionen inledde hösten 2010 en studie om alternativ och möjligheter när det gäller ett EU-gemensamt pantsystem för burkar. Pantsystem är väldigt bra exempel på hur man kan använda ekonomiska incitament inom miljöpolitiken. Precis som utskottsmajoriteten säger och som Centerpartiet har sagt länge är det positivt att EU-kommissionen tar detta initiativ för att utreda frågan om ett EU-gemensamt pantsystem för burkar. Det är nödvändigt med tanke på att människor och varor rör sig över gränserna. Men det finns inget konkret förslag här i riksdagen om lagstiftning. Det är väldigt viktigt för åhörarna att få veta det. Vi bejakar detta, men vi vill invänta kommissionens arbete. Det blir lite naivt att säga att Sverige ska införa ett europeiskt pantsystem. Vi måste ha EU och EU-kommissionen med oss, annars är det värdelöst.

Beredning pågår 3: Miljömålsberedningen, som jag har nöjet att sitta i, har lämnat förslag till regeringen bland annat inom avfallsområdet så sent som den 31 mars. Det handlar om etappmål om ökad resurshushållning i livsmedelskedjan och om ökad återanvändning och återvinning av byggnads- och rivningsavfall.

Miljömålsberedningens förslag grundar sig på Miljömålsrådets arbete. Det är den myndighet som tidigare samlat hade ansvaret i miljömålssystemet. Den gjorde en fördjupad utvärdering som kom 2008. Där pekar de på att de ökade avfallsmängderna tillsammans med återvinningen av matavfall och återföring av fosfor i avfallsslam till produktiv åkermark var de stora kvarvarande utmaningarna på området. Det är då rätt så naturligt att Miljömålsberedningen kommer med just de förslagen.

Det handlar om målet att matavfallet ska minska med 20 procent jämfört med 2010. Vi slänger mycket fullt ätbar mat. Enbart från hushållen motsvarar matsvinnet 1,9 miljoner ton koldioxidekvivalenter. Det skulle minska resursförbrukningen. I den gemensamma energi- och klimatpolitiken som vi har bestämt i riksdagen är 1,9 miljoner ton koldioxidekvivalenter ungefär vad vi har sagt att vi ska uppnå med ekonomiska styrmedel. Kunde vi minska matsvinnet har vi nått inte bara bättre ekonomi för hushåll och samhället utan också minskade koldioxidutsläpp.

Den andra delen som varit uppe här är biologisk återvinning av hushållsavfall. Det handlar om att 40 procent av matavfallet från hushåll, storkök, butiker och restauranger ska behandlas biologiskt så att växtnäring och energi kan tas till vara. Målet finns där. De reservationer som finns på området slår lite grann in öppna dörrar.

Det sista är att 60 procent av fosforföreningarna i avlopp ska tas till vara och återföras till produktiv mark varav minst hälften återförs till

åkermark. Det är ett viktigt mål. Det handlar också mycket om att avgifta våra system så att avloppsslammet är möjligt att lägga på åkermark utan att det innebär att man lägger ut en massa gift på åkermarken.

Det handlar om systemtänkande. Man gör det väldigt mycket i dag när det gäller nya områden, till exempel Norra Djurgårdsstaden här i Stockholm. Där tänker man redan från början när man bygger ett område: Hur kan vi göra för att sluta kretsloppen? Då har man inte vattenklosetter utan urinseparerande toaletter i stället. Att tänka rätt från början är inte minst viktigt när vi ska ha ett systemtänkande i miljöpolitiken.

Fru talman! Jag vill med detta yrka bifall till utskottsmajoritetens förslag och avslag på samtliga reservationer.
(Applåder)

Anf. 16 OTTO VON ARNOLD (KD):

Fru talman! Det pågår en intensiv debatt i kammaren om avfall och kretslopp. Det är två delar som hänger väldigt väl ihop. Att förvalta de knappa resurser vi har på vår jord är en del av den kristdemokratiska förvaltarskapstanken.

Att hitta långsiktiga spelregler för privatpersoner, konsumenten, kommuner och producenter att kunna återanvända eller ta till vara det avfall som finns, återvinna det och framför allt minimera deponin är en av de viktiga utmaningar vi står inför.

Det hänger ihop med hela vårt miljötänk och vår miljö- och klimatpolitik. Även om det kan synas vara en liten bit och ett litet betänkande är det viktiga frågor.

Jag noterar att vi är rätt så överens mellan Alliansen och oppositionen. De stora målen och tagen är gemensamma. Skillnaden ligger snarare i att oppositionen gärna vill gå fram med en snabb lagstiftning. Det ska vara pang på rödbetan med detsamma.

Vi vill säga att det är en dynamisk process. Vi har ett ansvar inte bara här i riksdagen utan även i kommunerna och i näringslivet. Information till konsumenterna är synnerligen intressant. Det går att genom olika incitament få en hög grad av återvinning och få in det i ett kretslopp.

De goda exemplens kraft är något som man i EU använder sig mycket av. Det är mot den bakgrunden man ska se kommissionens initiativ att utreda pant på burkar och flaskor.

Det är också positivt att Nordiska rådet har kommit med ett förslag. Det är en sammanvägning av många olika intressen. Jag tror det var Jens Holm som var lite grann inne på industrin. Den har givetvis investerat väldigt mycket i varumärken.

Bara en sådan enkel sak som att få en dansk som är van att dricka en grön Tuborg att i stället göra det i en svensk återvinningsbar 33-centiliterflaska är inte helt enkelt. Jag ska inte överdriva. Det går med motivering. Kanske det i nästa generation är möjligt att åstadkomma det. Det tror jag säkert. Det handlar om information och är inte någonting för lagstiftningen att göra.

Vi ligger på en väldigt hög återvinningsgrad i procent mätt. Samtidigt ökar mängden avfall. Man bör titta över gränserna, och vi kan bli bättre. Det får inte vara så att målen blir begränsningar.

Det är också positivt att Naturvårdsverket håller på att ta fram en nationell avfallsplan. Kommunerna har sina avfallsplaner. De måste givetvis anpassas till de förutsättningar som finns på ort och ställe. Det är inte givet. Man har kanske en tung industri på ett ställe och kanske en sovstad på ett annat ställe. Det är helt olika avfallsproblem.

Vi får vara lite försiktiga med lagstiftning här. Jag tror att kommunerna är rätt duktiga på detta i samarbete med de privata företagen. Givetvis är vår uppgift här i riksdagen att fastställa de övergripande ramar-
na.

Det gäller att hitta ett kretslopp och få ett fungerande kretslopp där matavfallet är alldeles för stort. Vi kastar alldeles för mycket mat. Vi måste bli betydligt bättre på det. Samtidigt finns det i den processen stora resurser att ta till vara.

Som Roger Tiefensee var inne på vill det till att man är försiktig hos kommunerna för att se till att vi kan uppnå de ställda målen när det gäller att få tillbaka rötslammet till åkrarna. Här är väldigt stora värden som inte kan tas till vara i form av närsalter, fosfor, kalium och kväve.

Det arbetas på en nationell biogasstrategi i Regeringskansliet. Vi behöver ersätta 86 terawattimmar som i dag används i fordonsindustrin för bränsle. Det är väldigt mycket. Energimyndigheten har uppskattat att man till 2020 kan producera 3 terawattimmar från biogas. Region Skåne och Västra Götaland har en helt annan uppfattning. Det bygger inte bara på hushållsavfall utan även på andra källor.

Om vi ska vara fossilbränsleberoende till år 2030 och bara har 3 terawattimmar av 86 plus kanske lite annan el och så vidare har vi en del att göra. Därför är det viktigt att vi har en nationell biogasstrategi.

En annan viktig sak är vattnets kretslopp. Där är det viktigt att kommunerna uppfyller sin roll och ser till att också de enskilda får en ordentlig rening.

Genom information och det goda exemplet kan vi skapa win-win-situationer för våra medborgare, företagen, landet som sådant och även Europa.

(Applåder)

Anf. 17 KARIN GRANBOM ELLISON (FP):

Fru talman! Avfall är en fråga som vi alla kommer i kontakt med dagligen. Varje dag ställer vi oss medvetet eller omedvetet frågan: Vad ska jag göra med använt papper, tomma förpackningar, överbliven mat eller en vara som har gått sönder?

I internationella jämförelser är Sverige ganska bra på att hantera avfall. Det betyder inte att vi kan slå oss till ro. Vi måste sikta högre. I Sverige behövs krafttag för att bryta de stadigt ökande avfallsmängderna. Det finns också stort utrymme för att öka materialåtervinningen. Sverige är det land i EU som har högst förbränning, men vi är inte bäst på materialåtervinning. Om vi tar hand om vårt avfall på ett klokare sätt förbättrar vi förutsättningarna för hälsa för människor och djur. Gifterna minskar i miljön, klimatpåverkan blir lägre och vi får en förnuftigare hushållning av energi och råvaror.

Jag väntar nu med spänning på Naturvårdsverkets nationella avfallsplan som ska komma till sommaren. Den nuvarande planen är från 2005. Det är dags för nya tag. Men det är inte bara en myndighet som behöver

tänka till. Vi behöver vara många som är med i debatten, som visar engagemang och som kommer med idéer. I stor utsträckning är det vi konsumenter som ska göra jobbet att sortera. Då behövs kunskap och motivation. Samhället ska göra det lätt att göra rätt. Information ska vara lättillgänglig, och avfallssystemen ska vara inbjudande att använda.

Under de senaste åren har jag motionerat om avfallshantering. I år har jag lagt extra krut på att lyfta fram frågan om information. Jag menar att det inte ska behöva råda någon tvekan för konsumenter om var man ska lämna sitt avfall för att göra rätt. I dag spretar informationen och är ofullständig. Kommunerna har ansvaret att informera efter dialog med producenter. Hur information ges i kommuner varierar mycket. Det borde vara lättare att hitta sammanhållen information. Det skulle exempelvis kunna finnas en välkänd nationell hemsida där man kan läsa hur alla möjliga varor ska hanteras.

Informationen på avfallsstationerna måste också bli bättre. De flesta stationer är obemannade, så vem frågar man om man inte vet hur man ska göra? Det är lätt att en vara hamnar fel om informationen är bristfällig. Kanske kan det finnas en telefon på återvinningsstationen för att ringa till någon som kan ge vägledning? Åtminstone borde det vara tydligt vem man kan ringa om man har mobiltelefonen med sig. Det borde också finnas fler pedagogiska bilder och information på flera språk.

Återkopplingen till oss konsumenter borde bli bättre. Det florerar fortfarande myter om att det inte är någon idé att sortera. Visst vore det motiverande att få mer information om varför vi ska sortera och återvinna, vad som sedan görs med materialet och hur mycket som samlas in.

Förutom att minska det totala avfallet måste vår ambition vara att också minska dess farlighet. Det finns beräkningar som visar att runt två kilo farligt avfall och elavfall per person årligen hamnar i hushållsso-porna, det vill säga fel. Till viss del beror det nog på att avfallet inte upplevs som farligt; vi har ju det i våra hem. Men exempelvis batterier, energilampor, ugnrensning och insektsmedel är mycket skadliga om de hamnar i miljön. Det behövs mer kunskap och ökad service i insamlingen av dessa varor.

Elvaror ska i dag märkas med en symbol som visar en överkryssad soptunna. Kommunerna ska tala om vad symbolen betyder. Detta system fungerar inte tillfredsställande. Sist jag handlade mat gick jag bort till elhyllan i butiken och vände på några förpackningar med elapparatur. Märkningen var mycket varierande – allt från att den var hyfsat tydlig till att symbolen fanns under förpackningen och dold inuti den till att ingen märkning syntes. Vad gällde ugnrensningen och insektsmedlet fanns det på sina håll ingen märkning eller text alls om att varan skulle sorteras som farligt avfall, eller så stod det något kryptiskt.

Som svar i betänkandet står det att Naturvårdsverket har skapat en lista över avfall som klassas som farligt. Jag letade upp listan, men jag uppfattar att den i första hand vänder sig till dem som i yrkesverksamhet skapar och ska klassa farligt avfall och till dem som bedriver tillsyn. Men jag kan inte säga att den var tillräckligt användarvänlig för vanliga konsumenter. Därtill undrar jag hur en konsument ska kunna veta att det är på Naturvårdsverkets hemsida som man ska leta.

I EU finns en mycket tydlig avfallshierarki som säger att vi ska eftersträva följande prioriteringsordning i hanteringen av avfall: förebygga,

återanvända, materialåtervinna, energiutvinna och slutligen bortskafter och deponera. Vi behöver bygga system som stöder avfallshierarkin. De senaste 15 åren har antalet kilo avfall per person i princip enbart ökat. Mellan 1997 och 2008 ökade genomsnittet avfall per person i Sverige med 100 kilo. Nu är vi uppe i nästan 500 kilo per person.

Om vi seriöst ska försöka minska avfallet måste vi göra mer än att bara tala om att människor ska handla mindre. När det gäller återanvändning kan jag notera att det i dag sällan finns ytor på återvinningsställen där det är möjligt att lämna hela varor för eventuell återanvändning. Tyvärr är det ofta lättare att lämna osorterat material än sorterat. Det är bakvänt, tycker jag!

Servicenivån på återvinningsstationerna måste upplevas som hög. Det ska vara rent och snyggt, och det ska vara lätt att veta vad man kan lämna där. År 2008 antog riksdagen lagstiftning som skulle tydliggöra krav på producenternas service för insamling och underlätta tillsynen för kommunerna. En myndighet skulle utses för att utforma föreskrifter för hur detta skulle gå till i praktiken. Ännu har myndigheten inte utsetts fast det är många, såväl producenter som kommuner och konsumenter, som väntar på de förbättringar denna lagstiftning skulle ge.

Jag känner till att regeringen funderar på att ta ett nytt helhetsgrepp på avfallsområdet. Möjligen är det därför förslaget om förhandsgodkända insamlingssystem för förpackningar och papper har stannat upp. Men jag menar att regeringen måste bli tydligare på den här punkten. Vad har vi för politiska initiativ att se fram emot för en bättre avfallshantering i Sverige?

Jag vill göra en kort kommentar till Jens Holm, som jag uppfattade tyckte att det var bedrövligt att det finns de som försöker dumpa sitt elavfall i utvecklingsländer. Det är vi förstås många som tycker. Det var därför glädjande att se att regeringen i slutet av 2009 lade fram en proposition för att just straffbelägga otillåtna avfallstransporter. Riksdagen fattade ett beslut om detta för cirka ett år sedan. Nu är försök till smuggling straffbart och kan ge fängelse. Samhället kan ingripa när man påträffar en container med olagligt avfall i en hamn. Det är förstås viktigt att se till att lagstiftningen fungerar i praktiken också fortsättningsvis.

Fru talman! Det pågår nu ett arbete med EU:s ramdirektiv för avfall. Naturvårdsverket utarbetar en ny avfallsplan. Parter på avfallsområdet för samtal. Debatten i dag har varit engagerad, tycker jag. Framtida diskussion om avfallet behöver vara livfull i myndigheter, i forskarvärlden, bland producenter och konsumenter – ja, i hela samhället! Hela tiden behöver diskussion pågå.

Men vi måste också ständigt agera för att vi ska nå framsteg. Vi är bra på avfallshantering i Sverige. Samtidigt är potentialen för ökad återvinning och klokare avfallshantering stor. Små förbättringar varje dag gör Sverige till ett föregångsland.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 11 §.)

Anf. 18 HELEN PETTERSSON i Umeå (S):

Fru talman! I dag ska vi diskutera miljö- och jordbruksutskottets betänkande nr 19 som handlar om biologisk mångfald. Det är ett motionsbetänkande där de motioner som inkom under den allmänna motionstiden i höstas behandlas. Motionerna berör ämnet biologisk mångfald som inte tidigare har behandlats i budgeten.

Biologisk mångfald är ett svindlande stort politikområde om man ger sig tid att tänka efter. Allt levande på jorden innefattas där. Alla element omkring allt levande på jorden innefattas där. Själva förutsättningarna för liv på jorden i alla dess former innefattas i detta politikområde. Det, fru talman, är vad vi ska diskutera här i dag.

I helgen var det fiskepremiär i Rickleån i Västerbotten. Det är det bästa harr- och öringsvatten som ligger nära mitt hem. Jag och familjen klädde tappert på oss, som vi brukar göra de första dagarna i maj, långkalsonger, regntäta kläder och mössa och gick ut i plus två grader och lätt snöfall för att inleda årets fiskesäsong. Det var spännande. Som vanligt var slutresultatet obefintligt och fingrarna stelfrusna. Draglådan saknade några av de allra bästa dragen som inhandlats under vintern. De hade fastnat på ställen som vi aldrig någonsin kommer att hitta, men humöret var på topp.

När jag stod där fick jag faktiskt ett ordentligt hugg en gång. Upp kom en hel hög av någon typ av vattenväxter som satt fast på en jättestor gren. När jag skulle kroka loss den högen såg jag plötsligt hur det myllrade i den. Små, små varelser med massor av ben rörde sig i den där kalla, gröna sörjan som satt på kroken. Jag hajade till, och sedan blev jag stående där och stirrade med förundran på den här myllrande, gröna klumpen. Jag tänkte: Det är ju på något sätt häftigt ändå. I det här iskalla vattnet där isklumpar flöt omkring levde de här små typerna och var otroligt chockerade och stressade över att ha blivit lyfta upp över vattenytan och i min varma hand. Jag böjde mig ned och släppte försiktigt tillbaka den klumpen i Rickleån.

Varför berättar jag då det här i riksdagens kammare? Jo, det är bland annat det här som det handlar om. De där små krypen hör ju ihop med mig och med mina förutsättningar att leva på den här jorden. Jordens ekologiska och biologiska system hör ihop. Plockar man bort den ena sorten riskerar den andra att försvinna också, och vi är många gånger inte ens medvetna om varandras existens.

Fru talman! Det är när man kommer till insikten om hur allting hör ihop som man hoppas att alla andra politiker på planeten också har gjort det. Jag både hoppas och tror att alla mina utskottskamrater ser sambanden och att de också ser att biologisk mångfald inte är ett politikområde som alla andra. Det här handlar om alla arters förutsättningar för överlevnad, inklusive vår egen art.

Men vi kan ändå konstatera att även på det här området har vi olika sätt att se lösningar på de utmaningar som vi har framför oss. En av dem

grundar sig på att vi har olika grundideologisk syn på vem som ska bestämma – marknad, människa eller miljö. En del grundar sig helt enkelt på att vi har olika verklighetsbeskrivningar som ligger till grund för vår politik.

Skrämmande nog kan vi ändå konstatera att anslagen för biologisk mångfald har minskat markant sedan den borgerliga regeringen tog över i Sverige 2006. Det är både tragiskt och dumt.

Fru talman! Grunden i min och Socialdemokraternas syn på frågan om biologisk mångfald är ödmjukhet. Det handlar om ödmjukhet inför det faktum att vi själva som människosläkte inte styr över allt, ödmjukhet inför det faktum att vi inte heller har alla fakta, ödmjukhet inför det faktum att vi därmed, genom våra handlingar och de politiska beslut som vi fattar, riskerar att rubba system och existenser som vi knappt känner till och ödmjukhet inför vetenskapen om att i andra änden på alla politiska beslut som vi fattar finns en levande varelse eller organism som på ett eller annat sätt påverkas av de beslut som vi fattar.

I naturen försvinner alltid arter av naturliga skäl. Nya tillkommer, och vi människor har långt ifrån upptäckt alla befintliga arter ännu. Vad som är det naturliga i artförlust är väldigt svårt att definiera, men det finns de som säger att innan människan kom och petade alltför mycket i naturen försvann det en art ungefär vart tredje till vart femte år. Nu pratar man om att det försvinner upp mot 50 arter varje år.

Fru talman! Det är siffror och fakta, även om de inte är alldeles exakta, som vi som politiker måste ta på allvar. Genom att behandla naturen som vi gör i dag utrotar vi vissa arter, och vi riskerar framtiden för väldigt många av dem. Konsekvenserna av att rubba system vet vi inte speciellt mycket om. De kan bli väldigt stora. Med anledning av det kan vi inte riskera att fatta politiska beslut som vi inte kan överblicka. Vi vet inte vad konsekvenserna av dem blir. När vi pratar om arters fortlevnad har vi inte råd att riskera politiska snedsteg. De kan bli helt omöjliga att rätta till.

I det betänkande vi diskuterar i dag ryms många olika sakpolitiska områden. Det handlar om rovdjursförvaltning, vargstammen, GMO och internationellt samarbete. Alla de delarna är viktiga i frågan om biologisk mångfald.

Vi socialdemokrater har ett antal reservationer som vi står bakom i betänkandet. Den ena handlar om den svenska vargstammen och huruvida man ska inplantera individer från andra länder för att förstärka den genetiskt eller ej. Vi socialdemokrater tycker inte att det är en bra lösning. Vi ser, som alla andra, att den svenska vargstammen förvisso bygger på ett väldigt litet antal individer. Vi ser också att under de senaste åren har vi fått tillskott till den svenska vargstammen från den finskryska stammen med individer som har vandrat hit alldeles själva på naturlig väg. Det ser vi så klart som det bästa sättet att förstärka den svenska stammen.

Att inplantera varg är att ta många risker. Det är också något som vi har diskuterat många gånger här i kammaren tidigare. Vi vet inte riktigt vilka konsekvenser det kan få. Däremot vet vi att det sannolikt inte kommer att öka förtroendet för den förda rovdjurspolitiken, vilket är precis just det som vi måste lyckas med för att få en lyckad förvaltning på sikt. Att stressa fram förändringar i vargstammens genetik känns inte

seriöst. Det ger en känsla av att vi försöker göra något slags snabbfix på en hel arts fortlevnad i Sverige.

Vi socialdemokrater vill att vi ska ha en långsiktig och mer seriös ansats när det gäller att förstärka genetiken i den svenska vargstammen.

Jag fick alldeles nyss en rapport om att den varg som flyttades från Jämtland till Örebro län för en tid sedan har vandrat tillbaka till Jämtland. Hon ville inte bli flyttad till Örebro. Vi ska inte tro att vi med politiska beslut kan påverka naturen hur som helst. Det är svårt att platsa vargar som inte vill bli platsade.

Det här är någonting som regeringen både bör och måste fundera på innan man ger sig på ytterligare konstgjorda åtgärder för att förstärka den svenska vargstammen.

Fru talman! Vidare har vi socialdemokrater ställt oss bakom två reservationer som handlar om genmodifierade grödor, GMO. Det handlar bland annat om att vi anser att enskilda länder själva måste få äga rätten att säga nej till att använda GMO-grödor. Vi anser inte att andra länder ska ha bestämmanderätten över det och tvinga GMO-grödor på de länder som själva beslutat att de inte vill ha dem.

Dessutom handlar det om att förbättra reglerna för samexistens så att de odlare som inte vill ha GMO på sina marker får ett rimligt säkerhetsavstånd till odlare som använder dem.

Frågan om GMO är verkligen inte ny här i kammaren. Vi har diskuterat den många gånger förut, och vi kommer att diskutera den många gånger framöver. Vi socialdemokrater anser att vi bör ha en ödmjuk inställning även här. Vi bör ha en ödmjuk inställning till de länder och de odlare som av olika skäl har bestämt sig för att de inte vill använda GMO-grödor. Försiktighetsprincipen måste få vara ett motto.

Vi kan debattera det här fram och tillbaka hur många gånger som helst, men vi kan ändå inte annat än landa i att vi faktiskt inte har något facit på vilken långsiktig påverkan GMO har på den biologiska mångfalden. Att påstå något annat vore att modifiera sanningen.

Fru talman! Till sist anser vi att Sverige måste stärka det internationella samarbetet när det gäller biologisk mångfald och att vi alltid ska vara en drivande aktör. Alla länder, fattiga som rika, måste ges förutsättningar att jobba med bevarandet av den biologiska mångfalden. Vi har faktiskt inte råd med någonting annat än det.

Fru talman! Med det vill jag avsluta med att säga att jag självfallet står bakom alla de socialdemokratiska reservationerna, men här yrkar jag bifall till reservation nr 5.

(Applåder)

Anf. 19 ÅSA ROMSON (MP):

Fru talman! I denna debatt om biologisk mångfald och ett antal motioner som väcktes under den allmänna motionstiden ska jag ta ett axplock av de kommentarer som Miljöpartiet har och där vi tyvärr inte är överens med majoritetens partier i utskottet.

Först och främst är biologisk mångfald, precis som föregående talare pekade på i tydliga ordalag, en förutsättning för allt vårt liv på jorden. Det är också någonting som är extremt svårt att styra med lagar och regler men som vi påverkar extremt mycket både med lagar och regler och

med samhällets utformning. Därför påverkas den biologiska mångfalden överallt, både i vårt samhälle i vårt land och i världen runt omkring oss.

Jag har, fru talman, under den första tiden i riksdagens miljö- och jordbruksutskott ägnat en del studiebesök åt forskningsinstitutioner runt omkring i Sverige. När man besöker forskare som jobbar med området biologisk mångfald försöker de förtvivlat visa på framför allt de stora kunskapsluckor som de, våra främsta företrädare i forskningsvärlden, naturligtvis är mest medvetna om. Ju mer man vet, desto mer vet man att man inte känner till.

Men de visar också på de stora kunskapsframsteg som har skett de senaste åren, inte minst när det gäller att se på ekosystemens samband och sambanden med andra miljöproblem. Se bara på Östersjön och sambanden mellan den biologiska mångfalden med arter och rovfiskar i Östersjön och övergödningen, när man påvisar bestånden av torsk som rovfisk till skarpsill, till plankton, till övergödningmekanismerna, som sedan visar sig som algblooming.

Fru talman! Jag tror att vi, precis som Helén Pettersson sade i sitt anförande, behöver vara extremt ödmjuka inför uppgiften att försöka reglera den biologiska mångfalden. Vi ska vara oerhört försiktiga och så långt det bara är möjligt försäkra oss om att de ingrepp och de samhällsutvecklingsåtgärder som vi härifrån vidtar påverkar så lite som möjligt och stärker och stöder de processer som vi alla är så oerhört beroende av. De påverkar också i princip alla andra miljöpolitiska områden som vi annars debatterar, från klimatfrågor till utsläpp av miljögifter.

När det gäller det internationella arbetet är Sverige ofta en aktiv aktör, och det är högst befogat och välkommet på detta område.

Den process man nu har inlett efter Nagoya med att komma fram med en mer konkretiserad plan för att skydda 17 procent av tillgångarna på markytan och 10 procent i havs- och vattenområdena kan för Sveriges del vara en ambitiös plan om man tar uppgiften på allvar. Vi har tyvärr inte sett mer av konkretisering i den svenska debatten, utan vi hör mest en miljöminister som slår sig för bröstet med att det var så bra att få till uppgörelsen.

Det vi i den rödgröna reservationen om det internationella arbetet trycker på är att konsumtions- och produktionsmönstrens negativa effekter globalt måste uppmärksammas mer. Det är precis det som forskarna säger till mig under mina besök. Vi har ibland en syn att det är enskilda ingrepp och strukturella förändringar som leder till ingreppen och försvårar biologisk mångfald, när det snarare handlar väldigt mycket om större system, hur vi lägger om produktionssystemen och konsumtionssystemen.

Det exemplifierades väldigt tydligt i P1 i morse i en redovisning av forskningsresultat från Sveriges lantbruksuniversitet. Där påvisar man att ekologisk eller biologisk bekämpning av angrepp på vitkålsodling – man har studerat det i Nicaragua, där den odlingen är stor – på lång sikt har bättre effekt än kemisk. Det beror på att man med den kemiska bekämpningen också slår ut de naturliga fienderna till de skadedjur som finns på kålen. I ett längre perspektiv ser man ofta att naturen själv är det bästa läkemedlet. Det borde även vi inom politiken ta till oss lite oftare.

Fru talman! Det mest signifikanta i fråga om biologisk mångfald i Sverige – en debatt som har varit hetsig under ganska lång tid i vinter –

är vargdebatten. Jag tycker att det är oerhört tragiskt att vi i ett av världens rikaste eller mest välmående länder anser att en hotad art måste hållas nere genom en allmän licensjakt.

Jag lyssnade på miljöministern i utfrågningen i konstitutionsutskottet i går, och han upprepade den förklaring som regeringen och majoritetspartierna står bakom i Sveriges riksdag när det gäller varför vi ska fortsätta med ett system där rovdjurspolitiken – som det är sagt, vilket låter väldigt bra – står på flera ben. Men det enda ben som i dag är verksamt är benet att skjuta och hålla nere stammen på det magiska talet 210 individer.

Miljöpartiet har tillsammans med Vänsterpartiet en reservation i detta betänkande som handlar om det populationstak som är satt för vargen, drygt 200 individer i hela Sveriges land. Även om vargen av renbetesskäl inte kan finnas i hela landet och även om den kanske inte än så länge själv har önskat befinna sig mycket i Skåne är det extremt stora områden vi talar om och extremt få individer. Jag tror att vi är ganska medvetna om att varg är bland det mest sällsynta vi någonsin kan skåda i de svenska skogarna. Det är också ett väldigt mytomspunnet djur.

Jag hade hoppats på den ansats som finns i rovdjurspolitiken när man läser propositionen från förra mandatperioden, då man hade den stora diskussionen om det nuvarande rovdjursbeslutet. Det skulle bli en ökad dialog, en ökad medvetenhet och en ökad kunskapsspridning i samhället om biologisk mångfald, om ekosystem, om hur arter behöver samexistera, om hur också skogens levande ekosystem precis som havets är beroende av både rovdjur och djur som blir ätna.

Då är det märkligt att man har gått in på linjen att vi ska förklara det hotade rovdjuret varg som ett legalt byte i den omfattning som har skett de två senaste vintrarna, samtidigt som de andra benen i jordbrukspolitiken, framför allt genetisk förstärkning, inte alls fungerar på samma sätt som man har tänkt sig. Framför allt kan vi inte beordra de ryska och finska vargarna att vandra in i Sverige. Det är, som Helén Pettersson också sade, någonting som är oerhört svårt att reglera fram.

Men vi ser att de föryngrar sig. Populationen kan växa också med egen kraft. Det finns en stor debatt bland genetikerna. Det är inte alls en lika stor självklarhet, som miljöministern i går ville låta påskina, att den genetiska mångfalden ökar mest med en liten stam. Vilken grundstudent i genetik som helst säger att ju fler gener, desto större bas har man att bygga på. Den debatten, fru talman, kommer vi att återkomma till. Jag vill särskilt yrka bifall till den reservationen, nr 6, i betänkandet.

Slutligen, fru talman, ska jag nämna någonting om genmodifierade grödor, där det finns flera motioner och flera yrkanden som vi stöder. Jag vill särskilt trycka på det som Helén Pettersson tog upp i sitt anförande om behovet av ökade skyddsavstånd i det svenska jordbrukslandskapet. I Sverige har vi extremt korta skyddsavstånd. Vi tror tydligen att de här generna känner när åkern slutar och inte sprider sig. Men det finns fröspridande växter som sprids med långt större mekanismer än så som man bör ha betydligt bättre skyddsavstånd för. Där håller jag med.

Jag ska också peka på, fru talman, att Miljöpartiet har ett särskilt yttrande när det gäller nationella förbud mot GMO-grödor och EU som finns på s. 47 i betänkandet.

Med detta, fru talman, ställer jag mig bakom samtliga reservationer från Miljöpartiet, men för tids vinnande yrkar jag bifall till reservation 6 om vargstammens populationsstorlek.

Anf. 20 JENS HOLM (V):

Fru talman! Det är ganska uppenbart att vår livsstil och den ekonomiska modell som vi lever under i dag inte är hållbara. Tittar vi på utsläppen av växthusgaser ser vi att de ökar allt fortare, och i princip har vi redan passerat de nivåer som anger vad som är hållbart ur ett klimatperspektiv.

Våra utsläpp av koldioxid ligger nu på drygt 390 miljonandelar i atmosfären, och ökningstakten är ungefär 2 miljonandelar varje år. En så snabb ökning skulle jag våga påstå att vi aldrig någonsin sett i världshistorien. Andelen koldioxid är högre nu än under de senaste 600 000 åren.

På ungefär samma sätt är det med den biologiska mångfalden. Vi ser att utrotningen av ekosystem går fortare än någonsin. Det är en direkt följd av vår livsstil som bygger på att vi konsumerar mer och mer och att vi hela tiden tar upp nya naturresurser, men vi ersätter dem inte på något vis. Det är självklart att det inte håller i längden.

Vi i Sverige drabbas av det här, men hade vi levt på den fattiga delen av jordklotet hade vi redan nu upptäckt att vattnet smutsas ned mer än någonsin, att det inte finns tillräckligt med bin som kan pollinera våra växter, att jorderosionen breder ut sig på grund av avskogning och så vidare. Det här är någonting som vi måste komma till rätta med så fort som det bara går.

Vi rödgröna har föreslagit en handlingsplan för hur vi ska kunna komma till rätta med vårt ohållbara konsumtionsmönster. Jag tycker att det är ett ganska modigt förslag, därför att vi pekar på oss själva och säger att vi i Sverige och i västvärlden lever på ett sådant sätt som inte är hållbart. Vi säger att vi måste söka problemet hos oss själva, självklart vid sidan om bistånd, ett separat miljö- och klimatbistånd, men om inte vi ställer om vår livsstil här i den rika världen kommer vi aldrig att komma till rätta med de här problemen.

Jag skulle också vilja ta upp frågan om genmodifierade produkter. De innebär också ett stort hot mot den biologiska mångfalden. Vi kan se att i jordbruken världen över breder ett kemikalieintensivt monokulturdjordbruk ut sig. Ju mer GMO-produkter som tillåts, desto mer beroende blir bönderna av ett fåtal multinationella företag, till exempel Monsanto och Syngenta. De levererar ett helhetspaket. De levererar utsädet, de levererar bekämpningsmedel, de levererar kemikalierna som man blir beroende av ifall man anammar deras utvecklingsmodell.

I Nord- och Sydamerika kan vi se att när det gäller många produkter som till exempel soja, majs och raps har GMO-jordbruket helt och hållet tagit över. De som vill försöka leva vid sidan om och till exempel bedriva ett ekologiskt hållbart jordbruk och satsa på biologisk mångfald kan ofta inte göra det på sikt, därför att deras jordbruk kontamineras, alltså smittas, av GMO-produkterna.

Greenpeace gjorde en studie om Spanien för några år sedan. Och Spanien är väl det land i Europa som kanske har gått längst vad det gäller att tillåta GMO-produkter, inte minst vad gäller majs och raps. Där kunde de konstatera att de jordbruk som ligger intill de genmodifierade jord-

bruken kontaminerades. När de gjorde studien var det ungefär 24 procent av de jordbruken som hade genmodifierade produkter i sina leveranser.

Det här pekar på att vi måste hålla nere tillstånden över lag vad gäller GMO. Vi i Vänsterpartiet vill ha ett moratorium, ett stopp, för nya GMO-tillstånd till dess att de socioekonomiska och biologiska effekterna har utretts noggrant. Det är också viktigt, som vi rödgröna slår fast i reservation 11, att se till att det finns ett stort avstånd till GMO-lantbruken så att ekologiska odlare och konventionella odlare kan bedriva sin verksamhet utan att riskera att smittas av GMO, för en kravodlare lovar ju att hans eller hennes produkter är producerade utan bekämpningsmedel och GMO. Men ifall man hittar GMO bland kravprodukterna faller ju självklart hela det konceptet. Fallet Spanien i Greenpeace-rapporten som jag pratade om visar också att allt fler ekologiska jordbrukare säger att de inte kan bedriva sin odling därför att de inte kan garantera att de levererar en produkt som är fri från GMO.

Vi har också motionerat om att det ska vara tydligare märkning av GMO-varor, helt enkelt att alla varor som innehåller GMO på något vis ska vara tydligt märkta.

Jag tycker att EU:s förslag om att enskilda medlemsländer ska kunna säga nej till GMO är väldigt välkommet, och det är självklart någonting som Vänsterpartiet ställer sig positiva till. Jag tycker att det är synd att vi har en regering som motarbetar förslaget. Det är också synd att vi har en regering som vid ett flertal tillfällen i ministerrådet har röstat emot att enskilda EU-länder ska kunna ha ett moratorium, alltså tillfälligt stopp, för GMO. Jag förstår inte varför den här borgerliga regeringen tycker att det är så viktigt att tvinga in alla EU-länder i GMO-fällan.

Avslutningsvis skulle jag vilja ta upp frågan om vargjakt. Vargen är också en del av den biologiska mångfalden. Jag tycker att det är frapperande att vi har en regering som säger att man står bakom alla EU-lagar och att man ska verkställa beslut som kommer från Bryssel men samtidigt startar en licensjakt som bryter mot EU:s art- och habitatdirektiv.

Det är väldigt märkligt, tycker jag, att vi har en regering som har satt ett tak för hur många vargar som får finnas i Sverige. Det får inte finnas fler än 210 vargar. Det har man bara bestämt. På vilka grunder egentligen? Och tror regeringen verkligen att den genetiska statusen ökar hos den svenska vargstammen ifall vargarna blir färre och färre? Ju fler vargar vi har, desto bättre möjligheter finns det självklart för en god genetisk status och för friska vargar i Sverige. Och jag förstår inte var den magiska siffran max 210 vargar kommer ifrån.

Jag kan sammanfatta den svenska vargpolitiken som att jakt, ut och skjuta vargar, är det som den här regeringen har åstadkommit. När det gäller andra åtgärder för att till exempel stärka vargstatusen i Sverige har man inte gjort någonting. Man har pratat om att man ska inplantera vargar från Finland eller Ryssland i djurparker och så vidare, men det har ju totalt misslyckats.

Vi i Vänsterpartiet vill se en ökad naturlig invandring för att stärka den svenska vargstammen, men då kan man inte samtidigt tillåta en storskalig licensjakt där friska och välmående vargar riskerar att skjutas. Därför tycker jag att den reservation som Åsa Romson från Miljöpartiet tidigare biföll är viktig, reservation nr 6.

Med detta vill jag passa på att säga att jag står bakom alla rödgröna och vänsterpartistiska reservationer, men för tids vinnande är det bara reservation 11 som jag yrkar bifall till. Den handlar om bättre regler för samexistens vid GMO.

Anf. 21 BENGT-ANDERS JOHANSSON (M):

Fru talman! Först vill jag yrka bifall till betänkandets förslag och avslag på de reservationer som finns i betänkandet.

Det här handlar, som sagts tidigare, om biologisk mångfald. Det är ett jätteområde. Och jag kan i mångt och mycket instämma i Helén Petterssons beskrivning av den utmaning som vi har att hantera denna enorma mångfald. Vårt ansvar är oinskränkt, och i takt med ökad kunskap och ökad erfarenhet har vi också, påstår jag, förutsättningarna och möjligheten att bedriva ett bättre långsiktigt arbete.

Jag tänkte, fru talman, uppehålla mig vid tre områden i dag. Jag tänkte tala om områdesskydd, rovdjur och lite grann om GMO.

Jag börjar med områdesskyddet. Jag läste i en nyligen utgiven bok av Skogsindustrierna att vi i Sverige, enligt svenska mått, har skyddat ungefär 8,4 procent av den produktiva skogsmarken. Om vi gör en internationell beräkning av detta, alltså som man gör i andra länder, har vi skyddat drygt 20 procent. Jag tycker att det är viktigt att vi lyfter fram detta eftersom vi i debatten ofta får höra att vi inte har kommit någon vart.

Jag ska berätta en liten sedelärande historia som jag lärde mig när jag var väldigt ung.

Vinden och solen kivades om huruvida de kunde få människor att plocka av sig sina kläder. Vinden skulle börja. Den satte i gång att blåsa våldsamt. Ju mer den blåste, desto mer höll människorna om sina kläder för att skydda sig mot vinden. Sedan fick solen chansen. Den lyste med sina strålar över mänskligheten, och folk började klä av sig och kände sig väldigt behagliga.

Den här lilla historien har en tydlig koppling till hur vi från svensk sida har betraktat det här med områdesskydd när det gäller att skydda skog. Den förutvarande regeringen arbetade enligt vindprincipen, nämligen genom att med lagar och med ett starkt lagstöd tvinga sig fram över markägares marker för att därigenom skydda skog. Den nuvarande alliansregeringen har i stället valt den andra sidan, nämligen att försöka öppna möjligheterna att hitta andra vägar.

Vi har tittat på ett sätt att närma sig frågorna som man använder i Finland som heter Metsosystemet, som går ut på att människor får ange: Jag kanske har skyddsvärd skog. Är detta någonting för samhället att ställa upp på? Vi har infört något liknande, fast det kallas för Komet i Sverige. Jag kan nu, i och med den första delrapporteringen, se att man på sju månader hade lyckats få fram 60 objekt med 400 hektar. Jag tycker att det är intressant och värt att pröva för framtiden, att gå den vägen i stället.

Dessutom finns det olika kvalitetsbegrepp inom skogsnäringen eller bland skogsägarna. Det är nämligen två frivilliga certifieringar som man kan använda sig av. Den ena heter FSC, och den andra heter PEFC. Båda har knytning till att det ska vara ett uthålligt skogsbruk, men det är lite olika innehåll.

Då är det intressant att notera att internationellt sett har man anammat detta när det gäller ungefär 10 procent av skogsmarken, och i Sverige är det 60 procent. Jag tycker att detta är oerhört intressant. Det visar ändå på det engagemang som vi i Sverige har, inte minst när det gäller det frivilliga åtagandet.

Fru talman! Då ska jag gå över till rovdjuren. Låt mig börja med att säga att det är väldigt besvärande att alltid fragmentisera denna fråga, för då ska vi tala om ett djur i sänder och bara fokusera på detta.

I min värld handlar det om en balans i de ekosystem som vi har. I den världen handlar det om att det måste finnas en balans när det gäller foder. Det måste finnas balans i fråga om antalet växtätare och antalet rovdjur och i fråga om tamdjursuppfödning och möjligheten till friluftsliv och meningsfull jakt. Det här hänger ihop. Så länge vi inte inser det hamnar vi bara i problem.

Jag påstår att oppositionens paradnummer är just att fragmentisera, att tala om en sak i sänder, eftersom man inte förmår att hålla ihop helheten. Jag beklagar detta.

För att få ihop den här helheten lade vi fram förslag om en ny rovdjursförvaltning, som vi antog här 2009. Den är nu under införande. I den ingår det bland annat att man ska regionalisera förvaltningen så mycket som möjligt, och man har då bland annat inrättat viltförvaltningsdelegationer i varje län.

Det här har inte gått smärtfritt, och vi är inte färdiga. Jag kan påstå att det finns viltförvaltningsdelegationer som fungerar dåligt, och det finns de som fungerar bra. Jag hoppas nu att man nu får ett utbyte av varandra, så att det här blir riktigt bra. Jag och vi tror nämligen att detta är en förutsättning för att man just ska kunna ta ett helhetsgrepp över allt vilt och inte enstaka viltarter.

Vi har en pågående rovdjursutredning som lämnade ett delbetänkande i april. Man kan konstatera att det i detta första delbetänkande väldigt mycket handlar om att ta fram den gynnsamma bevarandestatusen, ungefär hur mycket djur vi behöver ha. Det visar sig då att vi när det gäller björnen vida har överstigit den gynnsamma bevarandestatusen. Den bör enligt utredningen ligga på 1 800. Vi har ungefär 3 200 björnar i Sverige.

Lodjuren ligger ungefär på det talet. Det är något över när det gäller antalet lodjur i de senaste siffrorna. När det gäller järven ligger vi strax under. Och beträffande vargen ligger vi under, enligt den utredning som föreligger.

Låt mig uppehålla mig lite grann just vid vargen. Utredaren säger att det bör vara ca 450 vargar i Sverige för att man ska uppnå en gynnsam bevarandestatus. Då tar man inte hänsyn till Norge eller de omkringliggande länderna.

I den siffran har man inte tagit hänsyn till de sociala omständigheterna, nämligen den påverkan som vargstammen har på de omkringliggande mänskliga verksamheterna. Det ska tas fram innan utredningen redovisas. Jag tror att den här siffran kommer att reduceras när man lägger in de sociala värderingarna i detta. Vem vet? Vi kanske landar på just det antal som finns i den nuvarande målbeskrivningen, ca 200 vargar, för att klara detta. Men det bygger i sin tur på att vi kan ha en fortsatt genförstärkning av den svenska vargstammen, eftersom den är genetiskt svag.

Då handlar det om att flytta vargar eller importera. Och nog är det väl bättre att flytta en varg från ett område i landet där den kan utgöra en risk för skada på exempelvis rennäringsen till en annan del av landet, så att vi därigenom får en ökad genetisk uppblandning, än att använda skydds jakt på den.

Fru talman! Det är viktigt, som jag sade inledningsvis om rovdjursfrågan, att det hänger ihop. Man kan inte bara se till ett djurslag i sänder, för det är det samlade rovdjurstrycket som människorna upplever som det stora bekymret.

Låt mig avsluta med GMO. Det är en fråga som i allt väsentligt är EU-gemensam. Det är därför som det är så viktigt att vi också slår vakt om de EU-gemensamma regelverken. Därför har vi ett organ i EU som heter Efsa, som gör de här utvärderingarna. Jag påstår att de använder sig av försiktighetsprincipen när det gäller att pröva de nya GMO-produkterna. Och för att vara riktigt säker och kunna ge människor upplysningar är det också sagt att har man mer än 0,9 procent av GMO i något livsmedel, som oavsiktligt har kommit dit, ska det märkas. I övrigt ska naturligtvis GMO-livsmedel märkas generellt sett.

Jag tror att detta är en viktig och klok avvägning. Enligt vad jag har erfaren är det nämligen väldigt svårt att mäta mindre inslag än 0,9 procent. Det finns de som säger att allt ska märkas, men det är en omöjlig uppgift.

Den pågående diskussionen gäller nu huruvida man ska ha möjlighet att göra nationella undantag eller inte. Vi ska inom kort ha en överläggning med regeringen i miljö- och jordbruksutskottet just i denna fråga. Personligen är jag av den uppfattningen att jag inte är säker på att det är det lyckligaste att skapa möjligheter till de här undantagen. Man ska nog behålla det här som någon form av gemensam lagstiftning. Men det kan måhända, för sakens skull, eftersom det ideligen går troll i denna fråga, vara klokt att ändå pröva den möjligheten, och det ska vi göra framöver.

Med de orden, herr talman, yrkar jag, som sagt, bifall till betänkandets förslag.
(Applåder)

Anf. 22 JENS HOLM (V) replik:

Herr talman! Tack, Bengt-Anders Johansson, för ditt anförande! Det väckte två frågor från mig till att börja med.

Den ena rör den biologiska mångfalden vad gäller de vilda djuren. Jag skulle vilja fråga varför Moderaterna tycker att det är så viktigt att slå fast ett tak för hur många vargar som får finnas i Sverige – 210 stycken. Nu har vi dessutom fått en statlig utredning som slår fast att det behövs mer än dubbelt så många vargar än det taket.

Då säger Bengt-Anders Johansson att den utredningen inte tar hänsyn till de sociala aspekterna. Men jag vet att när det gjordes en opinionsundersökning tidigare i alla län runt om i Sverige så konstaterades det att det fanns en klar majoritet i alla län. Även i varglän som Gävleborg och Dalarna tyckte man att det var viktigt att det fanns vargar i Sverige och vill att de ska finnas kvar.

Jämför man med andra länder i Europa är Sverige snarare ett u-land vad gäller antalet vargar. I Spanien, Bulgarien och de baltiska länderna lever tusentals vargar, och där lyckas man leva i en form av samexistens.

Rovdjur är en naturlig del av den biologiska mångfalden i Sverige. Jag tror att vi måste konstatera det, och jag förstår inte varför Moderaterna ställer upp på en politik som innebär att man skjuter vargar. Det är det enda benet i regeringens vargpolitik. Den andra delen, hur man ska kunna stärka vargstammen, finns inte.

Jag skulle också vilja veta varför Moderaterna inte tycker som EU-kommissionen har föreslagit: att enskilda länder ska kunna få ha ett förbud mot eller stopp för GMO-produkter. Varför kan vi inte låta de enskilda länderna få bestämma över dessa saker?

Anf. 23 BENGT-ANDERS JOHANSSON (M) replik:

Herr talman! När det gäller taket på 210 djur är det alltså ett tillfälligt tak under tiden som den här utredningen pågår av just de skäl som jag nämnde, nämligen att vi måste ta ett socialt ansvar för de människor som upplever att det samlade rovdjurstrycket har blivit för stort. Svårare än så är det inte.

Jens Holm säger vidare att det finns en majoritet för rovdjuren, och så jämför han det med sociala hänsyn. Men det är att jämföra äpplen och päron, för de sociala hänsynen handlar just om att ta hänsyn till den påverkan som de ökade rovdjursstammarna har i Sverige. Vi har de snabbast ökande rovdjursstammarna i världen, och detta får naturligtvis en avspegling där de uppträder.

Det är just den avvägningen vi försöker göra, och därför måste jag fråga Jens Holm hur det kommer sig att ni från Vänsterpartiet inte tar ansvar för helheten. Ni talar aldrig om helheten. Ni talar bara om enskilda djurslag, och så driver ni de frågorna. Saknar ni förmågan eller viljan att se helheten? Det skulle vara intressant att få svar på den frågan här i dag.

Det är likadant när det gäller lo. Ni säger att ni inte ställer upp på att vi har minskat föryngringarna från 300 till 250 djur, trots att de i delar av landet saknar föda därför att de har blivit för talrika, i kombination med de andra. Återigen visar ni alltså att ni inte bryr er om totalen, utan ni tar djurslag för djurslag.

Därför vill jag fråga: Vilket tak anser Jens Holm att man ska ha för vargen? Vilket antal är lämpligt? Kan vi få ett svar på det i dag så vore det trevligt.

Anf. 24 JENS HOLM (V) replik:

Herr talman! I sedvanlig ordning bemöter Bengt-Anders Johansson mina frågor med frågor till mig. Jag tycker inte att jag fick något särskilt bra svar på varför Moderaterna stöder en politik som bygger på att man ska ha ett tak för hur många vargar som får finnas: 210 vargar.

Bengt-Anders Johansson sade visserligen att det här var ett temporärt tak, men när vi nu har en statlig utredning som totalsågar det taket och säger att det behövs mer än dubbelt så många vargar i Sverige än det som ni har lagt fram som statlig politik, då borde kanske Moderaterna kunna visa på någon form av självkritik och säga att detta temporära tak kanske inte var så genomtänkt.

Jag menar att den borgerliga vargpolitiken bygger på att man tillmötesgår en liten men högljudd jaktgrupp i samhället som vill skjuta så mycket varg som möjligt. Läser man på hemsidor och i tidningar ser vi

att de vill eliminera, ja, utrota, vargen i Sverige. Det är de strömningar som ni underblåser med er politik.

Vi i Vänsterpartiet sätter inga tak för hur många rovdjur vi behöver i Sverige, men vi konstaterar att vi tycker att det är bra att Sverige är en nation där det finns rovdjur, och vi tycker att de ska kunna leva vidare. Därför sätter vi inga tak som hela tiden pressar ned antalet.

Jag tycker inte att jag fick något riktigt svar på frågan om GMO. Varför kan inte Moderaterna säga att det är okej att enskilda länder själva ska få bestämma om de vill ha GMO-produkter eller inte? Bengt-Anders Johansson sade tidigare att de sociala aspekterna var så viktiga när det gäller rovdjur. Men Efsa, som Bengt-Anders hänvisar till, gör inga socioekonomiska analyser när de tittar på nya GMO-produkter. Det är en av de stora bristerna vad gäller Efsa, och det är just det som GMO ofta handlar om: hur det här påverkar samhället i stort, hur det påverkar ekologiska odlare och hur det påverkar oss konsumenter. Storföretagens makt över jordbruket och sådana saker bryr de sig inte om, för de har inte den kompetensen.

Varför inte låta enskilda medlemsländer bestämma själva, Bengt-Anders Johansson?

Anf. 25 BENGT-ANDERS JOHANSSON (M) replik:

Herr talman! Om vi börjar med det tak vi för närvarande har när det gäller vargen säger, precis som Jens Holm säger, en utredning nu att GYBS:en, alltså den gynnsamma bevarandestatusen, bör vara 450. Det säger utredningen, men den har inte vägt in de socioekonomiska effekterna av detta, och det kommer i slutbetänkandet. Det vore huvudlöst att anta ett utredningsförslag innan det har remissbehandlats och innan det finns en tillräcklig genomlysning. Är det den huvudlösheten som Jens Holm står för tycker jag att svenska folket ska bevara sig för vänsterpolitik, för de beslut vi fattar måste ändå bygga på en rimlig grund och inte bara på lösryckta siffror i luften.

Jens Holm ägnar sig också åt att vilseföra åhörarna när han säger att Jägarsverige vill utrota vargen. Det är inte sant. Det är förtal att påstå att exempelvis Svenska Jägareförbundet står för detta. De står upp för de fyra stora rovdjuret som går på marken, och det har de väldigt tydligt deklarerat. Därför tycker jag att det är väldigt beklämmande att får höra detta i riksdagens kammare.

När det gäller GMO ska vi ha en överläggning med regeringen i juni om man ska öppna för möjligheten att kunna få ett utökat nationellt inflytande. Som jag sade i talarstolen är jag inte säker på att det är det mest lyckosamma att återföra detta till enskilda länder, eftersom det är så mycket mystik, beskrivningar som inte alltid har verklighetsförankring, rädsla och så vidare i de här frågorna. Därför tror jag att det gäller att ha en rejäl genomlysning av frågan, och det ska vi ha.

Anf. 26 ANITA BRODÉN (FP):

Herr talman! Ingen fråga kan vara viktigare än att säkerställa en rik biologisk mångfald – för kommande generationers skull, för klimatets skull och för framtidens och själva livets skull. Ekosystemen måste därför ges förutsättningar att fungera genom skyddsinsatser, genom ett håll-

bart brukande och genom att man hejdar utsläpp av gifter, växthusgaser och andra föroreningar.

Den biologiska mångfalden, naturvården och allemansrätten har alltid engagerat många av oss liberaler. Bevarande av orörda älvar, den vitryggiga hackspetten, SNF:s och Naturvårdsverkets bildande och grundande är några områden där vi har agerat.

I alliansregeringen har vi kunnat fortsätta driva miljöfrågor, och jag kan kort säga att vi är stolta men ännu inte helt nöjda. Jag vill därför, herr talman, passa på att lyfta fram ett antal områden där jag känner en stolthet och avsluta med ett par områden där jag ännu inte är nöjd utan menar att här krävs fortsatta ansträngningar.

Jag är mycket stolt över Nagoyaresultatet. Det var ett genombrott med 193 länder. För det genombrottet spelade Sveriges regering och Sveriges miljöminister en aktiv roll. Det innebar en rättvis fördelning av genetiska resurser, ett skydd av 17 procent landområden och 10 procent havsområden och marina områden. Mikael Karlsson, som ofta citeras, säger så här: "Det globala miljöarbetet ... är åter på banan. Det borgar gott för framtiden."

Jag är stolt över havsmiljösatsningen som alliansregeringen nu arbetar hårt med. Det har vi gjort sedan vi kom till makten. Många av oss tänker på Sverker Thorén och hans Östersjöengagemang. Nu finns det en Östersjömiljard. Det görs stora satsningar på Östersjön. Vi är ordförande i Helcom, Helsingforskommittén, med allt det gemensamma arbetet runt Östersjön.

Vi fortsätter. Det är inte enbart Östersjön utan det är också marina skyddsområden, marina reservat. Vi har bildat det första marina reservatet i Koster. Som svar till Miljöpartiets Åsa Romson, som efterfrågade konkreta åtgärder, kan jag säga att regeringen dessutom har beslutat om en kraftfull expansion av ytterligare marina reservat. År 2011 utlyses tio nya marina reservat, 2015 kommer 15 procent i planeringen att vara marint skyddade områden och 2020 blir det 40 procent. Det tycker jag är kraftfulla åtgärder.

Jag är stolt över att Alliansen som första regering lade fram en friluftspromission. Friluftslivets betydelse kan inte nog uppskattas och värdesättas. Här hjälps människor ut i naturen. De får kunskap om allemansrätten och vi pekar på hur viktigt det här är.

Det finns en annan sak som är mycket aktuell i dagarna och som jag också känner en stor stolthet över. Det är den arktiska strategi som kommer att presenteras inom kort. Nästa vecka, på torsdag, tar Sverige över ordförandeskapet i Arktiska rådet och nu presenteras för första gången en strategi där vi i det här samarbetet visar vårt mål och vår viljeinriktning.

Vi har redan nu fått reda på huvudpunkterna i strategin. Detaljerna kommer vi att få reda på om några dagar. Miljö och klimat är ett av huvudområdena. Den mänskliga dimensionen kommer också att lyftas fram. Det bor miljoner människor i de arktiska områdena. Sverige är ett arktiskt område. Vi har stora möjligheter att i det här sköra området agera på ett hållbart sätt och se till att det blir en hållbar utveckling.

Rovdjurspolitiken tänker jag inte orda så mycket om, men jag kan ändå säga att jag tycker att det är positivt att alliansregeringen vågade ta tag i en känslig fråga, med ambitionen att få en hållbar och framgångsrik förvaltning.

GMO är också en fråga som har tagits upp här i dag. Det är en svår fråga. Jag tycker att det är viktigt att visa respekt för att vi här har olika uppfattningar men att också vara tydlig med att tala om hur allvarligt vi tar det här.

Vi har en gentekniknämnd där de etiska aspekterna vägs in. Vi har forskare inom EU, Efsa, som har nämnts. Det är dessutom viktigt att säga att när vi hela tiden har en försiktighetsprincip så handlar den försiktighetsprincipen också om huruvida svaret är ja eller om det blir nej. Vi ska alltid ha denna försiktighetsprincip.

Vi ska inte heller glömma att smalna av det här svåra området genom att förbise att det också pågår en förädling, det som vi ofta brukar kalla den vanliga eller traditionella förädlingen, växtförädlingen. Den har man också anledning att följa. Kring detta ska det också vara ett regelverk.

Den goda förvaltningen är den sista punkten som jag skulle vilja lyfta fram som stolthetspunkt. Det finns många fler, Lonasatsningen och mycket annat. Ibland stör det mig väldigt mycket när oppositionen raljerar och talar i ekonomiska termer om att nu utarmas det och minskas, och så glömmar man vad vi använder våra medel till och att vi faktiskt när vi tog över regeringsmakten ökade många av de här anslagen.

Jag har roat mig med att jämföra hur det såg ut 2005 och hur det ser ut nu. På område efter område har anslagen höjts. Vi tydliggör att vi delar på anslaget till den biologiska mångfalden genom att det både är åtgärder till biologisk mångfald och att en del går till skydd av biologisk mångfald.

Oppositionen glömmar miljardsatsningen på havet. Det är också en satsning på biologisk mångfald. Oppositionen glömmar att vi nu satsar stort på en havs- och vattenmyndighet, att vi satsar stort på internationella klimatinsatser och att det görs en mångmiljardsatsning på det internationella klimat- och miljöbiståndet. Jag tycker att vi kan vara rättvisa när vi raljerar med sifferexercis.

Det som jag ändå tycker är det allra viktigaste är vad vi gör med varje satsad krona. Hur förvaltar vi våra medel? Gör vi det på ett optimalt sätt? Jag menar att vi nu tar nya grepp. Sveaskogslösningen är ett exempel vad gäller skydd av skogsavsättningar. Det är klart att det här kostar oss 200 miljoner varje år, men om man räknar på vad staten tjänar på det i stället för att gå ut på den öppna marknaden och köpa och betala för de här avsättningarna handlar det om miljardbelopp. Där finns en variation från 5 miljarder och uppåt. Den exakta siffran kan jag inte säga.

Vi använder också andra aktörer i arbetet, näringslivet och den ideella sektorn. Vi arbetar internationellt för att kunna förvalta pengarna. Det här är en ekonomisk hävstång också för arbete, affärsutveckling och den gröna ekonomin.

Herr talman! Det finns många punkter som jag känner en oerhörd stolthet över. Jag tycker att vi har tagit många steg framåt. Vi visar att vi är engagerade i de här frågorna. Vi har en otroligt hög målsättning.

I det sammanhanget vill jag ta upp ett par punkter där vi borde kunna gå vidare ganska snabbt. Jag är inte tillfreds med att vi inte når upp till hänsynsreglerna, att man inte vid avsättningar följer de hänsynsregler som vi har. En rapport från Dalarna som diskuterades i helgen visar att näst intill 40 procent inte lever upp till hänsynsreglerna. Det är inte acceptabelt. Jag är bekymrad över avverkning i de fjällnära områdena.

Jag är, slutligen, också bekymrad över och starkt kritisk till att det fortfarande sker en olaglig jakt. Det underminerar vårt enorma arbete med att få en hållbar viltförvaltning. De frågorna känner jag ett stort engagemang för att arbeta vidare med.

Jag vill, herr talman, avsluta med att yrka bifall till förslaget i betänkandet och också läsa upp ett par meningar från ett övergripande mål som alliansregeringen har.

Det övergripande målet för miljöpolitiken är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser. Det är en hög ambition. Vi har denna ambition i Miljömålsberedningen och jobbar frenetiskt. Jag skickar en boll till oppositionen med en vädjan om att vara med konstruktivt i detta arbete.

(Applåder)

Anf. 27 ÅSA ROMSON (MP) replik:

Herr talman! Där var en vädjan om konstruktiv opposition. Jag tror att vi bedriver en konstruktiv opposition. I det ingår att påpeka när man inte tycker att regeringen gör tillräckligt. Jag tror att även Anita Brodén tycker att det tillhör oppositionens rollen, i alla fall så som den har praktiserats tidigare i huset. Det är konstruktivt.

Jag har några frågor till Anita Brodén. Du är, precis som jag, djupt engagerad i skogsvården och skogsskyddet i Sverige. Där ligger en viktig del av den biologiska mångfalden när vi pratar om det svenska natursystemet. Vad tycker du om att miljöministern i valrörelsen gjorde ett stort utspel om att öka anslaget till skogsskyddet med 190 miljoner? Sedan visade det sig egentligen vara 35 miljoner när vi räknade på vad som kommer ut i budgeten.

Utspel i valrörelsen innebär ofta att få upp en debatt på agendan med till exempel oss i oppositionen för att få en samsyn i frågor. Då är det frustrerande när det visar sig att utspelet var i det närmaste lögn. Nu har miljöministern bett om ursäkt, men det var ändå något som var stort i valrörelsen.

Håller du med Bengt-Anders Johansson om att i stället för att skydda skog på det traditionella sättet, att köpa ut markägare, ska man enbart gå till det frivilliga systemet? Hur ska man notifiera och säkerställa vinsterna i den biologiska mångfalden över hela systemet? Det var så jag uppfattade Moderaternas syn på regeringens politik.

Behövs det sanktioner för att klara minimikraven i skogsvårdslagen?

Anf. 28 ANITA BRODÉN (FP) replik:

Herr talman! Jag ska vara snabb så att jag hinner besvara frågorna.

Först var det en fråga om konstruktivt arbete. Jag upplever att det kommer fram många konstruktiva förslag i riksdagsdebatten. Jag saknar däremot en ökad möjlighet till att lägga fram förslag i Miljömålsberedningen. Det är en vädjan att skicka till era representanter i Miljömålsberedningen.

Sedan var det frågan om vad som togs upp om skogsskyddet i valrörelsen. Det är väl ingen hemlighet att varje parti har en egen budgetagenda. Det är ingen hemlighet att Folkpartiet skulle önska ännu mer medel till biologisk mångfald. I alliansregeringen kommer vi fram till en

gemensam budget. Då är det ett givande och tagande. Det viktigaste i frågan är att vi har hittat nya vägar. Jag nämnde från talarstolen Sveaskogslösningen. Vi betalar en symbolisk summa, men i gengäld får vi möjlighet att i ett trepartsbyte få stora områden skyddade. Det har också inneburit att vi har uppnått delmålet Levande skogar, vilket är helt fantastiskt och oväntat. Oppositionen ansåg att det var helt omöjligt.

Sedan var det frågan om det frivilliga systemet. Det är inget parti i Alliansen som anser att vi enbart ska ha frivilliga avsättningar. Här är vi öppna för allt. Vi måste ha reservat. Vi ska också ha de olika frivilliga systemen. Sedan lyfter vi fram nya modeller, bland annat har Bengt-Anders Johansson nämnt Kometsatsningen. Den enskilda brukaren kan meddela att han eller hon är villig att avsätta vissa biotoper.

Jag har sedan en fråga kvar att besvara.

Anf. 29 ÅSA ROMSON (MP) replik:

Herr talman! Jag tackar för den intressanta inblicken att Andreas Carlgren enbart var centerföreträdare när han i valrörelsen sade att det skulle komma 190 miljoner extra till inköp av skog. Det var på det sättet han gjorde utspelet, och då förespeglades vi att det var miljöministern som pratade om sina pengapåsar. Det är självklart så att man inte alltid har samma uppfattning. Uppenbarligen var det några partier i regeringen som inte tyckte att pengarna skulle gå dit.

Vi välkomnar Sveaskogslösningen som en lösning. Däremot har vi inte sett hur mycket den har gett. Hur många hektar skyddad skog kommer vi att få från Sveaskogslösningen? Från början lät det som att mängden skyddad skog skulle vara i proportion ett-mot-ett. De rapporter jag får säger att man ska vara glad om man får ut hälften av hektarytan eftersom den skog som byts in inte är lika mycket värd som den skog man ska byta till sig. När kommer redovisningen för detta?

Sedan var det den sista frågan som Anita Brodén inte besvarade men som hon kan besvara nu. Den gäller om det behövs någon typ av sanktioner för att klara minimikraven. Jag är lika upprörd som du när nästan hälften av skogsavverkningarna i ett län inte når upp till minimikraven. Det är ett otroligt misslyckande för myndighetsutövningen och att upprätthålla miniminivån. Jag önskar att få diskutera hur vi säkerställer att nivån blir betydligt högre. Vi känner alla till att nivån medvetet sattes på en lägre nivå än vad som var rimligt och acceptabelt eftersom aktörerna sade att de frivilligt skulle ta på sig ett större ansvar. Det är dags för uppföljning. Än så länge har inte systemet gått ihop.

Behövs sanktioner? Vad gör regeringen för att säkerställa att minimikraven i skogsavverkningarna upprätthålls?

Anf. 30 ANITA BRODÉN (FP) replik:

Herr talman! Det är viktigt att vi gör en uppföljning av Sveaskog. Det är sådant vi har tagit upp i vårt arbete tillsammans med departementet. Min stora förhoppning är att modellen ska visa sig så framgångsrik att vi kan fortsätta framgent. Jag vet att det har varit initiala problem. Därför är det angeläget att vi följer upp och ser hur det har fungerat, hur förhållandet har varit med bolagen, Kyrkans mark, olika ägare på olika markområden, hur det har fungerat i bytesaffären som vi ändå tycker är så positiv.

Sedan var det frågan om sanktionsavgift. För snart ett år sedan skrev undertecknad tillsammans med partiledare Jan Björklund en skogsdebattartikel. Där skrev vi att vi är öppna för att det kan finnas behov av att titta på sanktionsinstrumentet i de fall att skogsägaren i samband med avverkningarna inte lever upp till hänsynsreglerna.

Vad gäller skogsfrågorna vill jag tillägga att frågan om skog- och markanvändning i Miljömålsberedningen kommer tillbaka. Nu kommer vi att jobba för framtiden i våra åtaganden, hur vi ska jobba vidare med skyddet och med en god förvaltning. Det handlar om ett hållbart brukande av våra skogar. Det handlar inte alltid om att lägga ett lock på utan det handlar också om en hållbar förvaltning, tillgänglighet och öppenhet så att det går att komma in i reservaten.

Anf. 31 JENS HOLM (V) replik:

Herr talman! Anita Brodén inlägg förleder två frågor från min sida. Anita Brodén säger att anslagen till miljön och den biologiska mångfalden höjs. Men om vi läser direkt ur budgeten för utgiftsområde 20, som just rör den biologiska mångfalden, ser vi att regeringen aviserar nedskärningar. Det är fråga om 116 miljoner det här året och 47 miljoner nästa år. För 2013 skär man ned 490 miljoner. För 2014 skär man ned 418 miljoner. Det är precis som Naturskyddsföreningen konstaterade i ett pressmeddelande, nämligen att det blir nedskärningar på det viktiga området med ungefär 1 miljard kronor under den här mandatperioden.

Det kanske inte är så konstigt. Statsminister Fredrik Reinfeldt konstaterade i regeringsförklaringen att redan vidtagna åtgärder räcker för att nå klimatmålen. Regeringen aviserar inga nya skarpa mål, åtminstone inte på klimatpolitikens område. Det är fastslaget i regeringsförklaringen.

Därför undrar jag hur man kan stödja regeringens nedskärningspolitik på den biologiska mångfaldens område om man har en hög ambitionsnivå.

Anita Brodén och Folkpartiet tycker ofta att det är viktigt att lyssna på vad EU föreslår. Nu föreslår EU-kommissionen att enskilda länder ska kunna ha stopp för GMO ifall de så önskar. Varför verkar ni emot det? Varför kan inte enskilda länder få bestämma själva över GMO, precis som kommissionen har föreslagit? Det är någonting som ni motsätter er.

Anf. 32 ANITA BRODÉN (FP) replik:

Herr talman! Jag ska börja med budgeten. Det är viktigt att vi ser till helheten, från vilken nivå man sänker. När vi tog över 2006 höjdes anslaget. Från en hög nivå har vi, jag vet, sänkt det. Jag nämnde 200 miljoner – det är beroende av Sveaskog. I totalen kan jag se det som vi har satsat på. Ni hade förut klimatinvesteringsprogrammen, vi arbetade med satsningen Hållbara städer. Nu minskas det, för nu har mycket av det nåtts som arbetet med Hållbara städer skulle leda till – pilotområden, inspiration för andra att jobba vidare. Det som inte lyfts fram och som jag sällan hör från Jens Holm är alla de satsningar som vi gör inom havsområdet, exempelvis havsmiljarden, satsningen med den nya myndigheten, internationella åtgärder och att vi nu tydliggör satsningen på miljö och biologisk mångfald genom både åtgärder och skydd.

Sist men inte minst viktigt, jag upprepar det, är på vad sätt vi förvaltar pengarna. Vi hittar nya smarta former, nya samarbetsmodeller med

nya aktörer och på så sätt använder pengarna på ett klokare sätt. Det kan jag med stolthet säga.

Jag ber att få återkomma med svar på frågan i nästa omgång.

Anf. 33 JENS HOLM (V) replik:

Herr talman! Anita Brodén och jag är överens om att på utgiftsområde 20 som rör biologisk mångfald blir det nedskärningar. Det tycker jag säger någonting om regeringens ambitionsnivå för den här politiken.

Ett av skälen till att det blir nedskärningar är, precis som Brodén tar upp, att man avvecklar Hållbara städer. Vi hade tidigare klimatinvesteringsprogram som var en omfattande satsning för våra kommuner och landsting, men även för småföretag, där man kunde söka pengar för att bedriva klimatarbete. Det ersatte regeringen med Hållbara städer, som jag tycker var en sämre satsning. Jag måste ändå säga att jag tycker att det är bra att man tittar på våra städer och kommuner och försöker få dem att arbeta mer med miljö- och klimatfrågor. Är det arbetet helt klart nu? Behöver inte kommuner några nya statliga pengar för att bedriva ett framgångsrikt klimatarbete? Fråga nästan vilka kommunalpolitiker som helst, och de kommer att säga att de är besvikna över att de inte får några nya statliga medel från regeringen.

Anita Brodén säger att man satsar mer på internationella åtgärder. Det där är en sanning med modifikation. Det handlar om uppköp av billiga utsläppskrediter i utvecklingsländer, vilket gör att vi kan sänka våra klimatmål här i Sverige. En tredjedel av regeringens klimatpolitik handlar om att köpa upp billiga utsläppskrediter i andra länder. De ungefär 300 miljoner kronor som man varje år lägger på så kallade CDM-projekt innebär att vår ambitionsnivå i Sverige tyvärr blir lägre och att vi skjuter på den riktiga klimatomställningen för framtiden.

Åter om GMO – du hann inte svara på frågan, men nu har du chansen: Varför stöder inte Folkpartiet kommissionens förslag? Låt länderna själva bestämma om de vill ha GMO eller inte. Det är väl inte så svårt?

Anf. 34 ANITA BRODÉN (FP) replik:

Herr talman! Att vi avvecklar är inte sant. Vi avvecklar inte, vi fasar ned satsningen Hållbara städer. Det är inte sant att kommuner är beroende av enbart statliga bidrag för att kunna jobba med denna fråga. Här finns en kraft i många kommuner, och man har kommit i gång på ett mycket positivt sätt. Jag skulle kunna räkna upp ett antal kommuner. Jag kan bara nämna min egen kommun, Alingsås kommun, där man arbetar med passivhus. Det är ett exempel på att få fram hållbara städer där det också blir en industri av det, en företagsamhet.

Naturvårdsverket har sedan 2005 fått ökade anslag, likaså miljöövervakning. Forskningen har fått ökade anslag. Vi har satsat stort på forskning inom miljö- och klimatområdet. Kemikalieinspektionen har fått ökade anslag. Det är några.

Ibland blir det en annan rubrik, och då är det så lätt att man bara tittar på en spalt och ser den gamla rubriken. Det är viktigt att analysera ordentligt så att vi får ett samlat grepp. Det som är viktigt är hur vi förvaltar pengarna. Det är där jag känner en otrolig stolthet.

GMO: Nu har vi haft två debatter. I den förra debatten om avfall minns jag att Jens Holm var tveksam till kommissionen och att vi skulle

invänta kommissionen. I debatten om GMO har Jens Holm en annan uppfattning om kommissionen. Nu har vi en överläggning, det pågår debatt i EU, i kommissionen och en intern debatt i Alliansen och i regeringen, och vi ska ha en debatt tillsammans. Låt oss ta den frågan då.

Anf. 35 ROGER TIEFENSEE (C):

Herr talman! Riksdagsledamöter, åhörare! Biologisk mångfald – känn på orden. Det är vackra, men det är också viktiga ord. Biologisk mångfald är själva stabiliteten i det samspel som utgör våra ekosystem. Ekosystem i sin tur är helt avgörande för samhället och samhällets ekonomiska system.

Precis som påpekats tidigare i debatten vet vi att vi inte vet allt om det här samspelet, om den biologiska mångfaldens omfattning och samspelet med ekosystemen. I miljöpolitiken brukar vi prata om försiktighetsprincip. Det är en viktig respekt att ha med sig. Det är också viktigt att se att vi behöver fortsätta att forska och förstå samspelet i ekosystemen. Det är viktigt att förstå den biologiska mångfaldens och ekosystemstjänsternas betydelse för samhället och det ekonomiska systemet.

Det har varit lite fult att säga att man sätter pris på biologisk mångfald eller ekosystemstjänster. På något sätt har det i miljödebatten låtit som att man då nedvärderar egenvärdet. Nej, tvärtom, egenvärdet av biologisk mångfald och ekosystemstjänster är okränkbart, och det är viktigt att ha med på något slags humanistisk bas. Jag tror att man definitivt inte nedvärderar det genom att sätta pris på ekosystemstjänster.

Det som händer när man sätter pris på till exempel pollinering, rening av vatten och luft, för att ta några exempel, är att vi med det priset kan få in värdet av ekosystemstjänster i företagens och samhällets kalkyler. Då stärker vi det, då kan kalkylerna bli bättre, affärsmöjligheterna kan bli så mycket smartare. Då stärker vi möjligheterna att skydda och utveckla den biologiska mångfalden.

Herr talman! Ett av de största hoten mot biologisk mångfald världen över är förlust av habitat, livsmiljöer för djur och växter. Det handlar om markanvändning. Hur vi använder våra markområden är en viktig diskussion.

Det är intressant att notera att det i betänkandet inte finns några reservationer under punkten om områdesskydd. Jag tar det gärna som ett erkännande från oppositionen av att regeringen och traditionellt Sverige har jobbat bra med områdesskydd.

Vi har ett miljömålssystem med 16 övergripande miljömål. Ett av de mål som gäller biologisk mångfald är Levande skogar. När alliansregeringen tillträdde 2006 var ett av de mest avlägsna målen ett delmål under Levande skogar som handlade om att skydda skyddsvärda skogar. Man pratar om ledsna gubbar – det var rätt, och gubben var ledsen.

Det delmålet var planerat att nås 2010, men med den förra socialdemokratiska regeringen, med stöd av Vänsterpartiet och Miljöpartiet, var prognosen att det skulle uppnås 2020. Det var en osäker prognos, och det krävdes mycket stora insatser, miljardbelopp, för att nå målet. Det låg miljarder i prognos men inte inlagt i budget. Vi har haft en diskussion om det i kammaren tidigare, både i ekonomiska debatter och miljödebatter.

Det alliansregeringen gjorde då var att säga: Det målet är så långt bort och svårt att nå att vi behöver fundera över om vi kan byta strategi. Och

vi gjorde det. Vi började systematiskt skydda skyddsvärd skog på den statligt ägda marken. Vi har också använt statligt ägd skog som bytesmark för att skydda privat ägd skog. Den strategin, som Centerpartiet och alliansregeringen drev, har gjort att det finns möjlighet att nå det onåbara delmålet till 2010. Utvärderingen är ännu inte gjord, men det ligger inom möjlighetens ram att nå målet.

Att använda statligt ägd skog för att byta till sig privat ägd skog har dubbel effekt. Dels använder vi samhällets resurser mer effektivt, dels lägger vi inte en våtvarm filt över skogsägares möjlighet till fortsatt utkomst, utan de får fortsätta att vara skogsägare och får ny mark att jobba med, medan deras skyddsvärda mark kommer under områdesskydd. Det blir alltså en dubbel vinst, både näringspolitiskt och miljöpolitiskt.

Det har i debatten kommit upp att anslaget för biologisk mångfald har sänkts. För mig och Centerpartiet är det viktiga hur många hektar som skyddas, att vi når målet – inte hur många miljoner och miljarder som finns under anslaget för biologisk mångfald. Vi har kunnat skapa förutsättningar för att nå det målet på ett mer kostnadseffektivt sätt och, precis som Anita Brodén har sagt, fört över resurser från det anslaget till ett nytt anslag för havsmiljö som har skapats. Det fanns förut inget anslag i miljöpolitiken för havsmiljöinsatser. Det finns också ett mål om ett levande hav. Vi har börjat jobba mot det målet.

Då tror jag att det är viktigt att inte försöka blanda bort korten utan se att det viktiga är att vi skapar förutsättningar för att nå målen. Det viktiga är hur många hektar som skyddas och inte hur många miljoner som finns på ett konto i statens budget.

Herr talman! Markanvändning är strategisk för skydd av biologisk mångfald. Det är just därför som Miljömålsberedningen har pekat ut markanvändning och strategier för hur vi långsiktigt och hållbart använder marken som ett viktigt område. Vi ska jobba med först skogslandskapet och sedan jordbrukslandskapet.

Inom de strategierna ska vi också skapa förutsättningar för att nå den internationella framgång som vi fick i Nagoya kring biologisk mångfald, hur vi ska nå det och leva upp till de internationella överenskommelser som vi gjorde i Nagoya.

Avslutningsvis, herr talman: Rovdjurspolitiken har tidigare varit uppe i debatten. Den har skjutits i delar, men rovdjurspolitiken är en helhet. Alliansregeringen har som första regering vågat ta tag i just den helheten.

Man ska fråga sig: Hur skulle en rödgrön rovdjurspolitik se ut? Tittar man på reservationerna ser man ingen, för Socialdemokraterna skjuter från ena hållet och ifrågasätter en förstärkning av vargstammen, medan Vänsterpartiet och Miljöpartiet skjuter från andra hållet och ifrågasätter licensjakten och numerären. Helheten finns inte där, utan det spretar helt otroligt.

En regering har ett ansvar för att få ihop helheten. Sedan kanske det blir debatter om delarna, men en regering har ansvar för att leda och se till helheten.

(Applåder)

Anf. 36 IRENE OSKARSSON (KD):

Herr talman! *Biologisk mångfald m.m.* står det som rubrik på dagens betänkande. Det är en bra rubrik. Bakom ”m.m.” döljer sig mycket. Hur

ska skogen vårdas och värnas? Hur ska allemansrätten skyddas och samtidigt inte inskränka på det som ska värnas och vårdas och på äganderätten? Under rubriken om den biologiska mångfalden behandlas frågor om allt från nya, främmande arter till hur arter som är hotade ska bevaras – och allt däremellan.

Herr talman! Som i så många frågor handlar det om olika mål och företeelser som kanske till och med står emot varandra.

Dagens betänkande är ett motionsbetänkande. Därmed kan man väl säga till åhörarna att den ger en ögonblicksbild av vad som är överst på agendan just nu, det här riksdagsåret, för oss ledamöter inom det här frågeområdet.

Jag väljer att lyfta upp några av de ämnen som finns i betänkandet och som tidigare har berörts i debatten: vargen, skogen, GMO och allemansrätten.

Herr talman! När det gäller skogen och avsättningar för att värna den biologiska mångfalden är det viktigt att Skogsstyrelsens olika uppdrag kan fullföljas. Här har hänvisats till radioprogram och till den rapport som kom förra veckan, som jag hoppas att ledamöterna har tagit del av.

Skogsstyrelsen har att förmedla kunskap om lagens krav till markägare och förvaltare och om att det gäller en minimnivå. Samtidigt ska Skogsstyrelsen utföra kontroller på ett sådant sätt som gör att man kan få fram tydliga resultat som kan användas i det fortsatta arbetet. Där har det funnits en och annan brist.

Den rapport som jag hänvisar till kom i förra veckan från Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen. Den heter *Skogs- och miljöpolitiska mål – brister, orsaker och förslag på åtgärder*. Den är nyttig att ta del av.

Där står något sammandraget att en bättre samsyn med skogssektorn om mål, lagkrav och metoder för uppföljning behövs. § 30 behöver tydliggöras, så att både tjänstemän inom förvaltningen och berörda ska känna sig trygga med vad som görs och så att vi inte riskerar godtycke i hur man ser på vad det innebär att följa den hänsynsparagrafen, som på ett sätt är portalparagrafen i vår skogslagstiftning.

Praxis behöver utarbetas, och därför ska Skogsstyrelsen under det här året driva ett antal processer, har man sagt i sin målbeskrivning, för att se vilken praxis som ska vara rådande. Var finns rågångarna?

Men det är inte bara Skogsstyrelsens ansvar, utan det är också skogsbrukets och markägarnas ansvar, så att både den stora och den lilla markägaren förverkligar den politik som vi vill driva och tar till sig befintlig kunskap.

Herr talman! I detta arbete har vi kristdemokrater stor tilltro till Kommetprogrammet, som Bengt-Anders Johansson berörde i sitt anförande. Det är ett verktyg och innebär framför allt en stor förändring i synsättet och tilltron till att vi alla vill vara med och bidra. Ju mer kunskap och ju mer delaktighet, desto mer blir gjort – det är min och vår fasta övertygelse.

Skogen är en resurs som vi har all anledning att värna och vårda. Den kommer att behövas alltmer till allt fler saker. Då är den svenska modellen oerhört viktig att värna. Det gör också Landsbygdsdepartementet just nu i sin nya satsning Skogsriket. Det är en viktig del i det arbetet. Det handlar om att samla aktörerna vid samma bord, att ta del av all ny teknik och kunskap som finns, att se vad vi kan använda skogen till som

ersättningsmaterial för det vi inte vill ha och för att därmed också värna den biologiska mångfalden.

Så över till något helt annat: vargfrågan. Det finns få frågor, herr talman, som upprör och rör upp så mycket känslor och synpunkter och som, om uttrycket tillåts, får klä skott för så mycket som vargen.

Herr talman! I går utfrågades miljöministern i denna fråga i konstitutionsutskottet. Där gav han, enligt vad jag kunde höra när jag lyssnade på utfrågningen sent i går kväll, en mycket bra beskrivning av vad vi har beslutat i kammaren, av hur arbetet bedrivs och av att vi är rörande överens om att vargen har en viktig plats som en del i vår fauna. Han var också tydlig med den respekt vi måste ha för de människor som och bor och verkar i de områden där vi vill se varg.

Sverige har ställt sig bakom art- och habitatdirektivet, och utifrån det ska vi jobba för att ha en livskraftig fauna i vårt land. Därför välkomnar jag den granskning som EU gör för att se om vi hanterat frågan på ett korrekt sätt.

Herr talman! Jag har i tidigare debatter sagt att vi måste ge vargen fri lejd genom renbetesområden. Nu har ett sådant försök gjorts.

Vi behöver en bättre genetisk stam, och det är viktigt att den genetiska statusen stärks. Jag ska inte förlänga debatten med detta, utan uppmuntrar åhörare och utskottsledamöter att ta del av utfrågningen i konstitutionsutskottet om ni inte gjorde det i går. Där sades mycket i denna fråga.

Den utredning som görs av Lars-Erik Liljelund för att se hur stammen ska se ut i framtiden har kommit med ett delbetänkande som flera före mig har berört. Det är viktigt att påpeka att det inte är slutbetänkandet, och de socioekonomiska faktorerna har man inte tagit hänsyn till ännu. Det är en viktig punkt för att vi ska ha en acceptans och en respekt för både djur och människor.

Herr talman! GMO är en förkortning som är förknippad med mycket fakta och känslor. Det är viktigt att de försök som görs sker på ett tryggt och säkert sätt. Jag är övertygad om att det regelverk och den uppföljning av Jordbruksverket vi har för att till exempel potatis ska kunna försöksodlas i Sverige är tillräckligt. Skulle det visa sig att vi behöver skärpa reglerna är jag den första att säga ja till det. Först måste vi dock ha kunskapsgrund och myndigheter som har sett att dagens lagstiftning inte räcker till.

Det arbete som i dag sker på EU-nivå för att möjliggöra för länder att säga nej till GMO har tidigare berörts av i stort sett alla talare. Som kristdemokrat är jag skeptisk till detta. Jag tror att det kan få precis motsatt effekt till vad vi som ser på detta med försiktighet och önskar en tydlig vetenskaplig grund för det som ska göras vill.

Herr talman! GMO är en teknik för förädling. Det vore konstigt om det är det sista tekniksprånget i förädlingsspåret som vi kommer att se. Det är viktigare att vi tar hänsyn till och får en tydlig debatt om vad det finns för risker och vilka skador vi kan se när grödor till exempel är kopplade till vissa bekämpningsmedel, oavsett om det har skett med GMO-teknik eller något annat.

Herr talman! Jag dristar mig att ta upp ytterligare ett ämne, nämligen allemansrätten. Det är en grundbult för oss svenskar att vi ska få röra oss fritt i skog och mark och kunna plocka bär och svamp. Efter att ha deltagit i Svenskt Friluftslivs årsmöte och lyssnat på den föredragning som Klas Sandell, en av Sveriges experter på allemansrätten, höll vill jag understryka betydelsen av dialog och kunskapsspridning.

I dag vistas vi i skog och mark på ett helt annat sätt än tidigare generationer. Mountainbike och skoter kände inte mina förfäder till. Skog och mark används också för företagande på ett annat sätt, exempelvis för turridning och bärplockning. Det gäller att vi hittar dialog och samarbetsformer i dessa sammanhang så att vi inte behöver gå fram med lagstiftning och förändring. Vi måste värna den fria rörlighet och den tillgång till naturen som vi är så stolta över.

Klas Sandell sade något som jag tror är nyttigt att ha med sig: Vi behöver lära oss att läsa landskapet. Tidigare generationer kunde det.

Vi behöver lära oss att läsa landskapet precis som vi lär oss läsa våra betänkan-detexter, skulle man kunna säga.

Därför finns det behov av utbildning och kunskapsspridning så att vi kan värna den biologiska mångfalden och allas vår tillgång till den.

Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet och avslag på samtliga motioner.

(Applåder)

Anf. 37 HELÉN PETTERSSON i Umeå (S) replik:

Herr talman! Som vanligt när jag lyssnar på vad Irene Oskarsson säger om biologisk mångfald upplever jag att vi tycker ganska lika i stora delar, bland annat vad gäller GMO.

Jag fastnade dock i vargavsnittet. Irene Oskarsson nämnde försöket med en vargkorridor genom renbetesland. Jag vet inte om Irene avsåg flytten av vargen från Gällivare till södra delen av landet.

På senare tid har vi genomfört två flyttningar av varg inom landet. Den ena vargen berättade jag om i mitt anförande; den flyttades från Jämtland till Örebro län men är nu tillbaka i Jämtland. Hon ville hem. Den andra vargen flyttades från Gällivare söderut, men den har sprungit upp till Västerbotten och mina hemtrakter igen. Den ville inte heller bli platsad i södra Sverige utan hade valt Gällivare av en anledning.

Jag undrar varför ingen från majoriteten har kommenterat detta misslyckande i regeringens vargstrategi. Hur har man tänkt hantera det? Hur tror Irene Oskarsson att det kommer att bli när regeringen vill flytta in 20 vargar från andra länder och placera ut dem på olika platser i landet i revir där man anser att stammen behöver förstärkning? Tror Irene Oskarsson verkligen att dessa vargar kommer att vilja stanna där regeringen placerar dem?

Anf. 38 IRENE OSKARSSON (KD) replik:

Herr talman! Ja, Helén Pettersson och jag tycker lika i mycket. Heléns inledning med den egna fisketuren var lysande. Dessutom var det en hel del annat som jag skulle kunna ha sagt själv.

När det gäller vargen ska man i första hand lära de små. Förflyttningen av valpar, som miljöministern tydligt redogjorde för i går, är på gång. Djurparkerna i Sverige tar nu ett ansvar för att inom sig under detta år få

till förändringar och byta valpar och sedan under nästa år sätta ut. Jag tror personligen mest på detta, och jag uppfattade att miljöministern menade att det var ett bättre steg än att flytta vuxna djur för att få ut nya gener i vargstammen.

Det steget kan dock också behöva tas, och då tror jag att det, precis som för andra djur, är lättare att flytta en lång sträcka än en kort. Precis som Helén Pettersson säger är vargen ett vandrande djur; vi har sett den vandra från Skåne till mina hemtrakter. Det går fort när de rör sig; man önskar att man hade samma kondition.

Jag tror som sagt att det är betydligt lättare att flytta valpar, och där ligger fokus. Myndigheterna jobbar också med detta på ett mycket bra sätt.

Anf. 39 HELEN PETTERSSON i Umeå (S) replik:

Herr talman! Jag tackar Irene Oskarsson för svaret. Det förklarar dock inte hur man har tänkt göra med de vargar som naturligt vandrar in via Finland och Ryssland. När det gäller vargkorridoren som vi har talat om har vi idéer om att man borde kunna underlätta den naturliga invandringen, inte i första hand genom att transportera vargen utan genom att i samverkan med de parter som är berörda i norra delen av landet se till att vargarna tar sig ned på egen hand. Vad händer med hela den diskussionen om man lägger allt fokus på vargvalpar?

Jag är lika mån som alla i de andra partierna i denna riksdag förhoppningsvis är om att vi ska ha en stark genetisk bas i vår vargstam och att vi på något sätt måste underlätta för att så ska ske. Men till skillnad från regeringen tycker vi att det kan få ta lite tid i stället för att man hastar på det på det sätt som nu sker.

Med anledning av det som har rapporterats i dag om de två försök som har gjorts med att flytta varg som är ett fullkomligt misslyckande vädjar jag till regeringspartierna att tänka över denna hantering en gång till innan det faller ett löjets skimmer över de flyttningar som är planerade att göras.

Anf. 40 IRENE OSKARSSON (KD) replik:

Herr talman! Jag vet att detta arbete som flera myndigheter jobbar intensivt med sker med stor seriositet, och man tittar på alla olika varianter av att förstärka vargstammen genetiskt när det gäller både valpar och vuxna djur och hur förflyttningen ska gå till.

Men som Helén Pettersson säger är det så att om man ska ha en korridor – det som jag för ett antal månader sedan i denna kammare kallade fri lejd – är det också oerhört viktigt att man i så fall kan hitta det tillsammans med dem som lever och verkar där. Jag tror att det kräver mycket arbete att hitta den delen. De andra delarna kanske är en enklare väg att gå som man kan se det just nu. Men det kan hända saker i detta sammanhang. Och, som sagt, djuren är rörliga, kommer så att förbli och ska så vara.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 11 §.)

Föredrogs
socialförsäkringsutskottets betänkande 2010/11:SfU6
Migration och asylpolitik (skr. 2010/11:29).

Anf. 41 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S):

Herr talman! Som lulebo och norrbottning är kanske inte fotboll den sport som ligger mig varmast om hjärtat. Luleå Hockey, LF Basket och Luleå Basket är väl mer lagen jag följer, gläds och sörjer med. Men för något år sedan läste jag en krönika i Östersunds-Posten med rubriken Därför har Danmark ingen Zlatan. Den fick mig att fundera över vilket genomslag politiken får i vardagen.

Det intressanta med Zlatan är inte bara att han är en av världens bästa och största fotbollsspelare utan att han är en produkt av svensk invandringspolitik kompletterad med den viktiga ingrediensen folkrörelse. Krönikören skriver att han är en produkt av Sverige, lika mycket svenskt kulturarv som en midsommarstång i Rättvik.

Hade Zlatan bott i Danmark hade han aldrig fått chansen. Då hade han aldrig kunnat spela i landslaget, för så märklig är invandringspolitiken i ett av våra närmaste grannländer. Då hade fotbollen varit en stjärna fattigare. Men mycket viktigare är att tusentals unga tjejer och killar hade berövats en förebild. Den danska politiken är brutal och exkluderande. Därför har Danmark ingen Zlatan.

Herr talman! Utanför denna kammare har migrationspolitiken reell betydelse. Besluten vi tar och debatterna vi för får konsekvenser för många kvinnor och män och inte minst för barn.

För mig som socialdemokrat handlar migration om människor och möjligheter. När människor flyttar sprids kunskap, nätverk växer och nya möjligheter uppstår. Den demografiska utvecklingen visar att behovet av arbetskraft kommer att öka under de närmaste åren. Det innebär att vi inom kort kommer att konkurrera med andra europeiska länder om att få arbetskraft till vårt land.

Vi socialdemokrater välkomnar arbetskraftsinvandring som en naturlig del av rörligheten över gränser. Det är en viktig del för svensk ekonomi och tillväxt. Men den ska vara reglerad för att man ska kunna ha ordning och reda på arbetsmarknaden, och den förutsätter respekt för gällande villkor och kollektivavtal.

Arbetskraftsinvandringen får aldrig skylta över brister inom asylsystemen runt om i Europa. Arbetskraftsinvandring är inte heller någon lösning för den som söker skydd undan förföljelse och kan aldrig ersätta, och får inte tillåtas urholka, asylrätten.

Ett lands asyl- och flyktingpolitik kan sägas vara en värdemätare för dess inställning till försvaret av mänskliga rättigheter. För att försvara dessa grundläggande rättigheter krävs ett tydligt politiskt ansvarstagande. I svensk flyktingpolitik ska ledorden alltid vara solidaritet, humanitet och rättvisa.

Herr talman! Med anledning av den skrivelse och de motioner från allmänna motionstiden som vi i dag behandlar vill jag särskilt nämna tre områden.

Det första området är synnerligen ömmande omständigheter.

En ny utlänningslag med en ny instans- och processordning för utlännings- och medborgarskapsärenden trädde i kraft den 31 mars 2006. Det är en förändring som vi socialdemokrater själva genomförde och står bakom. Men det finns områden i den som måste förbättras och ändras.

Under förra mandatperioden förde vi ofta debatter och diskussioner kring begreppet synnerligen ömmande omständigheter och den hårdare tolkning som vi är många som har uppfattat att det har blivit.

I måndags redovisades en kartläggning som regeringen begärt och som majoriteten så ofta gömt sig bakom. Hur verkligheten ser ut vet vi alla. Vill man få en påminnelse behövde man bara lyssna på Sveriges Radio i måndags när de rapporterade att Migrationsverket har beslutat att en psykiskt sjuk mamma som har tankar på att döda sina egna barn ska utvisas ensam med barnen, trots att socialtjänsten har bedömt att hon är farlig och inte får vara ensam med barnen i Sverige.

Om man nu från Migrationsverket anser sig ha utnyttjat det utrymme som finns och det ändå är så här, då måste det väl vara fel på praxis eller på den lagstiftning som vi har? Jag hoppas att jag här i dag i kammaren kan få ett tydligt besked: När kommer en ändring av begreppet synnerligen ömmande omständigheter?

Vår uppfattning är att begreppet synnerligen ömmande omständigheter har kommit att tolkas alltför restriktivt och bör ändras till särskilda omständigheter och att nuvarande praxis mildras i ärenden som rör barn.

Det andra området är väpnad konflikt. Begreppet väpnad konflikt tolkas i dag mer restriktivt än den praxis som tidigare varit, och det blir svårare för människor som flyr undan krig och konflikter i hemlandet att få stanna.

Vi anser att utlänningslagen bör ses över vad gäller begreppet väpnad konflikt och andra svåra motsättningar.

I dag motsvarar inte begreppet väpnad konflikt fullt ut den folkrättsliga innebörden och bör därför tydliggöras så att det ger den som flyr från krig skydd i Sverige. Likaså bör begreppet andra svåra motsättningar i hemlandet tydliggöras i syfte att göra det mindre restriktivt.

Det är beklagligt att regeringen inte har tagit någon som helst hänsyn till den kritik som bland annat framförts av Internationella Rödakorskommittén, vars uppdrag just är att tolka och informera om den internationella humanitära rätten.

Det tredje området är anhöriginvandring.

För tolv veckor sedan blev jag pappa för andra gången i mitt liv – en helt obeskrivlig känsla. I går morse när jag lämnade Luleå pussade jag min familj och viskade att jag älskar den. Jag visste att vi kommer att ses i morgon kväll. Går allt bra med resan hem och annat kommer jag också att få möjlighet att läsa godnattsaga för min fyraåriga dotter med hennes lillebror i famnen.

Jag klarar inte av att tänka mig ett liv utan dem vid min sida. Att leva tillsammans med sin familj är en mänsklig rättighet. Ändå växer många barn i Sverige upp utan sina föräldrar, och åtskilliga mammor och pappor kämpar förgäves för att få återförenas med sina barn.

Röda Korset gör ett fantastiskt arbete med att hjälpa tiotusentals splittrade familjer att återförenas men pekar också på den utveckling som vi socialdemokrater med allvar ser:

”Möjligheterna till familjeåterförening har drastiskt beskurits under senare tid, till exempel på grund av orimliga krav på styrkt identitet.

Trots dna-tester kan barn och föräldrar inte återförenas idag.” Så säger Anki Carlsson, rådgivare i migrationsfrågor hos Röda Korset.

Nätverket för rätten till familjeåterförening, som några av oss träffade förra veckan och som i dag har demonstrerat utanför riksdagen – många har fyllt läktaren här för att följa debatten – pekar på samma sak och kräver att det ska räcka med att göra sin identitet sannolik vid familjeåterförening på ett sätt motsvarande vad som sker i asylprocessen.

Detta är en fråga som måste lösas, inte senare under mandatperioden utan *nu*. Problemet har redan funnits i 14 månader, och tiotusentals barn och föräldrar tvingas leva åtskilda. Regelverket måste ändras så att familjeåterförening garanteras bland annat för barn från länder som inte utfärdar godtagbara passhandlingar. Om det inte finns myndigheter som kan utfärda identitetshandlingar bör Sverige kunna utfärda främlingspass.

Jag och många andra vill ha besked i dag. När ska Istaahil, Fadumo och alla andra kunna återförenas med sina barn och på samma sätt som du och jag kunna säga godnatt i vetskap om att ses igen nästa dag?

Herr talman! Det finns även annat kring familjeåterförening och anhöriginvandring som måste förändras. De regler som sedan 1997 gäller för familjeanknytning omfattar makar, sambopar, registrerade partner och barn under 18 år. I undantagsfall kan även en nära anhörig över 18 år beviljas uppehållstillstånd av familjeanknytningsskäl.

Dessa regler har inneburit en rad problem. Det gäller tillämpningen av 18-årsregeln avseende barn som uppnått den åldern under ärendets hantering. Dessutom saknas en så kallad sista-länken-bestämmelse som kan ge åldrade föräldrar möjlighet att återförenas med sina vuxna barn.

Mot bakgrund av detta bör regeringen genomföra en översyn av reglerna för anhöriginvandring med utgångspunkt i den tidigare anhörigkommitténs förslag.

Herr talman! I min inledning nämnde jag fotbollen. Senast förra veckan skakades den sporten av nyheten om att det franska fotbollslandslagetets nye förbundskapten i hemlighet vill kvotera bort svarta och arabiska spelare. Han ska enligt uppgift vilja gynna spelare av ”vår kultur och historia” – i praktiken vita franska män.

Agerandet är naturligtvis fruktansvärt och oacceptabelt men också en väckarklocka för oss. I arbetet med att harmonisera migrations- och asylpolitiken i EU måste Sveriges röst för människors lika värde vara stark. Vi sätter ribban för den här typen av agerande. Vårt sätt att förhålla oss till våra medmänniskor – oavsett om de kommer från Nice, Nyköping eller Nairobi – får konsekvenser. Därför måste vi tänka efter *före*.

Vill vi ha fler Zlatan, mer tillväxt och en bättre välfärd kan vi inte bygga höga murar mot omvärlden. Tvärtom behöver vi mer utbyte av idéer och kunskap!

Herr talman! Jag vill avsluta med att säga att vi står bakom alla våra reservationer i betänkandet men väljer att yrka bifall till reservationerna 3, 7, 21 och 26.

(Applåder)

Anf. 42 MARIA FERM (MP):

Herr talman! Vi är i dag samlade här i kammaren för att diskutera gränser. Det är ett av demokratins och humanismens plågsammaste områden att diskutera, eftersom väldigt mycket av det vi ser som ont eller ociviliserat i världen symboliseras av gränser – järnridån och Berlinmuren under det kalla kriget, taggtråden och minfalten mellan Koreas två halvöar, den mur som byggs mellan israeler och palestinier ...

Det känns inte naturligt för oss som demokrater att själva ha gränser och stängda grindar mellan oss och dem som vill söka skydd i vårt land. Det strider mot våra humanistiska reflexer. Därför är den här typen av debatt smått obehaglig.

Nästan alla här tror i grunden på en öppen värld och skulle helst se en värld där det inte fanns gränser, där alla hade en möjlighet att fly men där ingen givetvis behövde fly. Där är vi inte i dag; den världen finns inte ännu. Människor tvingas fly undan krig, tortyr, förföljelse eller naturkatastrofer. Familjer splittras.

Vissa av dessa människor flyr till Sverige, men de allra flesta människor som tvingas fly lyckas inte ta sig till Europa utan befinner sig i länder som ligger nära konfliktområden. Och här står vi med vår gräns.

I dag diskuterar vi alltså socialförsäkringsutskottets betänkande 6 med anledning av regeringens skrivelse *Migration och asylpolitik*.

Miljöpartiet de gröna och regeringen har ingått en överenskommelse om migrationspolitik som kommer att sträcka sig över mandatperioden. Många frågor som Miljöpartiet har motionerat om kommer att tas upp inom ramen för samarbetet, och flera migrationspolitiska reformer kommer att genomföras under mandatperioden.

I en tid då främlingsfientliga vindar blåser över Europa – något som yttrar sig i burkaförbud i Frankrike, medborgargarden mot romer i Ungern, kritik mot det svenskspråkiga i Finland och allt högre murar runt EU:s gränser – är det viktigt att just Sverige står upp för öppenhet.

Vi har gått in i migrationssamarbetet med regeringen för att kunna genomföra reformer som gör politiken mer human. Det finns många stora utmaningar framöver vad gäller Sveriges migrationspolitik och även utvecklingen inom EU. Därför välkomnar jag samarbetet med regeringen och den gemensamma plattform som vi har för att ta oss an dessa utmaningar.

Överenskommelsen innehåller ett antal förbättringar och innebär att fler människor kommer att kunna bygga sin framtid i Sverige. Vi har till exempel kommit överens om att förbättra landinformationen, om att inrätta en fjärde migrationsdomstol, om att papperslösa ska få tillgång till hälso- och sjukvård och om att papperslösa barn ska ha rätt att gå i skola.

Flera av de reformer som vi har kommit överens om omnämns också i detta betänkande och är sådant som kommer att behandlas i det fortsatta samarbetet. Ett exempel är den djupt allvarliga situationen vad gäller kraven på styrkt identitet för familjeåterförening som omöjliggör familjeåterförening för vissa grupper.

Kravet på ur svensk synpunkt godtagbara passhandlingar leder till att barn förvägras att komma till sina föräldrar i Sverige och att makar hålls separerade trots att alla kriterier i övrigt för beviljande av uppehållstillstånd är uppfyllda. Inte heller dna-analyser anses av Migrationsverket

och domstolarna vara tillräckliga bevis på släktskap, vilket tycks märkligt med tanke på dna-analysers bevisvärde i många andra sammanhang.

Att få en med svenska mått mätt godtagbar passhandling är omöjligt i vissa länder. I till exempel Somalia har det i flera decennier inte funnits fungerande myndigheter och därmed ingen som utfärdar ”riktiga” identitetshandlingar. Detta är ingen nyhet, inte heller för Migrationsverket som uttryckt att ”det är allmänt känt att det i Somalia inte funnits någon fungerande central regering sedan år 1991. Det finns inte något enhetligt rättssystem och inte heller någon fungerande folkbokföring.

Dokument som innehåller identitetsuppgifter är därför normalt utfärdade utifrån muntliga uppgifter från den person eller de personer som handlingarna avser.”

Det torde alltså stå uppenbart för envar att den enda identitetskontroll som finns att tillgå bygger på muntliga uppgifter. Det kan vi i vårt välordnade land naturligtvis ha synpunkter på samtidigt som vi också måste förhålla oss till den verklighet som faktiskt råder i andra länder. Vi kan inte tvinga myndigheterna i Somalia att utfärda pass enligt svensk standard.

Miljöpartiet och regeringen har kommit överens om att med utgångspunkt i principen om barnets bästa och rätten till familjeåterförening en lösning ska hittas på problematiken med kravet på pass och styrkt identitet i familjeåterföreningsfall. Det kan ske exempelvis genom dna-test, men andra lösningar kan också komma i fråga.

Det finns många förändringar som behöver göras för att Sverige på allvar ska få en öppen och human migrationspolitik där människor i behov av skydd får stanna och där reell hänsyn tas till barns bästa. Vi kommer i samarbetet med regeringen att ta steg i rätt riktning, och jag ser fram emot att vara med och genomföra positiva förändringar.

Avslutningsvis vill jag yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet.

Anf. 43 ERIK ALMQVIST (SD):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till reservationerna 2, 6, 16, 18, 23, 25, 29, 30, 34 och 35.

Människan är inte perfekt. Ibland begår mänskligheten, medvetet eller omedvetet, onda handlingar. En tydlig konsekvens av detta faktum är alla de flyktingar vi ser runt om i världen. Tiotals miljoner människor är konstant på flykt över hela världen, och även om flyktingvågorna de senaste decennierna sällan har skapats i Sveriges närhet är det rimligt att vi om inte annat så av ren medmänsklighet tar på oss ett solidariskt ansvar att hjälpa dem som med risk för livet flyr från krig och tortyr.

Sverigedemokraternas utgångspunkt för flyktingpolitiken är att Sverige bör hjälpa så många flyktingar som möjligt för de resurser vi har till förfogande. Ett tydligt exempel på effektiv flyktinghjälp är den verksamhet som FN:s flyktingorgan UNHCR ägnar sig åt. För inte mer än några hundra kronor per flykting och år hjälper UNHCR en stor del av världens flyktingar.

Men UNHCR kan göra mer. Bara de senaste veckorna har flyktingorganet bett och bönat om ytterligare anslag för att kunna hantera de humanitära katastroferna i Västafrika, men även i Libyen där Sverige uppenbarligen har råd att bedriva krig, sida vid sida med islamistiska grupper, men inte hjälpa flyktingar. Trots att man inom UNHCR kan axla

ett så stort humanitärt ansvar med de små medel man i dag får sig tilldelade motsvarar Sveriges stöd till UNHCR ändå bara en bråkdel av de resurser vi lägger ned på invandring till Sverige.

Medan UNHCR, som sagt, klarar sig på några hundra kronor per flykting och år lägger Sverige ned uppemot 1 miljon kronor per flykting och år bara i direkta kostnader för svensk flyktingmottagning. Varför, kan man fråga sig, anser övriga partier i denna kammare att det är viktigare att få invandrare från Afghanistan, Irak och Somalia att flytta till Sverige än att faktiskt göra skillnad för världens flyktingar? För varje flykting vi tar emot hade vi i stället kunnat hjälpa tusentals ytterligare flyktingar genom FN:s försorg.

Dessutom ser vi hur den svenska flyktingmottagningen leder till långsiktiga konsekvenser och kostnader eftersom vi i Sverige, till skillnad från andra länder, som regel delar ut permanenta uppehållstillstånd, vilket gör att flyktingmottagningen i regel fortsätter att belasta det svenska samhället även efter det att flyktingskålen tagit slut. Detta gör så klart att våra resurser för att kunna hjälpa ytterligare flyktingar hela tiden minskar, vilket beror på den misslyckade och havererade flyktingpolitik vi har i Sverige.

Vi ser också hur invandringen, såväl av flyktingar som av anhöriga, segregerar Sverige. Den skapar utanförskap, motsättningar, främlings- och svenskfientlighet, arbetslöshet, ökad kriminalitet och så vidare. Utöver att detta gör Sverige till ett sämre land riskerar det också att minska stödet för den internationella solidaritet som en fungerande flyktingpolitik innebär.

Herr talman! Migration och invandring handlar om mer än bara flyktinghjälp. Om svensk flyktingmottagning har varit ineffektiv och kostsam har kanske anhöriginvandringen till Sverige varit än värre. Medan andelen invandrare som varit flyktingar de senaste årtiondena varit mindre än 10 procent har anhöriginvandringen varit vår största invandringskategori.

Vi har bara under 2000-talet kunnat se hur ytterligare hundratusentals anhöriginvandrare fått uppehälle i Sverige. Ofta har de bosatt sig i redan segregerade områden där de har sina landsmän. Vi ser hur man i dessa segregerade områden bygger parallella samhällsstrukturer med egna – i regel skattefinansierade – skolor, dagis, kulturföreningar, idrottsklubbar, restauranger, butiker, trossamfund och så vidare.

Konsekvensen blir att nya generationer barn och ungdomar växer upp i Sverige med mycket liten kontakt med det svenska samhället. Detta får i regel till följd att de saknar de språkkunskaper och sociala nätverk som behövs för att kunna ta för sig och bli en del av majoritetssamhället. Alltför ofta blir följden också att de ser majoritetssamhället som fienden. Konsekvenserna av detta ser vi dagligen i form av svenskfientlighet såsom personrån, trakasserier, våld och våldtäkter. Vi ser kollektiva uttryck för det i form av upplopp. Vi har i förorter till våra större städer sett hur man kastat sten på dem man upplever som myndighetspersoner – inom polis, ambulans, kollektivtrafik och brandkår. Det är en konsekvens av den segregationspolitik som övriga partier har bedrivit.

Vi sverigedemokrater tror inte på den mångkulturella splittringspolitik. Därför vill vi begränsa den utomeuropeiska invandringen kraftigt, vi vill strypa skattesubventionerna till segregerande verksamhet och vi vill verka för ett enande av Sverige igen. Vidare vill vi kraftigt öka Sve-

riges insatser för världens flyktingar genom att i första hand flerfaldiga biståndet till FN:s flyktingorgan UNHCR.

Herr talman! De andra partierna har bedrivit en samhällssplittrande och destruktiv politik i flera decennier. Till skillnad från vad vi kunde höra tidigare från talarstolen delar vi inte Socialdemokraternas syn att en bra fotbollsspelare till Sverige uppväger hundratusentals människor i utanförskap. Jag kan också nämna att jag inte heller delar Maria Ferns uppfattning att det i Finland skulle bedrivas en politik för att öka motsättningarna mellan finska och svenska. De enda som hetsar och skapar den motsättningen är Maria Ferm och hennes politiskt korrekta kolleger i såväl riksdagen som den svenska och finlandssvenska journalistkåren.

Vi sverigedemokrater är beredda att ta ansvar och reda ut den röra som de andra partierna har skapat. Vi må stå marginaliserade i riksdagen i dag med utopiska svenskfientliga globalister både till höger och till vänster om oss, men vi har ett starkt folkligt stöd och mandat i dessa frågor. Sedan i höstas är bollen i rullning, och det är bara en tidsfråga innan vår politik för en ansvarsfull invandring och en stärkt samhällsgemenskap är regeringspolitik.

Herr talman! Låt oss gå från rödblå röra till blågul enighet.

I detta anförande instämde William Petzäll (SD).

Anf. 44 MARIA FERM (MP) replik:

Herr talman! Jag skulle vilja inleda med att fråga hur Sverigedemokraterna tänker när de säger att de vill hjälpa flyktingar på plats, att man på det sättet skulle kunna hjälpa betydligt fler personer än de som tvingas fly till Sverige. Det kan låta som en fin tanke att Sverigedemokraterna vill hjälpa människor på det sättet, men det blir svårt att förstå när de samtidigt i EU-nämnden motsatt sig sådana insatser och sänker biståndet.

Även om man ger mer resurser till UNHCR är det pengar som går till att hjälpa människor i flyktingläger efter att de redan tvingats fly. Det är inte pengar som går till att försöka förebygga konflikter eller förebygga att människor tvingas fly på grund av katastrofer, konflikter, fattigdom eller liknande. Därför är det oerhört viktigt att inte sänka biståndet på det sätt som Sverigedemokraterna föreslår.

Dessutom ska man hjälpa människor i Sverige. Enligt de studier jag har sett kan det spåda på konflikter ytterligare om det är en mängd personer som befinner sig i konfliktområdena. Det kan göra att konflikterna eskalerar ännu mer. Jag undrar hur Sverigedemokraterna tänker där.

En annan sak som jag undrar är hur Sverigedemokraterna kan säga att det stora problemet är anhöriginvandring, när vi har så otroligt strikta regler i Sverige som gör att det är väldigt svårt, nästan omöjligt för människor från vissa delar av världen att ta hit sina barn till exempel. Ni säger att den stora mängden anhöriginvandring är problemet. Jag tycker att det stora problemet gäller människors grundläggande rättighet att få återförenas med sin familj. Det måste vi förändra. Det ska vara möjligt.

Anf. 45 ERIK ALMQVIST (SD) replik:

Herr talman! Låt mig börja med att hjälpa Maria Ferm att reda ut begreppen. Vi har en migrationspolitisk debatt i dag. Vad gäller humanitärt bistånd och katastrofbistånd, alltså bistånd som kommer flyktingar till

gagn, vill vi ha en ökning. Att vi vill dra in på utvecklingsbiståndet, som vi tycker har varit väldigt ineffektivt, är en annan fråga. Vad ankommer biståndet som går till flyktinghjälp vill vi öka anslagen. Det är någonting som vi budgeterade för redan i höstas. Vi har budgeterat för det också i vårbudgeten och återkommer även till hösten.

Vad gäller anhöriginvandringen kan man tycka att Sverige har strikta regler, men då undrar jag vilken verklighet man befinner sig i. Med tanke på hur stor anhöriginvandring som skett till Sverige jämfört med andra länder och vilka regelverk vi har är Sverige oerhört generöst. Det finns också mycket som tyder på att detta är ett regelverk som har missbrukats. Vi ser hur den stora andelen invandrare som kommer till Sverige kommer som anhöriga och bosätter sig i redan segregerade områden, vilket gör att segregationen spåds på.

Vi skulle hellre satsa de resurserna i första hand på att hjälpa dem som har flyktbehov eller liknande. Vi skulle också vilja att man jobbade mer på att tillgodose att den som kommer till Sverige som anhörig också har goda förutsättningar att bli en del av samhället. Det kan man till exempel göra genom att ha ett poängsystem liknande det man har i Kanada, Danmark och andra länder, där man bedömer från fall till fall vad den anhöriga har för möjligheter att bli en del av samhället. Hur stark är anknytningen? Vad har hans anhöriga på plats i Sverige för möjlighet att ta ansvar för den de tar hit?

Anf. 46 MARIA FERM (MP) replik:

Herr talman! Nu har vi en situation i Sverige där det i princip är helt omöjligt för vissa grupper av människor att få ta hit sina barn till exempel. Kommer man från Somalia har man ingen som helst möjlighet att ta hit sina barn. Det tycker Sverigedemokraterna är alltför generöst.

I Sverige har vi också ett försörjningskrav som gör att människor tvingas vara splittrade i flera år innan de har möjlighet att ens ansöka om att få ta hit sina nära och kära, detta trots att det absolut viktigaste för integration, för att kunna få ett jobb och för att komma in i samhället är att man vet att ens familj är vid liv. Om man går varje dag och är orolig för att ens barn, ens make eller ens fru inte är vid liv, befinner sig i ett flyktingläger i en väldigt utsatt situation eller kanske dödas på vägen, hur ska man då ha möjlighet att komma in i samhället, lära sig språket och få ett jobb?

Det viktigaste är enligt alla frivilligorganisationer att man vet att ens familj mår bra. Nu är vi alltså i en situation där det i princip är omöjligt att få ta hit sin familj för vissa grupper. Hur är det alls möjligt för dig att försöka skärpa dessa regler, och i vilket intresse gör du i så fall det?

Anf. 47 ERIK ALMQVIST (SD) replik:

Herr talman! Nu företräder jag inte regeringen, men jag känner ändå att jag kanske bör reda ut lite missförstånd även här. Det är inte så att det finns något land i världen varifrån det är omöjligt att anhöriginvandra. Det är dock svårare från vissa länder av olika skäl. Man kanske har sämre identitetshandlingar tillgängliga och så vidare.

När det kommer till anhöriginvandringen är ett stort problem som vi har kunnat se från Sverigedemokraternas sida att man inte alltid bedömer hur stark anknytningen till landet är, inte i tillräcklig grad i alla fall. Vi

menar att det finns många fall där anknytningen till ett annat land hade varit större. Då menar vi inte att familjeåterförening i just Sverige är det rimliga i första hand.

Flyktinginvandring är en lite annan sak, för det handlar om att hjälpa folk i nöd i första hand i en temporär lösning. Men när det kommer till anhöriginvandring måste en viktig aspekt vara att vi kan se till att de som bosätter sig i Sverige har en möjlighet att komma in i det svenska samhället. Vi menar att de andra partierna genom decennier har bevisat att en generös invandringspolitik kombinerad med en mångkulturell samhällsideologi leder till segregation. Det är ett stort antal människor som kommer till Sverige, uppemot 100 000 per år de senaste åren, och en stor del av dem hamnar i utanförskap. Då kan man tala hur mycket man vill om att vi skulle ha en mer generös invandringspolitik. Visst kan vi införa det, men vad blir konsekvensen? Jag har svårt att se hur vi skulle kunna bryta segregationen med en ännu mer oansvarig invandringspolitik.

Anf. 48 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S) replik:

Herr talman! Jag vill till att börja med göra en rättelse i mitt eget anförande. Jag yrkar bifall till reservation 22, inte 21.

Sedan handlar det om Erik Almqvists anförande. Vi har haft den här debatten tidigare, och fortfarande saknas trovärdigheten i Sverigedemokraternas argumentation, för verkligheten ser annorlunda ut.

Maria Ferm från Miljöpartiet var inne på samma linje som jag. Sverigedemokraterna och Erik Almqvist säger att de vill hjälpa människorna i närområdet, samtidigt som de kraftigt drar ned på biståndsbudgeten. Hur går den politiken ihop?

Det väcker också en rad andra frågor. Menar Erik Almqvist och Sverigedemokraterna att det är möjligt att hjälpa alla som lever i krig och svält i deras eget närområde? Menar Erik Almqvist att det är fel att låta dessa människor lämna sina länder?

Anf. 49 ERIK ALMQVIST (SD) replik:

Herr talman! Jag menar att vi bör hjälpa flyktingar där det är mest ändamålsenligt, där vi har möjlighet att hjälpa så bra som möjligt och så många som möjligt. Ibland kan det vara inom det land man flyr från, ibland i ett grannland, ibland längre bort. Vi vill heller inte stänga dörren helt för flyktinginvandring till Sverige, inte ens om det sker från andra sidan jordklotet. Men vi menar att vi i första hand bör satsa resurserna där vi kan göra största möjliga nytta. Uppenbarligen är det fortfarande så att UNHCR har en enorm kapacitet att hjälpa fler, eller skulle ha det i alla fall om de fick mer i anslag. Det är någonting som man återkommande har bett om. UNHCR har fått en gradvis ökande budget under de senaste decennierna, men man skriker fortfarande på hjälp efter mer och mer pengar, därför att det är så mycket mer man skulle kunna göra, just nu framför allt i västra Afrika och i Libyen.

Jag måste nästan vända på frågan om bistånd. Jag blir inte riktigt klok på vad vare sig Maria Ferm eller Fredrik Lundh Sammeli menar. Vår biståndspolitik, som vi också har budgeterat för i både vårbudgeten och höstbudgeten, går ut på att vi ökar anslagen till humanitärt bistånd och katastrofbistånd. Vi tredubblar också anslaget till UNHCR. Jag skulle vilja att Fredrik Lundh Sammeli specificerar vad det är för neddragning-

ar. Vilka poster inom budgetområdet är det du menar att vi drar ned på som gör att flyktingar skulle få mindre hjälp med vår budget?

Prot. 2010/11:96
4 maj

Anf. 50 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S) replik:

Herr talman! Vi behöver hjälpa människor i deras närområde, i deras egna länder, men vi behöver också ge människor möjlighet att komma hit till Sverige.

I mars krävde några av Danmarks största företag ett stopp på den invandrarfientliga debatten i landet för att den hotar dansk tillväxt. Ett decennium med högerpopulistiska Dansk Folkeparti som regeringens stödparti har satt sina spår. Nu kräver 15 av de största danska företagen ett stopp för de negativa tongångarna, för att de skrämmar bort högutbildade invandrare och riskerar att hota tillväxten i landet.

Det här är en direkt följd av en politik som Danmark har fört. Jag skulle vilja veta hur Sverigedemokraterna och Erik Almquist ser på sin egen politik här i Sverige. Finns det någon risk för att Sverigedemokraternas politik begränsar Sveriges tillväxt och möjlighet till framtida arbetskraft?

Anf. 51 ERIK ALMQVIST (SD) replik:

Herr talman! Till att börja med finns det vissa yrkanden där Socialdemokraterna och Sverigedemokraterna står varandra rätt nära när det kommer till just arbetskraftsinvandring. Precis som Socialdemokraterna vill också vi att arbetskraftsinvandringen i Sverige ska vara behovsprövad. Det vill säga att om det behövs folk i Sverige för att vi inte klarar av att uppfylla arbetsmarknadens behov av arbetskraft ska vi öppna för tillfällig arbetskraftsinvandring, till skillnad från vad som är fallet med dagens regelverk, där det inte finns någon behovsprövning.

Sedan blir jag lite konfunderad över hur Socialdemokraterna tycks bygga sin politik. Hundratusentals invandrare är i utanförskap, men vi fick en bra fotbollsspelare. Den danska ekonomin har gått på högvarv, med sjunkande arbetslöshet till följd av den nya regeringens politik, men det är några företagare som har klagat över politiken. Är det något slags anekdotisk bevisföring som ni bygger er politik på? Det är som att anföra argument som: Min kompis har sagt det här om skatteregelverket. Jag köper inte den typen av politik.

Vi har varit tydliga med att vi vill hjälpa så många som möjligt på ett så bra sätt som möjligt. Vi vill inte stänga dörren för invandring till Sverige, men vi vill göra en prioritering. Kan vi hjälpa fler i närområdet till kostnaden av en något mindre invandring av flyktingar till Sverige är vi beredda att ta det steget, av rent humanitära skäl.

Anf. 52 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V):

Herr talman! Tystnad kan ibland vara smärtsamt talande. Och aldrig blir det så tyst och tomt som när frågor inte får svar.

För drygt en månad sedan stod vi här och debatterade den migrationspolitiska överenskommelse som ingåtts mellan regeringen och Miljöpartiet. Kännetecknande för överenskommelsen är att den inte ger några svar – att den låter väntan, tystnad och tomhet fortsätta. Därmed driver regeringen, nu med Miljöpartiets hjälp, en politik som strider mot internationella konventioner och förhoppningen om en human och gene-

*Migration och
asylpolitik*

rös flyktingpolitik. Inte heller för en månad sedan blev vi mycket klokare om vad överenskommelsen skulle innehålla, förutom fyra redan pågående utredningar och några, visserligen mycket välkomna, mindre ändringar rörande asylprocessen.

Herr talman! Härmdagen hade jag förmånen att få träffa Fadumo från Falköping. Efter sin flykt från Somalia har hon fått asyl i Sverige. Hon berättar om att komma bort från sina barn i krigskaoset och att sedan, efter att en väninna äntligen hittat dem i flyktingläger, inte kunna få hit dem. Så här säger hon:

Det gör ont i mig. Det är svårt att förstå den situation som har uppstått nu när jag har hittat dem och de inte får komma till mig. Hela tiden läser jag beslutet om och om igen och bara gråter. Jag vill bara se mina barn. Jag kan knappt prata om det. Det är nästan omöjligt att klara av den här situationen. De har ingen annan än mig. Jag är orolig, de är barn. Vad som helst kan hända. Jag har inte sett barnen på mer än tre år nu. De yngsta är bara fem och sju år. Den äldsta är 17 år och får ta hand om de små själv nu.

Herr talman! Vad säger man? Fadumo är här på läktaren och lyssnar på oss i dag. Tillsammans med många andra väntar hon på att återförenas med sina anhöriga, med fru, man eller barn. Jag beundrar Fadumos styrka. Jag beundrar hennes mod, och lika mycket skäms jag över den behandling som hon, hennes barn och så många andra i hennes situation får av svenska myndigheter just nu.

Vi är skyldiga Fadumo ett svar. Vi är skyldiga henne och alla andra i hennes situation annat än tystnad. Vi är faktiskt skyldiga att agera.

Hur ska vi tolka regeringens och MP:s avvaktande tystnad när kravet på styrkt identitet sätts över rätten till familjeåterförening? Vad menar regeringen och MP när de säger att man ska finna en lösning på problemet? När då?

Anser regeringen och MP inte längre att det även i Sverige är en mänsklig rättighet att leva med sin familj? Hur länge anser regeringen och MP att Fadumos barn ska vänta på att få återförenas med sin mamma? Hittills har vi mötts av tystnad och många icke-svar. Man förklarar att det tar tid att stifta lagar och att det är viktigt att inte förhastiga sig. Och visst är det så. Vi ska inte förhastiga oss. Men vi ska inte heller stå passiva medan människor får illa och inte får sina mänskliga rättigheter respekterade.

Fru talman! Migrationsminister Billström har sagt att sänkta identitetskrav vid familjeåterförening skulle kunna bidra till trafficking och barnsexhandel. Även om det är bra att Billström tar denna hemska brottslighet på allvar skjuter statsrådet helt vid sidan av målet. Risken för handel med barn och flyktingsmuggling ökar naturligtvis så länge det inte finns säkra, lagliga vägar till återförening.

När minderåriga får klara sig själva i krigshärjade länder bäddas för människohandel och utnyttjande. Det enda rimliga är antingen att minska beviskravet på identitet så att det räcker att göra sannolikt med till exempel DNA, blodprov eller kompletterande dokument att släktskap eller familjeband finns eller att Sverige återigen kan utfärda främlingspass vid behov. Då skulle vi ta Fadumos vädjan på allvar. Då skulle vi tillgodose familjers rätt till återförening.

Att Moderaterna inte agerar är väl inte så förvånande – där har en restriktiv flyktingpolitik alltför länge varit målet – men att även Kristdemokraterna, som ju säger sig värna familjen, accepterar detta är förvånande. Ännu mer beklämmande är att även Miljöpartiet, som länge har arbetat tillsammans med Vänsterpartiet för en human flyktingpolitik, nu har valt att ansluta sig till regeringens avvisningspolitik.

Med MP:s överenskommelse med regeringen träder en ny grönhöger fram. Argumentet att man med överenskommelsen blockerar SD från att påverka migrationspolitiken och hindrar ”en dansk utveckling” håller inte. Man kan inte bekämpa dålig politik med lite mindre dålig politik. Det som krävs är en helt annan politik.

Fru talman! Tystnad kan vara smärtsamt talande. Och aldrig blir det så tyst och tomt som när frågor inte får svar och när nödvändiga steg inte tas.

Människor flyr inte lättvindigt. De lämnar inte språk, kultur, hemvana gator, släkt och vänner utan anledning. Allteftersom EU bygger upp murarna mot omvärlden blir det dessutom allt farligare att ta sig till Europa och en eventuell asylprövning. För den asylsökande finns det i dag i princip inga lagliga vägar in i Europa. Flyktingsmugglare gör stora vinster på dessa människors desperation och förtvivlan. På slingriga vägar, över berg eller floder tar dessa människor sig. De köper en plats på farliga småbåtar för att ta sig över Medelhavet.

Det som krävs är ett stopp för EU:s murbygge mot flyktingar och skyddsbehövande. Asylviseringar måste införas för att skapa lagliga vägar för att söka asyl i Europa.

Men i stället väljer regeringen, och häpnadsväckande nog nu också MP, att helt reservationslöst ställa sig bakom Stockholmsprogrammet och harmoniseringsprocessen inom detta område. Man ska till och med prioritera att genomföra återvändandedirektivet, något som MP har varit en mycket tydlig kritiker av fram till nu.

Dessutom anser MP numera att Dublinförordningen, som på ett helt förödande sätt kortsluter asylrätten, ska vara oförändrad, och detsamma gäller transportöransvaret.

Fru talman! Tystnad kan vara smärtsamt talande. Och aldrig blir det så tyst och tomt som när frågor inte får svar och när nödvändiga steg inte tas.

Det är att likna vid att stå på land och se ett skepp i sjönöd. Vi ser ju hur det ligger till. Båten läcker! Hur ska vi kunna förklara att vi visste, att vi såg och hörde, men att vi inget gjorde?

Just nu står vi här och vet vad som borde göras. Vi vet att begreppet ”synnerligen ömmande skäl” är för restriktivt och att till exempel svårt sjuka barn och vuxna därför avvisas. Vi vet att begreppet måste ändras till ”särskilt ömmande” om det ska finnas lagligt utrymme att ge asyl av humanitära skäl.

Och ändå händer ingenting. Ska vi tolka det som ovilja? Ska vi tolka det så att samtliga borgerliga partier och nu även Miljöpartiet tycker att en restriktivare asylbedömning i dessa fall är rätt? Tills ni väljer att göra något åt saken finns det faktiskt inget annat sätt att tolka det.

Vi står här och vet att begreppet väpnad konflikt måste tydliggöras så att den som flyr undan krig och svåra inre motsättningar i hemlandet kan få det skydd som motsvarar folkrättens betydelse. Vi står här och vet att

familjer just nu splittras. Ibland tvingas den ena föräldern att lämna partner och barn i Sverige för att med fara för liv och hälsa återvända till hemlandet och söka uppehållstillstånd därifrån. Ibland avvisas delar av familjen till olika länder. Detta sker trots att rätten att leva med sin familj är en mänsklig rättighet.

Fru talman! Tystnad kan vara smärtsamt talande. Vänsterpartiet tänker inte låta tystnaden råda. Vi vill skapa förutsättningar för en rättvis, human och generös migrationspolitik. Vi vill att Fadumo ska få ett svar här i dag. Din rätt att återförenas med dina barn väger tyngre än kravet på styrkande av identitet. Vi vill att asylsökande ska veta att vi i Sveriges riksdag är beredda att lyssna och agera när vi ser att systemet så uppenbart inte fungerar som det ska.

Fru talman! Jag ställer mig bakom Vänsterpartiets yrkanden men för tids vinnings skull yrkar jag enbart bifall till reservationerna 12, 14 och 26.

(Applåder)

Anf. 53 TREDJE VICE TALMANNEN:

Jag vill innan replikskiftet påbörjas påminna åhörare på läktaren om att det inte är tillåtet att delta i kammarens överläggning genom applåder eller på annat sätt, utan det ska vara tyst på läktaren.

Anf. 54 MARIA FERM (MP) replik:

Fru talman! Jag har stor respekt för Vänsterpartiets asylpolitik. Jag tror att vi i mångt och mycket har liknande åsikter om en fri och öppen värld som vi eftersträvar. Däremot är det väldigt tydligt att Miljöpartiet och Vänsterpartiet har valt två helt olika vägar i frågan.

Från Miljöpartiets håll anser vi att det viktiga är att faktiskt genomföra förändringar. Vi ser att det finns olika reformer som vi vill göra för att politiken ska bli mer öppen och mer human. Då vill vi också göra någonting åt saken. Vänsterpartiet har valt en annan strategi där man i stället för att försöka åstadkomma förändring, bilda stora samarbeten eller över huvud taget ta de nödvändiga stegen väljer att ta ett steg tillbaka och ställa sig vid sidan om. Man fortsätter att tala om humanitet och öppenhet. Men det gör tyvärr inte särskilt mycket förutom att vi får lyssna till väldigt intressanta ord. Det skapar ingen förändring i världen utanför.

Någonting som är otroligt viktigt är att man kan åstadkomma konkreta förändringar. Då gäller det att man ser till att diskutera, samarbeta och komma fram till gemensamma lösningar. Det är på så vis vi kan ändra i till exempel frågan om anhöriginvandring. Du nämnde tidigare någonting om avvaktande tystnad och icke-svar. Jag var väldigt tydlig i mitt inlägg tidigare. Vi har kommit överens om att vi ska hitta en lösning på den problematiken. Det är orimligt att familjer splittras. Det är någonting som vi kommer att förändra.

Anf. 55 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik:

Fru talman! Jag har också stor respekt för den asylpolitik som Miljöpartiet tidigare förde. Det är just därför som jag kände en sådan sorg när vi fick se överenskommelsen. Ingen hade varit gladare än jag som flyk-

tingvän och asylpolitiskt intresserad om det hade varit verkliga förändringar som kunde betyda någonting och vara ett svar.

Du säger att du är tydlig. Vi får hela tiden svaret att det förs diskussioner. Vi är väldigt nyfikna på resultatet. Vad handlar det om? Vi upplever fortfarande att det är samma fyra gamla utredningar vi talar om och ser inte något resultat.

Jag tycker inte att det är rimligt att påstå att Vänsterpartiet ställde sig utanför. Vänsterpartiet är ständigt där diskussionen förs om asylpolitiken. Vi diskuterar mycket med människor som är drabbade av politiken.

Vi hade gärna sett att Miljöpartiet och Socialdemokraterna hade kunnat dra delar av förhoppningsvis Kristdemokraterna eller andra åt ett annat håll. Vi valde olika vägar. Framför allt är jag intresserad av: Vari består de stora förändringarna? När får vi se dem? När får vi svar?

Anf. 56 MARIA FERM (MP) replik:

Fru talman! Överenskommelsen sträcker sig över hela mandatperioden. Det kommer självklart också att genomföras reformer under hela mandatperioden. Några av de allra viktigaste – eftersom jag ombads att berätta om det – är att vi kommer att genomföra en reform som innebär att papperslösa får tillgång till hälso- och sjukvård och att papperslösa barn får möjlighet att gå i skolan. Vi kommer att inrätta en fjärde migrationsdomstol. Vi kommer att hitta en lösning på problematiken med styrkt identitet, någonting som du efterfrågade tidigare.

Det är några av de saker som vi kommer att arbeta med och några av de förändringar som kommer att leda till att fler personer får stanna i Sverige och bygga sin framtid här. Det är jag väldigt stolt över att kunna vara med och genomföra.

Vi hörde tidigare under Christina Höj Larsens anförande att hon sade att bota dålig politik med lite mindre dålig politik inte är så bra. Vad det egentligen betyder är att om man har en politik som man inte tycker är tillräcklig genomför man vissa reformer som är flera steg i den riktning man vill. Det är så all politik fungerar. Man genomför reformer och tar steg i rätt riktning. På sikt skapar man förhoppningsvis en värld som man är mer stolt över än den i dag.

Jag hörde att du i slutet sade att det inte får bli så att man såg, hörde och gjorde inte. Det håller jag med om. Det är precis så det inte får bli. Vi ser, vi hör och vi tänker också göra någonting åt saken. Det är precis därför som vi har ingått överenskommelsen och det vi kommer att jobba för de kommande åren.

Anf. 57 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik:

Fru talman! Visst är politik också att förhandla och kompromissa. Men alla kompromisser och all förhandling har ett pris. Det priset som Miljöpartiet har betalat genom överenskommelsen är fruktansvärt högt. Det är högt för er som parti, och det är väldigt högt för oss som asylrörelse.

Det är klart att man kan ta små steg framåt. Men samtidigt är ni med och legitimerar en politik som är så grundläggande fel. Vi har förut diskuterat en dansk utveckling. Det innebär inte bara att mittenpartierna tävlar om att vinna främlingsfientliga röster. En dansk utveckling innebär att man överger en politik som man tidigare hade och glider höger ut.

Det är precis det vi har sett. Jag anser att det pris som Miljöpartiet betalar genom att överge helt grundläggande ställningstaganden om rätten till vård och rätten till skola – där för övrigt utredning har pågått i all evighet – är ett mycket högt pris. Det är jag inte beredd att betala. En helt annan grundläggande annorlunda politik är nödvändig.

Det kommer Vänsterpartiet att fortsätta att kämpa för tillsammans med socialdemokrater och förhoppningsvis också med kloka allianskamrater.

Anf. 58 MIKAEL CEDERBRATT (M):

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på samtliga motioner.

Svensk migrationspolitik är human men inte naiv. År 2009 tog Sverige emot ungefär 24 000 asylsökande varav ungefär 11 000 fick stanna. År 2010 kom det nästan 32 000 asylsökande och knappt 9 000 fick stanna.

Vi har sedan den 31 mars 2006 en ny instans- och processordning. Det är en nyordning som enligt den utvärdering som gjordes har förbättrat rättssäkerheten genom tvåpartsprocess och möjligheter till överklagan. Den har också gett en ökad transparens och förutsägbarhet. Det är viktigt att vi vill och vågar vårda den.

Ett led i vårdandet är att det ska vara skillnad på ett ja och ett nej. Skulle det inte vara så är hela asylprocessen helt överflödigt och onödig.

Preva är ett projekt där polisen, Migrationsverket och Kriminalvården samarbetar för att snabba på återvändandet. Projektet har pågått i ungefär ett halvår, och resultaten är mycket glädjande. Det har kraftigt minskat tiderna från lagakraftvunnen avisning och utvisning till den tid då personen lämnar landet. Man har bland annat sorterat ärendena i lätta, medelsvåra och svåra. En följd effekt utanför projektet är att antalet frivilliga som har fått avslagsbeslut har ökat. Skälet är med stor sannolikhet att de uppfattar processen som mer effektiv och att de tar den på större allvar i kombination med ett återvändandebidrag. Projektet kommer att slutredovisas under våren och sedan i mer skarp form rullas ut i Blekinge och Småland under hösten.

Svensk migrationspolitik står nu, sedan överenskommelsen mellan regeringen och Miljöpartiet, på en fast och stabil parlamentarisk grund. Det politiskt viktigaste med överenskommelsen är att slå fast att den nya instans- och processordningen har kommit för att stanna och att myndigheters och domstolars beslut ska följas. Det innebär att ett nej ska följas av att personen lämnar landet. Det är alltså slut på diskussionerna om amnesti.

Samtidigt slår överenskommelsen fast att asylrätten ska värnas. Vi lyfter fram UNHCR:s viktiga roll. Jag vill här bara påminna om att Sverige är den fjärde största bidragsgivaren till UNHCR.

Vi är vidare överens om att vi ska utveckla och fördjupa det europeiska och internationella arbetet. Det ser jag som ett mycket viktigt och strategiskt ställningstagande.

Den arbetskraftsreform som både regeringen och Miljöpartiet stod bakom har inneburit ett steg mot ökad rörlighet och öppenhet. Det är bra, för vi moderater tror att ett ökat globalt utbyte är positivt såväl för de enskilda som för samhället. Det ger de enskilda en möjlighet att förverk-

liga sina drömmar, och samhället kan dra nytta av de insatser dessa människor gör i vårt land. Under det första halvåret 2010 beviljades ca 5 500 arbetstillstånd, vilket var en ökning med ungefär 30 procent i förhållande till 2009.

Jag tänker uppehålla mig lite grann vid EU-samarbetet – något som jag tror kommer att öka i betydelse inom migrationsområdet. Och vilket område kan vara mer naturligt än migrationsområdet, som till sin karaktär är internationellt?

För oss moderater som tror på öppenhet, utveckling och samarbete är EU-samarbetet både naturligt och nödvändigt. Vi är sedan flera år mitt uppe i en harmoniseringsprocess på migrationsområdet. Nu är det Stockholmsprogrammet som utgör ledstjärna för det vidare arbetet. Det är ett program som fastställdes under det svenska ordförandeskapet och som gäller för perioden 2010–2014.

Stockholmsprogrammet slår fast att EU bör främja utvecklingen av en dynamisk och hållbar migrationspolitik och att en väl hanterad migration kan vara positiv för alla berörda. Betydelsen av en flexibel invandringspolitik för att möta kommande arbetskraftsbehov framhävs. Samarbetet mellan ursprungs- och transitländerna ska stärkas. För att understödja den fria rörligheten inom EU är harmoniseringen nödvändig. Jag är övertygad om att många av migrationens framtida ödesfrågor kommer att behöva lösas på EU-nivå, och då blir det lite problematiskt för de partier som väljer bort EU-samarbetet.

En av detta arbetes viktigaste uppgifter är att höja kvaliteten på mottagande och asylprövning i alla medlemsstaterna. Och det finns brister, inte minst i Grekland. Under kommissionens fasta hand har Grekland nu fastlagt sin handlingsplan för att komma till rätta med brister inom asylområdet. Även vårt migrationsverk har erbjudit sina tjänster. Nu ges möjligheten att förbättra situationen för många flyktingar i Grekland. Utan ett EU-samarbete hade detta inte varit möjligt.

EU hjälper nu Grekland med hjälp av Stödkontoret och Frontex. Stödkontoret, som jag nyss nämnde, har precis startat upp sin verksamhet på Malta. Syftet med Stödkontoret är att hjälpa och utveckla det praktiska samarbetet mellan medlemsstater, att stödja medlemsstater som är särskilt pressade och att bidra till att genomföra det gemensamma europeiska asylsystemet.

Frontex är EU:s byrå för en gemensam operativ förvaltning av de yttre gränserna. Syftet med byrån är att få en effektiv, hög och enhetlig nivå. Frontex förekommer då och då i den politiska debatten där de ofta får kritik för olika händelser i samband med gränskontroll, inte sällan i ordalag som nästan får dem att framstå som Spetsnaz eller de svarta baskrarna. Om något inte fungerar förtjänar det kritik, men om den ska vara konstruktiv måste den riktas rätt.

Frontex har inte ansvaret för de operativa besluten under olika operationer, utan det har de enskilda medlemsstaterna på vars territorium händelsen inträffar. Därför kan det vara på sin plats att nämna vilka huvuduppgifter Frontex faktiskt har. Jag tycker att den politiska diskussionen är något sned och skev.

Frontex har till uppgift att samordna operativt samarbete, att utbilda gränsbevakningspersonal, att genomföra riskanalyser, att följa utvecklingen inom forskningen och att bistå medlemsstaterna i situationer som

kräver tekniskt och operativt bistånd. Vidare ska Frontex erbjuda medlemsstaterna stöd vid återsändandet av personer.

När vi läser i medierna att Frontex har utvisat ett antal personer med flyg är det i verkligheten en samordning av ett antal medlemsstaters utvisningar. De enskilda medlemsstaterna har ansvaret, och de har med sina egna myndighetspersoner ombord så att säga ansvaret för de sina.

En av de frågor Sverige som hårdast driver i EU är frågan om ett gemensamt vidarebosättningsprogram. Jag har i tidigare debatter sagt att om alla medlemsstater i förhållande till sin folkmängd tog lika många kvotflyktingar som Sverige skulle vi kunna ge skydd åt nästan 100 000 människor inom EU.

Tyvärr har frågan hakat upp sig under behandlingen. EU-parlamentet vill ha en större roll vad gäller att bestämma antalet kvotflyktingar. Jag rekommenderar er att ta kontakt med era EU-parlamentariker om vikten av att frågan får sin lösning. Detta känns särskilt aktuellt nu, inte minst på grund av situationen i Nordafrika.

För ungefär två veckor sedan hade över en halv miljon människor flytt från Libyen till landets grannländer. Tunisien hade tagit emot 235 000 och Egypten ungefär 200 000. Niger, Algeriet, Tchad och Sudan hade tillsammans tagit emot 54 000. De flesta är inte libyer, men UNHCR och Röda Korset ger signaler att behovet av vidarebosättning för flyktingar i området kan bli stort.

Skälet till att vår migrationsminister för första gången inte är på plats i kammaren under en migrationsdebatt är att han just nu befinner sig i Egypten tillsammans med representanter för UNHCR för att följa uttagningen av kvotflyktingar till Sverige. Sverige har avsatt 200 platser för just flyktingsituationen i Nordafrika.

Även i detta sammanhang är det värt att nämna EU:s globala insats som bygger på ett brett angreppssätt och samstämmt agerande mellan olika politikområden. Det bygger också på partnerskap med tredjeländor för att hantera migration och migrationsströmmar på ett mer effektivt, rättssäkert och humant sätt.

Avslutningsvis, fru talman, vill jag beröra ett par av motionerna.

Den första är Sf385, yrkande 10, av Jimmie Åkesson med flera om att man ska kunna avvisa människor direkt, utan prövning. Detta är ett direkt brott mot Genèvekonventionen. Jag måste därför fråga Sverigedemokraterna: Anser ni inte att Sverige ska följa Genèvekonventionen?

Den andra motionen jag vill nämna är Sf251 av Christina Höj Larsen om amnesti. Amnesti är det absolut säkraste sättet att underminera den nya instans- och processordningen – en ordning som har visat sig vara mycket mer rättssäker än den förra.

Med andra ord riskerar vi rättsäkerheten inom ett så viktigt område som migration. Jag tycker att det är ansvarslöst. Det får mig att tänka på den gamla ramsan ”Hej och hå, VPK”!

Alliansregering har sedan den tillträdde 2006 systematiskt under ledning av vår migrationsminister förbättrat och skapat ordning och reda på migrationsområdet. Ett handfast tecken på det är att handläggningstiderna nu 2010 är nere på 4,2 månader att jämföra med bottennoteringen 2004 på 9,7 månader.

Allt har skett under ledstjärnan ”humant men inte naivt”. Miljöpartiet har nu också ansvarsfullt anslutit sig. Vi tänker fortsätta på den inslagna

vägen. Därför yrkar jag ånyo bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på samtliga motioner.
(Applåder)

Prot. 2010/11:96
4 maj

*Migration och
asylpolitik*

Anf. 59 ERIK ALMQVIST (SD) replik:

Fru talman! Mikael Cederbratt talar sig varm för Sveriges bidrag till UNHCR. Låt mig börja med att konstatera att vi har en väldigt stor invandring till Sverige. Vi lägger i runda slängar 20 miljarder per år på detta om man ska tro Svenskt Näringsliv. Det är för övrigt den studie som även Socialdemokraterna har bekräftat. Jag väljer att använda den siffran, för det är den lägsta jag över huvud taget känner till. En tidigare statlig utredning pekar snarare på uppåt 40 miljarder per år, men vi håller oss till den lägsta siffran på 20 miljarder per år på invandring. Vi lägger 35 miljarder per år på bistånd. Det är alltså 55 miljarder kronor tillsammans. Vi lägger mindre än 1 miljard kronor av detta på UNHCR, som alltså är den absolut mest effektiva väg vi har i dag i Sverige för att hjälpa flyktingar i världen. Den är helt i särklass. Det spenderar vi alltså ungefär 1 ½ miljard på av den totala budget vi lägger på invandring och bistånd.

Jag har svårt att se det rimliga i en sådan prioritering. För mig är det allt annat än en humanitär flyktingpolitik. Jag skulle gärna vilja höra Mikael Cederbratt motivera hur det här kan vara en bra och humanitär satsning och prioritering.

Anf. 60 MIKAEL CEDERBRATT (M) replik:

Fru talman! Låt mig börja med EU-samarbetet, vilket Sverigedemokraterna över huvud taget inte vill vara med på om jag har förstått det rätt. Där finns det en dimension att man ska ha en global approach. Det innebär att olika politikområden ska samarbeta, och man ska också samarbeta med ursprungsländerna för att undvika onödig migration. Det är ganska naturligt att det ska vara på det sättet.

Sedan uppkommer situationer där det blir farligt att vara på ett ställe. Då hjälper det inte att skicka ned pengar för att försöka hjälpa människor eftersom det är livsfarligt att vara där. Därför måste vi också använda oss av kvotflyktningssystemet och se till att vi värnar Genèvekonventionen.

Det har nämnts här tidigare om budgetnivåer, och det går att tricksa med det. Faktum är att ni har 10 miljarder mindre i internationellt bistånd i er budget. Inom den budgetdel där vi betalar pengar till UNHCR, 1:3 inom utgiftsområde 8, har ni lagt en besparing på 98,5 procent. 6 ynka miljoner är kvar. Det räcker till ungefär 33 kvotflyktingar. Det kombineras med att ni också säger att vi ska strunta i att pröva en människa bara för att man inte har en ID-handling. Då bryter ni också mot Genèvekonventionen. Nu har du möjlighet. Jag tycker och kräver att du ska förklara dig, Erik Almqvist.

Anf. 61 ERIK ALMQVIST (SD) replik:

Fru talman! Låt mig börja med att återkomma till det som jag tidigare har talat om när det gäller biståndspolitik. Ja, det stämmer att vi vill skära ned på biståndet. Stora delar av svenskt bistånd är verkningslöst. Men vi har också hela tiden varit mycket tydliga med att vi vill öka det humanitära biståndet, krisbiståndet och framför allt biståndet till UNHCR

i och med att det är den bästa metod vi i dag har tillgänglig för att hjälpa flyktingar.

Sedan spekulerar Mikael Cederbratt i huruvida UNHCR har möjlighet att hjälpa fler flyktingar. Det är inte alltid möjligt att hjälpa flyktingar i närområdet, säger han. Nej, det håller vi med om. Vi har aldrig stängt gränsen helt för flyktinginvandring till Sverige, och inte sagt nej till flyktinghjälp i någon annan del av världen. Man måste pröva vilka möjligheter som finns i varje enskilt fall.

Faktum är att under de senaste decennierna har UNHCR regelbundet återkommit med en önskan om mer resurser därför att de ser att de har en potential att hjälpa långt fler flyktingar runt om i världen om man bara hade budget till det. Precis som jag tidigare har nämnt har de under de senaste veckorna bett om bistånd för att kunna hantera den humanitära katastrofen i västra Afrika och katastrofen i Libyen där Sverige i stället väljer att föra krig och prioriterar det över att hjälpa fler flyktingar.

Jag tycker fortfarande inte att jag har fått något vettigt svar. Det är uppenbarligen så att UNHCR har möjlighet att åstadkomma mycket mer om vi och den svenska regeringen var beredda att bidra till det, men man väljer i stället att lägga pengarna på en mycket ineffektiv och kostsam svensk invandringspolitik och på en biståndspolitik som till vissa delar inte fungerar speciellt bra.

Sverigedemokraterna har alltid varit för ett europeiskt samarbete. Det vi är emot är det överstatliga tvånget som ni drar på oss.

Anf. 62 MIKAEL CEDERBRATT (M) replik:

Fru talman! Jag tror det snarare är så att Erik Almquist inte får de svar han vill, för svarar det gör jag. Men jag får inga svar. Vad händer med de människor som befinner sig i ett område där det är omöjligt att hjälpa dem på grund av en krigssituation?

Jag fick en föredragning häromveckan av UNHCR:s representant i Nordafrika som sade att de kommer att behöva ta bort människor från det området för att de ska klara sig. Ni säger att de ska klara sig på 6 miljoner. Det står 6 miljoner i er budget, och det är 33 kvotflyktingar. Samtidigt har ni väckt en motion där ni säger att om man inte har ID-handlingar eller liknande ska man avvisas utan prövning. Det är ett direkt brott mot Genèvekonventionen. Det här luktar inte gott.

Anf. 63 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S) replik:

Fru talman! Under flera år har barnrättsorganisationer som Unga Örnar, Unicef, Ecpat och många fler drivit frågan om att barnkonventionen ska bli svensk lag. Det är något som också vi socialdemokrater vill ska bli verklighet.

Med barnkonventionen som lag i Sverige skulle barns rättigheter och ställning stärkas generellt och särskilt inom rättsväsendet och i asylprocessen. Större krav skulle ställas på mig, Mikael Cederbratt och andra beslutsfattare, myndigheter och domstolar när det gäller kompetens om barns behov och rättigheter. Barnkonventionen skulle bli direkt tillämplig i svenska domstolar och hos andra myndigheter, till exempel Migrationsverket.

Om barnkonventionen skulle bli lag skulle det också innebära att de enskilda barnens rättssäkerhet skulle stärkas och att barnens bästa skulle

komma i främsta rummet på ett än tydligare sätt än i dag. Jag tycker att det är hög tid att FN:s barnkonvention blir lag.

Jag tänkte ställa frågan på samma sätt som företrädarna för Bris, Ecpat, Plan Sverige, Rädda Barnen och Unicef gjorde den 28 april till statsminister Reinfeldt. Vad är faran med ett moderat sätt att se att göra barnkonventionen till svensk lag? Kan det vara så att det finns en rädsla för att effekten kan bli generösare bedömningar i migrationsärenden där barn kommer i kläm?

Anf. 64 MIKAEL CEDERBRATT (M) replik:

Fru talman! Juristerna tvistar faktiskt om detta att det skulle bli så mycket jättemycket bättre för barn om man rakt av skulle införa barnkonventionen i svensk lag. Det är jätteviktigt att barns rätt kommer till tals och att vi hanterar barn på det sätt som de ska hanteras, men jag är inte riktigt säker på att lösningen är att barnkonventionen direkt införs i svensk lag. Det viktiga är att barnkonventionen substantiellt arbetas in i svensk lag. Risken är att det blir en symbol, och därför är jag lite tveksam till att göra på det sättet.

Vi har en lite märklig opposition nu för tiden. Det är några på ena sidan och några på andra sidan, och någonstans där den inte märks mycket finns socialdemokratin. Jag kan inte riktigt ringa in vad man inom socialdemokratin tycker i ett antal avgörande frågor. Hur tycker ni i socialdemokratin att vi ska fortsätta harmoniseringen inom EU? Det finns ändå ett beslut som är fattat. Det initierades när vi hade en socialdemokratisk regering. Jag hör inga synpunkter på hur processen ska gå vidare. Jag skulle gärna vilja ha reda på lite mer vad man i socialdemokratin tycker om det framtida EU-samarbetet.

När det gäller arbetskraftsinvandring säger ni att vi behöver den för att lösa den demografiska situationen. När vi tittar i backspegeln på när det var en myndighetsprövning för att människor skulle få arbetstillstånd kan vi se att det inte kom någon alls. Det fanns alltid någon myndighetsperson som inte tyckte att detta var bra. Hur ska ni egentligen lösa det problem som ni själva formulerar men som ni inte tillåter lagstiftningen att hjälpa till med?

Anf. 65 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S) replik:

Fru talman! Den största delen av Mikael Cederbratts inlägg hamnade väldigt långt ifrån den konkreta fråga jag ställde om barnkonventionen som lag. Det är nu endast Moderaterna och Sverigedemokraterna som aktivt motsätter sig att göra FN:s konvention om barns rättigheter till svensk lag. Övriga riksdagspartier har tagit ställning till en så kallad inkorporering, med en viss osäkerhet när det gäller Centerpartiet, men jag tror att även de är med på den linjen.

Sverige har fått upprepad kritik av FN:s barnrättskommitté vars uppgift är att granska hur länderna lever upp till barnkonventionen. FN:s kommitté rekommenderar också Sverige att stärka barnkonventionens ställning genom att göra den till lag.

Vi har haft barnkonventionen i 20 år, och så lite har hänt i förhållande till väldigt många andra lagstiftningar och förändringar som vi har gjort i samhället. Det går för sakt, det händer för lite och det finns mycket kvar att göra framför allt på lokal och regional nivå. Därför växer kravet på att

barnkonventionen ska bli lag, både bland Sveriges samlade barnrättsorganisationer och i denna kammare, bland ledamöter och hela partier.

Min uppmaning till Mikael Cederbratt och statsminister Reinfeldt är att lyssna på experterna som jobbar med barns rättigheter och låta oss tillsammans här i kammaren göra FN:s barnkonvention till svensk lag och på det sättet stärka barns ställning, inte minst i dessa frågor som vi i dag diskuterar kring, migration och asyl.

Anf. 66 MIKAEL CEDERBRATT (M) replik:

Fru talman! Fredrik Lundh Sammeli fick ett svar. Jag sade det. Och jag har absolut ingenting emot – det tror jag inte att någon vettig vuxen människa har – att man ska göra det så bra som möjligt för barnen. Man ska stärka barnens ställning på det bästa sättet. Det är inte säkert att just ett rakt införande av barnkonventionen i svensk lag är det, utan det är substansen i barnkonventionen som ska in hårt i paragrafer i svensk utlänningslag. Det tror jag ger större effekt. Med den logiken kan jag säga att jag vill barnen än mer väl än vad Fredrik Lundh Sammeli vill.

Jag har svarat, men jag kan konstatera, fru talman, att något svar på mina frågor fick jag inte.

Anf. 67 ULF NILSSON (FP):

Fru talman! I dag går ungefär 625 000 utlandsfödda till sina olika arbeten i Sverige, arbeten i vården, skolan, hemtjänsten, på IT-avdelningar och arkitektkontor. Det är en blandning av människor med olika bakgrund. Många av dem har flytt från förtryck och förföljelse. Många har sett sina närmaste dödas i det gamla hemlandet. Men många har helt enkelt sökt arbete i Sverige och fått det, kanske med tillfälligt uppehållstillstånd med möjlighet till förlängning. Det är svårt att föreställa sig Sverige helt utan de här människorna som har kommit hit.

I dag debatterar vi regeringens skrivelse om migrationspolitiken som beskriver huvuddragen i politiska beslut och utveckling under 2010. Vi kan läsa om de olika huvudtyperna av uppehållstillstånd som beviljas i Sverige, för flyktingar, för arbetskraft och för anhöriga. Sverige ligger högt när det gäller antalet asylsökande och även beviljande av uppehållstillstånd, både i absoluta tal och i förhållande till befolkningen. Jag tycker att det är bra.

Människor kommer, som sagt, till Sverige och till Europa av olika anledningar. Det handlar om människor som drabbats av förföljelse, ensamma barn som någon skickat i väg från fattigdom eller krig och kvinnor som hotats till livet för att de vill studera eller arbeta. Men det kommer också ett stort antal människor som vill pröva ett nytt arbete och ett nytt liv.

Vad jag gläder mig åt i Alliansens migrationspolitik är att man nu tydligt tar fasta på migrationens positiva utvecklingsmöjligheter. Det ser vi nu när de lagliga möjligheterna att komma in i Sverige har ökat också för människor som inte är flyktingar. Det var genom den arbetskraftsinvandringsreform som Alliansen tillsammans med Miljöpartiet genomförde för ett par år sedan. Flera tusen människor har sedan dess fått möjlighet att arbeta i Sverige och till att börja med fått ett tidsbegränsat uppehållstillstånd.

De har inte alls, som en del tror, tagit jobb från svenskar utan kommit in där det har varit brist på arbetskraft. Det ska sägas en gång för alla att arbetsmarknaden inte är något nollsummespel där svenskar förlorar om invandrare vinner eller tvärtom. Nej, det är precis tvärtom. När företag hittar arbetskraft växer företagen och skapar nya arbetstillfällen.

Självklart har vi en moralisk skyldighet att ge skydd till dem som knackar på vår dörr undan förföljelse. Och självklart ska Genèvekonventionens regler till fulla delar gälla i Sverige precis som i övriga EU. Dessutom är den svenska utlänningslagen ännu generösare än grunderna i Genèvekonventionen, med bland annat definitionen på personligt skyddsbehov, till exempel förföljelse på grund av kön eller på grund av sexuell läggning. Det är viktigt, och vi försöker påverka andra länder att få in de bestämmelserna.

Den nya utlänningslag som riksdagen antog 2006 bygger på ett system med beslut i domstol och rätt till överklagande. Som helhet tycker vi i Folkpartiet att det nya systemet är rättssäkert, och hittills har det fungerat betydligt bättre än det gamla. Det gamla systemet byggde på politiska beslut i enskilda ärenden. Samtidigt är naturligtvis ingen lag så heltäckande och bra att den ständigt kan vara oförändrad för evigt.

Vi i Folkpartiet för en ständig diskussion om vad en human flyktingpolitik innebär. Vår utgångspunkt är att internationella konventioner ska hållas och att Sverige ska vara ett föredöme, samtidigt som vi tycker att en lagreglerad migrationspolitik måste innebära att de människor som inte får uppehållstillstånd ska lämna landet. Annars är det ju, som sagt, meningslöst att ha lagar och regler. Samtidigt är vi i Folkpartiet övertygade om att även Sverige behöver förbättra och utveckla delar av sin migrationspolitik. Därför driver vi ett antal frågor inom ramen för samarbetet i Alliansen och med Miljöpartiet.

Några av de frågor som vi lyfter fram för de närmaste årens arbete och diskussioner är att vi måste fortsätta att se över praxis i asylärenden, till exempel vid flykt från väpnad konflikt, att även om utredningar om synnerligen ömmande skäl visar att det inte har blivit en hårdnande attityd ska vi fortsätta diskussionerna om fler möjligheter till undantag.

Vi tycker också att det är viktigt att Sverige blir bättre på att följa upp vad som händer omedelbart efter en utvisning, så att människor inte skickas direkt till fängelse eller tortyr. Det gäller inte minst den fråga som är dagsaktuell och som vi har kommit överens om inom överenskommelsen, att snabbt försöka hitta alternativa metoder att styrka identitet så att barnfamiljer inte splittras. Detta har aktualiserats av många tragiska fall med somaliska flyktingar. Jag är glad att vi har en överenskommelse om att så snabbt som möjligt försöka rätta till det.

När det gäller gömda och papperslösa människor i Sverige har Folkpartiet länge sagt: Visst – är man här utan tillstånd kan man inte ha alla rättigheter, men det finns vissa grundläggande mänskliga rättigheter som alla har. Till dem hör rätten till subventionerad sjukvård och rätten till skolgång för barn. Den frågan är också på väg mot en lösning, och där tycker vi att det är viktigt att driva på.

Fru talman! Det är svårt att tänka sig en migrationspolitik i dag utan europeiskt samarbete. Stockholmsprogrammet, som drogs upp under Sveriges ordförandeskap, ritar upp en politik för solidaritet och mänskliga rättigheter och en politik för att skapa enhetliga principer för uppe-

hållstillstånd i hela EU. Vi ser hur kommissionen under svenskan Cecilia Malmström just nu agerar aktivt för att stödja länder som får särskilt stora flyktingströmmar och också för att följa upp att EU-länderna följer de konventioner som gäller.

Sverige stöder programmet för att fler länder ska ta emot så kallade kvotflyktingar som förmedlas via FN:s UNHCR. Det handlar verkligen om utsatta flyktingar som inte har möjlighet att själva ordna en transport och som ofta lever under eländiga förhållanden. Jag tror att det är mindre än 10 av EU:s 27 medlemsstater som tar emot kvotflyktingar i dag.

4 000 kvotflyktingar kom till EU det senaste året, och Sverige har tagit emot 2 000. Behovet är skriande. Om varje medlemsstat i EU tog emot lika många kvotflyktingar per person som Sverige gör i dag skulle omkring 100 000 flyktingar kunna få skydd i EU.

Riksdagen har i dag två EU-negativa partier med delvis olika utgångspunkter, Vänsterpartiet och Sverigedemokraterna. De inser tydligen inte att de europeiska länderna behöver samarbeta och vara solidariska med varandra, och de inser inte att vi behöver komma överens om gemensamma regler för uppehållstillstånd för visum med mera. Därför är det bra att vi nu har en överenskommelse mellan Alliansen och Miljöpartiet som utgår ifrån att Sverige ska fördjupa och utveckla det europeiska samarbetet med en gemensam politik och gemensamma regler för asylprövning, men med möjlighet för enskilda länder att gå ett steg längre i generös riktning. Genom denna breda överenskommelse är vi alltså överens om att dels gå vidare och vidareutveckla värnandet om asylrätten, dels välkomna arbetskraftsinvandring utifrån svenska arbetsmarknadsregler.

Visst är det så, fru talman, att det har funnits stora brister i den svenska integrationspolitiken under många, många år. Det är alldeles för många människor som har kommit hit som har väntat länge på att komma in på arbetsmarknaden. Då menar en del, som vi har hört i dag, att man ska dra slutsatsen att det är dags för ett drastiskt invandringsstopp. Det är fel. Det är bättre att i stället förkorta vägen från mottagande till arbete, inte minst eftersom Sverige och Europa behöver mer arbetskraft på sikt.

Den nya lagen som genomfördes vid årsskiftet om etablering av nyanlända kommer att stödja migrationspolitiken så att fler människors kompetens och arbetsförmåga kommer till sin rätt på ett bättre sätt. Nu viktiga nyheter i denna etableringslag är att i stället för att i första hand tas emot av socialtjänsten ska nyanlända från första dagen mötas av insatser för arbete. Alla får en skraddarsydd etableringsplan. Arbetslinjen är tydlig i det nya systemet.

Fru talman! Den som ser alla förändringar och all påverkan från omvärlden som ett hot kommer att klara sig dåligt i framtidens samhälle. Den som ser möjligheter i stället för att bara se svårigheter är bättre rustad att möta framtiden.

Jag är övertygad om att det finns bra utvecklingsmöjligheter för Sverige med en bra migrationspolitik och med en politik för öppenhet och tolerans. Det är den vägen vi ska gå.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag till beslut.
(Applåder)

Anf. 68 ERIK ALMQVIST (SD) replik:

Fru talman! Ja, Ulf Nilsson har helt rätt i att vi sverigedemokrater inte har insett förträffligheten i att andra länder ska stifta svensk lag vad avser invandringpolitiken. Däremot har vi insett förträffligheten i att vi här i Sveriges riksdag i enlighet med Sveriges grundlag stiftar lagar.

Jag har en fråga till Ulf Nilsson. Den gäller arbetsmarknadsinvandringen. Ulf Nilsson påstår att reformen i december 2008, där man i praktiken avskaffade all behovsprövning av arbetskraftsinvandringen, har varit positiv och att den inte har lett till att svenskar som går arbetslösa har fått stå åt sidan för utlänningar som har tagit svenska arbeten. Jag undrar vad Ulf Nilsson bygger påståendena på. Såvitt jag vet har det inte kommit någon utvärdering ännu av konsekvenserna av de nya regelverken.

Migrationsverket och facken menar att man inte har haft möjlighet att följa upp och kolla att de som får uppehållstillstånd för att arbeta i Sverige faktiskt också går till de jobb som de påstår. Men vad vi vet är att det är väldigt attraktivt att få uppehållstillstånd i Sverige. Vi vet att människor under en lång tid har varit beredda att betala hundratusentals kronor för att på den ena eller andra krångliga vägen komma in i landet.

Dagens Nyheter undersökte frågan vad de nya regelverken har lett till. Tidningen har publicerat en artikelserie där det bland annat framkom att det är ett utbrett problem att människor betalar för att få ett arbetskraftstillstånd i Sverige. De jobbar ibland mer eller mindre gratis i upp till fyra år, därför att efter fyra år kan de få medborgarskap. Man har sett hur arbetsgivare utnyttjar arbetskraft från andra länder genom att de får ställa upp med sexuella tjänster, och man har sett tendenser till trafficking som en bieffekt av det nya regelverket. Mot den bakgrunden och med bristen på utvärderingar undrar jag vad Ulf Nilsson baserar sina påståenden på.

Anf. 69 ULF NILSSON (FP) replik:

Fru talman! Erik Almqvist blandar ihop alla typer av invandring, även den tillståndslösa invandringen. Vi vet att det finns människor i Sverige som jobbar utan att vara officiellt anställda och så vidare, men det finns ingenting som tyder på att det i någon större utsträckning är andra än de människor som efter ordnade förhållanden har fått lagliga möjligheter att komma till Sverige. Det är tvärtom väldigt strikta regler om att man ska ha ett arbete som varar minst ett år, att man ska ha ett tillfälligt uppehållstillstånd, att arbetet ska uppfylla alla regler för kollektivavtal, försäkringar och löneläge i respektive bransch. Det här är alltså en väldigt ordnad arbetskraftsinvandring.

Det är väldigt svårt att gå in i enskilda detaljer. Som helhet har vi just nu en utveckling i Sverige där arbetstillfällena ökar och behovet av arbetskraft ökar, och vi har en enorm utveckling i konjunkturen, så det går ju väldigt bra för Sverige nu. Det finns ingenting som tyder på att Sverige på kort sikt har förlorat någonting på den arbetskraftsinvandring vi har. Och på lång sikt är det helt uppenbart – det är ytterst få personer som motsäger det – att Sverige och Europa har behov av arbetskraft utifrån.

Erik Almqvist ger exempel på utnyttjanden och så vidare. Det kan kanske förekomma att stackars människor som har kommit utan tillstånd till Sverige blir utnyttjade, men det handlar ju inte den ordnade arbetskraftsinvandringen om. Tvärtom vill jag mena att vi har löst en hel del problem genom att öka de lagliga möjligheterna att dels hitta ett nytt liv i Sverige, dels också bidra till svensk utveckling och tillväxt under ordnade lagliga former.

Anf. 70 ERIK ALMQVIST (SD) replik:

Fru talman! Jag blandar inte ihop några kort. Däremot försöker jag syna de kort som Ulf Nilsson och regeringen hittills inte har velat visa. Man har inte utvärderat regelverken och hur de efterlevs. Det må vara så att regelverken är tydliga, men hur efterlevs de? Det vet vi inte. Vi vet att Migrationsverket såväl som facken säger att de inte har haft möjlighet och resurser att kolla upp att de människor som får uppehållstillstånd som arbetskraft faktiskt går till de jobb som de uppger.

Men, återigen, vad vi vet är att det är väldigt attraktivt med ett uppehållstillstånd i Sverige. Och även ifall det nu skulle finnas en tillsyn på arbetsplatsen är det fortfarande oklart vilka omständigheterna är kring anställningen. Och som Dagens Nyheter har kunnat luska ut har det varit ett återkommande och utbrett problem, i alla fall enligt tidningen, att man till exempel betalar för tillståndet för anställningen, att man ställer upp med sexuella tjänster, att man jobbar fler timmar än vad som står på papperet och så vidare. Det är väldigt svårt att uttala sig om ifall det kan ligga någonting i detta eller inte så länge man från regeringens sida inte har utvärderat regelverken. Men vi vet att i alla andra sammanhang där invandring till Sverige har förekommit har systemen missbrukats när det har varit möjligt. Och vi vet att folk har varit beredda att betala ett väldigt högt pris för en väg in i landet.

Jag tycker nog att Ulf Nilsson ger uttryck för en väldigt naiv syn när han över huvud taget inte kan tänka sig att det finns några problem med regelverken utan att de har utvärderats i någon mening alls.

Anf. 71 ULF NILSSON (FP) replik:

Fru talman! Jag kan tänka mig att det alltid finns problem med vissa regelverk och att vi behöver uppföljning när det gäller både arbetskraftsinvandring och förhållanden på svenska arbetsplatser över huvud taget, så att avtal och regler följs och så vidare. Det är viktigt. Men när Erik Almqvist målar upp en skräckbild är det väldigt svårt att hitta motbevis på någonting som aldrig har blivit bevisat utan som är Erik Almqvists egna spekulationer.

Min utgångspunkt är att det som helhet fungerar bra. Jag kan inte svära på att det inte finns enskilda fall där det fungerar sämre. Men det finns ingen anledning att misstänka att merparten av till exempel alla de flera tusen indiska dataexperter som har täckt upp brister på Ericsson och på andra ställen på något sätt fungerar dåligt.

Sammanfattningsvis: Arbetskraftsinvandring behövs i Sverige och i EU. Att Erik Almqvist föreställer sig skräckbilder som inte omedelbart går att motbevisa men som samtidigt saknar täckning i verkligheten eller i fakta är inget skäl för att man ska oro sig.

Anf. 72 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S) replik:

Fru talman! Ulf Nilssons partikamrat Cecilia Malmström, Sveriges EU-kommissionär, har varit ute några gånger den här våren och värdjat till EU:s medlemsländer att ge flyktingar från Libyen en fristad i Europa.

Situationen i Nordafrika är ingenting vi kan blunda för. Fokus måste nu vara på EU-ländernas gemensamma ansvar att bereda möjlighet att söka asyl för de flyende. Vi socialdemokrater har vid en rad tillfällen framhållit vikten av att Genèvekonventionen efterföljs och asylrätten hävdas. För att det ska fungera krävs ett solidariskt ansvar av EU:s medlemsstater för att den gemensamma flyktingpolitiken ska fungera och att asylrätten ska kunna garanteras.

EU:s massflyktsdirektiv borde nu tillämpas för att säkerställa snabbt stöd för dem som flyr från krig och förtryck i Nordafrika. Därmed skulle ett gemensamt ansvarstagande och tillfälligt skydd kunna stärkas.

Sveriges regering bör agera för att i EU nu visa att Europa värnar de mänskliga rättigheterna och de internationella konventionerna. Min fråga efter att ha hört Ulf Nilssons anförande här är om Ulf Nilsson och Folkpartiet är beredda att stödja ett aktualiserande av EU:s massflyktsdirektiv och att stödja Malmström i linjen att man ska ge flyktingar från Libyen en fristad i Europa.

Anf. 73 ULF NILSSON (FP) replik:

Fru talman! Sverige är ett av de första länder som aktivt har verkat för att ta emot kvotflyktingar från norra Italien. Och det är viktigt både i den akuta situationen och framöver, det som vi pratade om förut. Att fler EU-länder tar emot kvotflyktingar via UNHCR är oerhört viktigt att ständigt aktualisera i den här situationen.

När det gäller definitionen av vad som krävs för att EU ska besluta om att massflyktsdirektivet ska gälla kan det väl finnas olika uppfattningar om det är uppfyllt eller om den situationen råder i dag. Jag har inte uppfattat att det hittills har kommit upp i de talen, så att det skulle vara aktuellt, men det är någonting som man gemensamt får diskutera på rådsnivå och naturligtvis också med initiativ från kommissionen.

Sammanfattningsvis är Sverige berett att ta sin del av ansvaret, och Sverige driver hela tiden på olika nivåer att andra EU-länder ska ta samma ansvar, bland annat när det gäller att ansluta sig till att ta emot kvotflyktingar. Men frågan om själva definitionen, om massflyktsdirektivet ska gälla i dag eller inte, kan jag inte svara på nu.

Anf. 74 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S) replik:

Fru talman! Kommissionären Malmström har också i dag gått ut och sagt att kommissionen kommer att lägga fram förslag om att göra förändringar i Schengen. Det ska till och med bli tillåtet att införa tillfälliga gränskontroller mellan länder inom EU. Detta hotar den fria rörligheten och är något vi socialdemokrater med stor oro tagit del av och är starkt kritiska till.

Jag vill bara ta tillfället i akt att försäkra mig om att Folkpartiet och den svenska regeringen kommer att driva på för att rädda den fria rörligheten inom EU.

Anf. 75 ULF NILSSON (FP) replik:

Fru talman! Det senaste förslaget har jag inte heller hunnit sätta mig in i än, för det är alldeles färskt. Men Folkpartiets utgångspunkt och hela regeringens utgångspunkt har ju varit att vi ska öka öppenheten och minska den interna kontrollen inom EU. Sedan finns det andra sammanhang. När det gäller brottsbekämpning och så vidare kan det finnas behov av olika typer av gemensamt polisarbete. Men när det gäller just gränskontroller mellan EU-länder är Folkpartiets utgångspunkt glasklar. Vi vill minska, inte öka, svårigheterna att passera gränser mellan EU-länder.

Anf. 76 FREDRICK FEDERLEY (C):

Fru talman! Alla människors lika rätt och värde utgör grunden för Centerpartiets politik. Centerpartiet vill se en öppen, generös och human migrationspolitik.

Den ska vara öppen, för vi ser människor som en tillgång och inte som ett problem eller en belastning, som en del andra partier i kammaren gör.

Den ska vara human, för vi vill att den ska vara rättssäker och inte rättsosäker, där människor inte kan förutse vad som kommer att hända med besluten och där det inte är en gällande rättsordning som avgör om man får stanna eller om man inte får stanna i Sverige.

Den ska vara generös, för den ska vara tillåtande, och den ska inte vara dömande. Och ska vi vara rent krassa finns det ett otroligt egoistiskt skäl för Sverige som land att vara generös i migrationspolitiken. Vi står nämligen inför stora utmaningar framöver där vi kommer att behöva vartenda par händer och vartenda par fötter som kan arbeta i den svenska ekonomin.

Det är därför Centerpartiet väljer att arbeta tillsammans med Alliansen och Miljöpartiet. Vi gör bedömningen att det inte finns några andra seriösa alternativ i svensk politik som på allvar vill stå för dessa värden om en öppen, generös och human migrationspolitik och som är beredda att ta den framåt.

Det vi egentligen diskuterar i dag är en migrationsskrivelse som går igenom mycket av de beslut som har fattats tidigare och en lång rad av de ordningar som har kommit att gälla i och med att vi har gått mot alltmer av en samordnad europeisk migrationspolitik.

Det kan vara ganska svårt att få ett grepp om vad som egentligen sker i migrationspolitiken om man sitter och lyssnar på den här debatten. Å ena sidan har vi Vänsterpartiet som står och skriker att det är en massavvisning av människor från Sverige. Å andra sidan har vi Sverigedemokraterna som står och skriker att det är en massinvandring till Sverige. Jag tänkte att vi alldeles strax skulle syna de här korten lite och se vad som faktiskt sker.

Vi kan titta på de faktiska siffrorna, som alla kan läsa i det betänkande som ligger framför oss. Vi kan se i skrivelsen att vi har en migrationspolitik som är bred och omfattande och som i huvudsak fungerar väl. Mycket har hänt de senaste åren. Det är lite så att man drar på munnen när man lyssnar till oppositionen och jämför med hur migrationspolitiken såg ut när oppositionen ledde landet. Sedan dess har den kommit att bli

rättssäkrare i och med att vi har fått en ny instans- och processordning, som vi också i flera omgångar har gjort en översyn av.

I skrivelsen kan vi se att den svenska migrationspolitiken i huvudsak fungerar väl, men den kan bli otroligt mycket bättre på en rad punkter.

I går presenterades översynen av begreppet ”synnerligen ömmande skäl”. Det är inte så lätt att läsa ut exakt om det har blivit hårdare eller lättare på grund av att vi har ändrat de rättsliga grunderna för uppehållstillstånd i landet. Men en av punkterna som är viktig och som vi i Centerpartiet välkomnar särskilt att man har poängterat är att det finns en klar förbättringspotential hos Migrationsverket i en rad av de bedömningar man gör, där man kan säga att likvärdigheten inte har varit så som den bör vara för att vi ska ha ett rättssäkert system, så att lika och liknande fall hanteras på ett liknande sätt.

Från Centerpartiets sida är vi också glada över att vi tillsammans med Miljöpartiet och de andra allianspartierna har kunnat få en överenskommelse som handlar om att vi ska arbeta för att barn som befinner sig i landet ska få rättigheter att gå i skola och att den som är sjuk ska kunna få vård. Vi diskuterar också hur vi ska komma fram till lösningar när det gäller anhöriginvandringen. Framför allt i fråga om Somalia och ett par andra områden – det rör framför allt statslösa – är det oerhört svårt att klara de här utmaningarna i dag.

Jag har besökt den somaliska föreningen i Falköping med flera ställen. Många kan vittna om desperationen som man känner när en familj inte kan återförenas och den oro man känner. Jag mötte en kvinna i Skellefteå förra våren som sade: Jag sitter här och väntar på besked om jag ska få stanna eller inte. Samtidigt vet jag inte ens var alla mina barn befinner sig, och vi har ingen möjlighet att återförenas.

I ett sådant läge skulle man kunna bli apatisk. Det minsta man kan göra är att göra vad man kan för att ändra på detta. Samtidigt kan jag bli lite förvånad över att Vänsterpartiets Christina Höj Larsen tror att detta är någonting som man kan ändra på i en handvändning. Gör vi bedömningen att den nya instans- och processordningen är mer rättssäker än tidigare måste en del saker också få ha sin gång.

Christina Höj Larsen borde veta att vi snart väntar en dom från Migrationsöverdomstolen som kan komma att peka i helt rätt riktning. Är det så att den kommer inom några veckor har vi en lösning på bordet. Är det så att det inte går i den riktningen, som jag tror att de flesta partier här inne vill att det ska gå, där vi öppnar för möjligheten att använda dna-tester och annat för att familjer ska kunna återförenas när man kommer från områden där det inte finns giltiga identitetshandlingar, kommer vi att vidta åtgärder för att lösa detta. Men det finns ingen anledning att göra det innan domen kommer, vilken kanske åstadkommer detta mycket snabbare än lagstiftningsprocessen gör om det är så att vi måste köra i gång den. Det är kanske lite av en effekt av att Vänsterpartiet de facto aldrig har varit med och styrt landet. Har man det vet man att en del saker måste ta tid.

Men om man tänker efter finns det också vissa poänger med att en del saker tar tid, även om det gör ont i hjärtat. Det kan ju tänkas att partier som de flesta av oss här inne inte vill ha vid makten en dag kommer till makten. Går det då för fort att ändra på saker kan en del otäcka saker ske som vi absolut inte vill ska ske.

Centerpartiet vill snarast se att vi kommer till rätta med möjligheten att återförenas för människor som kommer från Somalia och en del områden där man anses vara statslös.

Samtidigt har vi fått en del andra perspektiv i migrationsdebatten som tyvärr faller bort ibland när vi bara diskuterar enskilda, konkreta fall. Det är till exempel den utredning om cirkulär migration som presenterades för ett tag sedan, där vi tittar på begreppet migranter ur ett helt annat perspektiv och gör bedömningen att alla som rör sig över en gräns är migranter. Är man en cirkulär migrant har man rört sig över gränsen flera gånger.

I utredningen kunde vi se att det handlar om flera hundra tusen människor som befinner sig i Sverige i dag som är cirkulära migranter. De flesta är faktiskt blonda och blåögda men har valt att under en tid eller annan studera eller arbeta i ett annat land och sedan komma tillbaka.

Vi kan också se att rörelsemönstren för migranter, också dem vi klassar som invandrare, ser annorlunda ut. Man väljer att röra sig mellan flera olika länder, och vi har valt att diskutera migration utifrån vad vi kan göra för att göra det så enkelt som möjligt för människor att röra sig över gränser. Vi struntar egentligen i om du är här som flykting, om du är här för att studera, om du vill komma hit och etablera ett företag eller om du väljer att lämna Sverige. Oavsett om du har invandrarbakgrund eller om du är född här vill vi göra det så enkelt som möjligt för dig att komma tillbaka, för i en ny globaliserad värld – eller som Erik Almqvist kallar det, svenskfientlig globalitet – så kan man ställa sig frågan: Vad är det som gör att vi ska försöka stänga gränser och bygga nya murar mot omvärlden, när vi vet att allt fler av oss, inte bara som turister utan också som arbetskraft, studerande och forskarstuderande, vill kunna röra oss över gränserna?

Det är därför ett otroligt perspektivskifte som är på gång i migrationsdebatten där vi inte kommer att prata om den statiska migrationen där man går från punkt A till punkt B och sedan för evigt stannar där. Människor kommer nämligen att vilja röra sig över gränserna, och jag och Centerpartiet anser att det är vår plikt att göra det så enkelt som möjligt.

Om vi ska börja syna korten, vilket jag tycker att det är dags att vi gör, som Erik Almqvist sade, tycker jag att vi börjar med att syna Sverigedemokraternas kort, för jag tror att det är de falskaste och fulaste korten som vi har i denna kammare.

Sverigedemokraterna lyfter fram att det finns motsättningar i samhället. De lyfter fram en del problem som vi alla har kunnat se, och man försöker få dem till problem som finns i vartenda område i Sverige, vilket inte är sant. Jag har själv bott i flera av dessa områden; vi kan prata om Söderhöjden i Jakobsberg där jag har bott, vi kan prata om Oxhagen i Örebro där jag har bott och vi kan prata om Rinkeby där jag har bott. Dessa problem såg jag inte där.

Det är klart att det finns problem på många områden, men de kommer sig oftast inte, nästan aldrig eller definitivt aldrig av en viss etnisk härkomst eller en viss religion. De kommer sig i stället av att man inte får förutsättningar att bli en fullvärdig medborgare och delaktig i ett innanförskap i Sverige.

Inte med ett ord väljer Sverigedemokraterna att lyfta fram det faktum som lyftes upp på den svenska ambassaden i London när jag var där häromveckan: att en hel del människor som har invandrat till Sverige som flyktingar väljer att lämna Sverige eftersom de inte får rätt förutsättningar. De kommer inte in på arbetsmarknaden. De kan inte få ett boende. De blir inte likvärdigt bemötta. Men när de har bott till exempel i London bara ett tag så kan det lösa sig så att de har både jobb och bostad och därmed får framtidsmöjligheter.

Vad är det som skapar oro hos människor? Inte är det att andra har kommit från en viss plats, oavsett om platsen ligger i det här landet eller någon annanstans. Det hänger snarast samman med att de inte får de förutsättningar som varje människa drömmer om: att kunna skapa sig ett eget liv, försörja sin familj och ha ett värdigt boende.

Inte med ett ord säger det parti som har kommit in i riksdagen på att säga att de vill diskutera integration hur man löser integrationens utmaningar, för sådana finns och handlar om hur vi skapar fler arbeten, hur vi ser till att människor bemöts på ett likvärdigt sätt och hur vi ser till att människor får värdiga boenden. Inte med ett ord bemöter man detta, utan vad man försöker göra är att skrämman med bilder som de facto inte är sanna.

Fru talman! Jag inser att jag kommer att dra över min talartid lite, men jag ber om talmannens tålmod med detta.

Om vi tittar på 2009 års statistik kan vi se att det var 23 700 människor som sökte asyl i Sverige. Av dessa fick 9 924 faktiskt stanna – mindre än hälften, och detta kallar man för massinvandring. Det var 9 924 personer. Om man kollar i en annan kolumn på hur många människor som valde att lämna landet helt frivilligt så ser man att det var nästan 10 000. Nettoinvandringen i den kategorin är alltså noll.

Är det så att man har problem med arbetskraftsinvandrarna? Det är alltså de människor som väljer att komma hit för att arbeta. Vi har inte betalat skattepengar för deras utbildning, vi har inte betalat deras sjukvård under uppväxten och vi har inte betalat deras dagis när de var små. Det kan knappast vara dessa personer man tycker är ett problem, för de är ju en ren kassako för Sverige, där det rasar in skattepengar från första dagen de börjar jobba tills de möjligtvis väljer att lämna landet eller förhoppningsvis väljer att stanna.

Är det studenterna som är problemet, alltså de intelligenta och begåvade människorna från hela världen med en tyngdpunkt på Indien och Kina som väljer att komma hit och studera? Tidigare, när migrationen ansågs vara statisk, innebar det att man tvingades lämna landet när man fått sig en bra utbildning i Sverige. Nej, dessa kan det inte heller handla om, fru talman. Det är ju människor som vi borde kämpa för att försöka få att stanna i Sverige.

Det kokar alltså ned till att det man skriker ”massinvandring” om är precis det vi har diskuterat när det gäller möjligheten till familjeåterförening. Det Sverigedemokraterna säger i den här debatten i dag är att den massinvandring man är rädd för är när en mamma som har fått rätten att befinna sig i landet ska få möjlighet att återförenas med sina barn, när en make får möjlighet att återförenas med sin maka eller en maka med sin make. Det är precis dem man pekar ut.

Vi hade en migrationsdebatt häromveckan då Sverigedemokraternas partiledare Jimmie Åkesson i full fräs hade begärt en aktuell debatt om migrationspolitiken. Han valde att lyfta fram två särskilda punkter för att diskutera saker som man var orolig för. Det handlade om möjligheten att ge vård till människor som är i behov av det och möjligheten att tillhandahålla skola till unga människor. Det var de två punkterna.

Hittills har vi alltså fått tre klara besked om vad Sverigedemokraternas politik innebär: De är rädda för att familjer ska få umgås tillsammans. De är rädda för att människor som är sjuka ska få vård. De är rädda för att unga som behöver utbildning ska få detta.

Fru talman! Detta är en helt oacceptabel politik!

Om vi tittar på den sista biten och vad Erik Almqvist sade tyckte jag att det var lite roligt att lägga till en extra bit i införandet som ser på migrationspolitikens faktiska siffror.

Erik Almqvist valde att lyfta upp afghaner som ett problem. Om vi då tittar på hur många afghaner som sökte sig till Sverige för asyl 2009 ser vi att det var 1 694 personer – 1 694 personer som skrämmer upp ett helt parti i Sveriges riksdag. Utav dessa fick 751 personer stanna – 751 personer från Afghanistan 2009 gör ett helt parti i Sveriges riksdag rädda.

Varför? I så fall är det för att man är rädd för att systemet i Sverige inte ska vara välkomnande, för att arbete inte ska kunna beredas och för att man inte ska kunna få bra möjligheter. För det kan väl inte vara så att det finns andra motiv bakom Sverigedemokraternas rädsla för personer som kommer hit från Afghanistan?

Tittar vi i en annan kolumn över vilka människor som kommer till Sverige ser vi något som vi också mötte när en processgrupp i Centerpartiet kring migrations- och integrationsfrågor var i Holland. Vår ambassadör där berättade gladeligen att ungefär 1 500 personer från Holland valde att flytta till Sverige 2008 för att få nya möjligheter att vara med och bidra.

Det är alltså dubbelt så många från Holland som från Afghanistan. När kommer Sverigedemokraternas krav på att man inte ska få komma från Holland till Sverige?

Hur många amerikaner handlar det om som kommer från USA till Sverige? Det är garanterat fler än afghanerna, men ni kommer aldrig att säga att vi ska stoppa möjligheten för holländare eller amerikaner att komma hit, för vad det kokar ned till, fru talman, är inget annat än en ren, unken och brun rasism!

(Applåder)

Anf. 77 ERIK ALMQVIST (SD) replik:

Fru talman! Fredrick Federley vill syna Sverigedemokraternas kort. Vi har alltid varit väldigt öppna med vår invandringspolitik liksom alla andra politiska områden. Vi har aldrig haft något som helst hyckleri i våra ställningstaganden. Vi har stått upp för precis det vi står för i våra program och i våra budgetar, och det är också det vi talar för i talarstolen.

Däremot finns det skäl att syna Fredrick Federleys kort. Vi kan börja med den statistik han tar upp. Han pratar om knappt 10 000 flyktingar 2009 och kontrasterar det mot den totala utvandringen från Sverige på 10 000 personer. Men det är ju inte 10 000 svenskar som flyr från Sverige som flyktingar. Ändå menar han att vi därmed skulle ha en nettout-

vandring i den här kategorin. Vad då för kategori? Det är inga flyktingar som lämnar Sverige.

Saken är den att de 9 924 flyktingar som kom till Sverige 2009 bara utgör ungefär 10 procent av den totala invandringen det året. Som jag sade tidigare i talarstolen är det anhöriginvandringen som är den stora gruppen som vi ser som problematisk och som leder till en ökad segregation i Sverige, inte den mindre gruppen flyktingar, även om även den är för stor sett till vad vi i stället skulle kunna göra genom till exempel närområdeshjälp via UNHCR. Vi kunde hjälpa så många fler.

Varför nämner jag just afghaner? Det gjorde jag i ett sammanhang där jag pratade om just den kontrasten. Det är så att Afghanistan, Irak och Somalia är de tre största länderna för flyktingutvandring de senaste åren. Då tyckte jag att det var relevant att kontrastera valet att vi ska försöka få till en i sammanhanget väldigt liten invandring från de här länderna mot att vi i stället skulle lägga större delen av de resurserna på att faktiskt hjälpa långt många flera i närområdena.

Jag tror att jag vet varför Fredrick Federley kör med den här dubbla agendan. Det räcker med att titta på Fredrick Federleys blogg så ser vi att han senast för några år sedan sade att han var för en helt fri invandring till Sverige. Han har också skrivit en debattartikel på området, att vi ska ha helt öppna gränser och helt fri invandring. Ändå säger han sig företräda Centerpartiet i strävan efter en rättssäker invandringspolitik, som han själv kallar det.

Anf. 78 FREDRICK FEDERLEY (C) replik:

Fru talman! Jag är glad att Erik Almqvist äntligen begär replik på mitt anförande, eftersom jag under mandatperioden aldrig kommer att kunna begära det på hans inlägg eftersom han kommer före mig i talarordningen.

När vi ska prata om kategorier kanske det verkar som om vi mest rabblar siffror, men titta gärna i den här skrivelsen. Där finns också den kategori som Erik Almqvist efterlyser. Det handlar om frivilligt återvändande. Det är människor som har fått uppehållstillstånd. Det finns människor varje år som faktiskt väljer att flytta hem eller att flytta vidare någon annanstans. Det tror jag var ungefär 9 800 personer 2009. År 2010 var det strax över 10 000 personer, 10 200. Det var den kategorin jag pratade om.

Sedan är det också en massa människor som väljer att flytta utomlands för att jobba, studera och så vidare.

Jag är också glad att Erik Almqvist väljer att lyfta fram att det är ungefär hundra tusen människor om året som kommer till Sverige. Den siffra som Sverigedemokraterna ofta brukar använda är från 2008 så jag väljer att använda den också. Jag tror att det var 102 800 uppehållstillstånd eller något sådant som gavs till människor i Sverige. Det innebär att det är, om jag grovkalkylerar, ungefär 10 000 asylsökande som får stanna. Det är i runda slängar 20 000 anhöriga som får komma, alltså barn, make, maka eller eventuellt föräldrar. Resten är svenskar som återvänder hem och återinskrivs i systemet. Det är ungefär 30 000. Det är också ungefär 20 000 studenter. Den resterande summan är arbetskraftsinvandrare.

Försök gärna skrämmas med siffran 102 000, men vi har kommit så långt i den här debatten att vi faktiskt vågar titta i tabellen och se vad det är fråga om. Och siffrorna blir desamma oavsett om vi använder enbart siffrorna för uppehållstillstånd och går in och tittar i tabellerna på de kategorierna eller om vi använder dagens handling.

Det är ingen hemlighet, jag sade i den senaste debatten att jag strävar efter fri invandring till Sverige, men tills vi har kommit dit gäller det att ta små steg i rätt riktning. Då ska en reglerad invandring upprätthållas. Det är ingen dubbel agenda. Jag har mitt mål tydligt.

Anf. 79 ERIK ALMQVIST (SD) replik:

Fru talman! Vem som helst kan gå in på www.migrationsverket.se, titta på statistikavdelningen och kolla invandringen för 2008. Mer än hälften av de ungefär hundra tusen människor som fick uppehållstillstånd i Sverige fick uppehållstillstånd på grund av att de var antingen asylsökande eller anhöriga, mer än hälften. De siffror som Federley kom med om 20 000 anhöriga är helt felaktiga. Det är en grov underskattning, och det är väldigt lätt att kolla upp.

Vad gäller antalet som återvänder av dem som en gång har fått asyl i Sverige är det också så att sedan 1990 har de flesta valt att stanna. Sverige har en oerhört hög siffra som väljer att stanna jämfört med andra länder, vilket så klart beror på att vi delar ut permanenta uppehållstillstånd till asylanter i stället för temporära som man gör i andra europeiska länder.

Det här är ett problem i sig, ett problem som även FN har uppmärksammat tidigare under 2000-talet, just därför att vi binder upp resurser. När en person kommer till Sverige för att han eller hon har flyktingskäl och flyktingskäl sedan inte längre föreligger bör ju ambitionen ändå vara att den person som är här tillfälligt för skydd ska kunna återvända så att vi har resurser att ta emot nya flyktingströmmar när det blir nya krishärddar i världen. Men där binder vi upp våra resurser genom att vi egentligen låter alla som vill stanna om de en gång har fått asyl.

Jag tycker inte att det är en vettig utgångspunkt när det kommer till flyktingpolitiken. Utgångspunkten för just flyktingpolitiken måste vara att vi ska hjälpa så många flyktingar som möjligt på ett så bra sätt som möjligt. Om de senare har behov av att stanna i Sverige av andra skäl än flyktingskäl får de väl söka på de grunderna. Jag menar att det här är någonting som urholkar asylrätten och urholkar Sveriges möjligheter att hantera ett större antal asylsökande, som vi skulle ha kunnat göra om vi hade haft en vettig invandringspolitik.

Anf. 80 FREDRICK FEDERLEY (C) replik:

Fru talman! Märk väl, ni som har läst hela häftet och inte bara väljer att plocka ut de siffror som passar just för tillfället, hur Erik Almqvist i den här debatten väljer att blanda antalet asylsökande med dem som har fått uppehållstillstånd. Det gynnar ju den retorik som Erik Almqvist och Sverigedemokraterna är ute efter. Man kastar upp en siffra och så är det ingen som har läst på tillräckligt, men nu är det så att vi faktiskt har läst de papper vi har framför oss.

År 2009 var det 23 700 asylsökande till landet. Av dessa var det 9 924 som fick uppehållstillstånd. Det är alltså inte ens nära 50 000. Inte

ens om vi lägger till dem som är anhöriginvandrare kommer vi upp i de här siffrorna. Men det är klart att det gynnar de intressen man har från Sverigedemokraternas sida att försöka skrämmas med en massinvandring som de facto inte finns.

Återigen kanske det är så att i spannet mellan Sverigedemokraterna på ena kanten, som är livrädda för allt vad migration heter, och Vänsterpartiet på den andra, där man säger att det pågår någon typ av massavvisning, har Alliansen och Miljöpartiet hittat rätt i den linje som vi har där vi arbetar för att förbättra de saker som inte fungerar väl.

Jag tycker också att det är slående att man ser människor som en belastning från Sverigedemokraternas sida. Man säger att det är ett problem att människor permanent får veta att de har rätten att stanna i Sverige. Har man asylskäl så har man asylskäl. De kommer inte att försvinna. Är det så att det blir fred och lugn och ro i det område man kommer ifrån har man säkerligen byggt sig en framtid här. Då är man nästan hela vägen till att vara inne på arbetsmarknaden. Men då tycker Sverigedemokraterna att man ska ut. När man börjar tjäna pengar, när man börjar kunna bygga sig ett liv här ska man kastas ut ur landet. Det är ingen politik som Alliansen tillsammans med Miljöpartiet kommer att föra, snarare tvärtom. Vi vill göra det möjligt för fler att få en framtid i Sverige.

Anf. 81 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S) replik:

Fru talman! Kartläggningen som presenterades i måndags av begreppet synnerligen ömmande skäl tycker jag väldigt tydligt visar att antalet asylsökande som får stanna i Sverige på grund av synnerligen ömmande omständigheter blir allt lägre sedan den nya lagen infördes.

Riksdag & Departement skriver att ”år 2007 var det 3 938 personer eller totalt 23 procent av alla uppehållstillstånd, som beviljades asyl på den grunden. Förra året hade den siffran sjunkit till 860 personer eller 7 procent av alla beviljade ansökningar.” Min fråga till Fredrick Federley är: Tycker ni att det är en bra utveckling som ni i Centerpartiet står upp för?

Anf. 82 FREDRICK FEDERLEY (C) replik:

Fru talman! Ett ärligt tack till Fredrik Lundh Sammeli för frågan! Jag valde att inte gå in i de här detaljerna i mitt anförande eftersom jag kände att jag hade lite annat att göra när jag kom in i kammaren. Men jag tar dem gärna nu. Det är inte så himla enkelt.

Siffrorna som Fredrik Lundh Sammeli redogör för är helt korrekta. Det som är den stora skillnaden i det här skiftet är att vi har fått flera skyddsgrunder i den ordinära lagstiftningen, vilket gör att till exempel gruppen politisk-humanitära skäl omfattar många av dem som tidigare hamnade under kategorin särskilt ömmande skäl. Därför är det otroligt svårt att veta om antalet har ökat eller minskat.

I direkta siffror ser vi att det är en radikal minskning till ungefär en tredjedel. Däremot har den andra kategorin, alltså den skyddsgrund som egentligen är en starkare skyddsgrund än synnerligen ömmande omständigheter ökat. Nu är vi inne på juridisk semantik, men tidigare fanns inte den konkreta skyddsgrunden politisk-humanitära skäl och den var inte så bred som den är i dag. Tillräckligt många fick inte stanna av det skälet.

När socialdemokraterna var med om att införa denna förändring var det för att man ville stärka de egentliga skyddsgrunderna. Det kan tänkas vara intressant att få en översyn och se om den kategorin har ökat som annars skulle ha fallit under den gamla lagstiftningen. Problemet är att jag tror att vi får ett mångårigt arbete. Varje dom måste gås igenom, läsas i detalj och sedan jämföras med de exakta skälen. Det finns också en sammanfogning av olika skäl som gör att man kan hamna under politiskt humanitära skäl i stället för under synnerligen ömmande skäl. Det är inte helt lätt att utvisa detta.

Av det jag har läst mig till kan jag säga att det fungerar ungefär som vi har tänkt oss, men att bara fokusera på synnerligen ömmande skäl ger oss missvisande siffror. Vi måste också väga in politiskt humanitära skäl.

Anf. 83 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S) replik:

Fru talman! Centerpartiet, Kristdemokraterna och Folkpartiet reserverade sig i betänkandet över propositionen 2004/05:170 om en ny utlänningslag för att det skulle räcka med särskilt ömmande omständigheter i ärenden där det fanns barn. Varför inte stå fast vid detta? Varför inte yrka bifall till reservation 7, som vi har lagt fram, som handlar om att göra den förändringen? Vad är det som gör att ni i dag har ändrat uppfattning?

Anf. 84 FREDRICK FEDERLEY (C) replik:

Fru talman! Den frågan svarar jag också gärna på. Den kartläggning jag diskuterade i mitt förra replikskifte visar att man tar särskild hänsyn till barnens skäl. Barnens skäl har en betydligt lägre grad än vad vuxnas har. Det finns klart redovisat. Jag tror att detta besvarar sig självt. Uppenbarligen fungerar detta, kanske inte alltid tillräckligt tillfredsställande men åtminstone i tillräcklig grad för att vi inte ska behöva reservera oss.

Anf. 85 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik:

Fru talman! Jag är väl medveten om att Migrationsöverdomstolen har beviljat prövningstillstånd för något som kallas betydelsen av dna-analys. Det finns fortfarande mål i domstolen som inte är avslutade där prövningstillstånd beviljades 2009. Om det kommer svar på frågan inom några veckor vore det bra men kanske också lite överraskande om det skulle gå fort i just det fallet eftersom det finns mycket som ligger.

Ibland måste förändringar ske skyndsamt, speciellt när det gäller barn i en riskfylld situation. Det är vi överens om. Då är frågan varför det inte sker någon typ av förändring.

På Brännpunkt i dag skriver Frida Johansson Metso, ordförande i Farr, och Lars Arrhenius, ordförande i Ecpat Sverige, en artikel om att barns olika rättigheter inte ska ställas mot varandra. Vi har hört migrationsminister Billström säga att en av huvudanledningarna till att det inte går att genomföra en skyndsamt förändring är att det finns risk för att kravet på identitet kan utnyttjas av människosmugglare och i barnsexhandel.

Barn har rätt att skyddas mot sexuell exploatering och att återförenas med sin familj. De två sakerna får inte stå mot varandra, speciellt inte i en rättsstat som Sverige där vi faktiskt har resurser. Hur ställer sig Centern till migrationsministerns resonemang, och vad avser Centern att göra för att barns rättigheter inte ska ställas mot varandra?

Anf. 86 FREDRICK FEDERLEY (C) replik:

Fru talman! Det var kanske dagens svåraste fråga, Christina Høj Larsen, men jag är tacksam för den.

Om det visar sig att vi får ett bra slut snart – en del i detta är att Migrationsöverdomstolen kanske kan komma att skynda på ärendet – kan det bero på att det pågår ett brett arbete över hela landet. Det har varit manifestationer i Falköping och på en lång rad andra platser. Vi för debatten i kammaren, och det här var en av huvudpunkterna hos nästan alla talarna i dag. Man bör alltså lyssna på att frågan ska hanteras skyndsamt.

Vi gjorde nyligen en ramöverenskommelse med Miljöpartiet där detta är en av punkterna. Nu börjar arbetet med att bereda hur vi ska gå vidare. Vi sitter inte bara och väntar på domslutet, vilket kan komma att dröja. Men förhoppningsvis kommer det snart. Ett beredningsarbete har påbörjats.

Jag anser, och jag ansåg redan innan vi hade kommit så långt, att dna-tester är något som borde ha övervägts tidigare. Det här är en situation som inte fanns för några år sedan. Den har kommit att bli allt värre. För Somalias del ser det inte ut som att vi under överskådlig tid kommer att komma till en situation där det finns fungerande myndigheter som kan utfärda pass.

Vi följer frågan. Den har börjat beredas på departementet. Men jag tror inte att det här kommer att gå alldeles snabbt utan det kommer att ta sin tid. Det finns en del juridiska aspekter.

Vi ska också minnas att rättschefen på Migrationsverket har skrivit en ovanligt lång text om hur bedömningar kan göras som ger öppningar åt båda hållen. Det är också ett steg i rätt riktning, även om jag absolut inte är nöjd med att man inte har gått hela vägen. Om rättschefen där gör bedömningen att det inte finns en rättsgrund för att använda dna-tester fullt ut, och domstolen inte säger så, är min bestämda uppfattning att vi bör gå lagstiftningsvägen.

Anf. 87 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik:

Fru talman! Som det är just nu står vi i den märkliga situationen att det för vuxna räcker med att göra sin identitet sannolik, men när man väl är här och har fått sitt uppehållstillstånd ökar bevisgraden för barnen. Det är en fullständigt bisarr situation.

Eftersom vi alla verkar vara överens förutsätter jag att det sker en skyndsamt beredning, att vi inte på något sätt väntar på domen. Vi träffar alla dessa människor, och vi ser alla den förtvivlan som finns. Jag kräver och förväntar mig att vi inte ska stå här en enda gång till och diskutera frågan.

Anf. 88 FREDRICK FEDERLEY (C) replik:

Fru talman! Precis som Christina Høj Larsen önskar jag att nästa gång vi står här och diskuterar – det måste vi göra åtminstone en gång till – ska vi ha ett konkret förslag på en lösning på bordet. Det är vad jag tror att Christina Høj Larsen avsåg.

Däremot finns det vissa vägar som lagstiftningsprocessen måste gå. Frågan måste beredas och fungera. Jag kan inte lova till nästa gång, men jag hoppas att det inte ska bli betydligt mer än en gång. Jag har ingen

som helst annan önskan. Precis som Christina Høj Larsen menar jag att vi bör lösa frågan skyndsamt.

Anf. 89 EMMA HENRIKSSON (KD):

Fru talman! I somras när jag med familjen turistade kom vi in i en bokhandel. Där tittade vi på något som man inte så ofta brukar titta på, nämligen en guidebok över Sverige. Ofta köper vi en guidebok över det land vi ska åka till, men jag har sällan tittat på hur en guidebok över Sverige ser ut.

Den här guideboken var prydd med en bild av en livboj. De guideböcker vi har hemma i bokhyllan är prydda av olika kända byggnader i huvudstaden eller annat som verkligen symboliserar det land guideboken gäller. Den svenska guideboken pryddes av en livboj.

Först kände jag mig lite nedslagen och tänkte att det är trygghetsnarkomanin som symboliserar Sverige – vår överdrivna rädsla för faror. Men jag kom fram till att livbojen är en de bästa symbolerna för vårt land. Den symboliserar inte bara vår längtan efter trygghet utan den symboliserar också hur vi ser på vår skyldighet som människor, att vi faktiskt är skyldiga att sträcka ut något, att hjälpa en människa i nöd. Det är grunden för Sveriges och Kristdemokraternas migrationspolitik.

Det är otroligt viktigt att vi står fast vid principerna, nämligen att jag inte frågar efter ditt namn innan jag kastar i livbojen när du är i nöd. Jag frågar inte efter vad dina föräldrar heter innan jag ger dig en flytväst på ett sjunkande skepp. Ambulanspersonalen frågar inte efter dina ID-handlingar eller ditt lönebesked innan man bestämmer om du ska få hjärt- och lungräddning. Vi har ett ansvar för våra medmänniskor, och det ansvaret ska vi stå upp för.

Det här är en del av den svenska folksjälen och någonting som vi har burit med oss ut i det internationella samarbetet. Men här säger Sverigedemokraterna stopp. Vi ska inte hjälpa någon som kommer hit om den som knackar på har oförskämdheten att inte ha sina papper i ordning. Vi ska inte ens låta en människa få sin rätt till asyl prövad om man inte kan visa ett pass, en identitetshandling, ett bevis på vilket land man kommer ifrån.

Vakna upp! Se att verkligheten inte ser ut så runt om i världen att man kan ha papper av den karaktär som vi i trygghetsnarkomanins Sverige tycker ska vara givet. Vi har växt upp i ett land där det första klädesplagg vi hade på oss hade en snygg stämpel: Tillhör landstinget. Vi fick direkt en prydnad runt handleden där det står alla siffror som identifierar oss och visar tydligt vilka vi hör ihop med. Där är det givet att när någon dör skrivs det ut ett tydligt ordentligt papper på när och var och vid vilket klockslag personen omkom. Så fungerar det inte ute i länder i krig. Vi kan inte förvänta oss att människor som flyr från de omständigheterna alltid kan ha bevis på exakt vem de är och var de kommer ifrån.

Vi kan inte hjälpa alla, men vi kan hjälpa väldigt många. Det allra minsta vi kan göra är att leva upp till de internationella konventioner som vi inte bara har skrivit under utan där vi har varit drivande till att de över huvud taget existerar. Vi ska ge alla människor som kommer hit möjligheten att få sin rätt prövad på ett rättssäkert sätt.

Det är väldigt enkelt att säga: Om vi bara gör på ett annat sätt kan pengarna räcka så mycket längre. Om vi bara ger pengarna till UNHCR

räcker 100 kronor hur långt som helst. Det hörde vi i ett tidigare anförande här. Man kan fundera på: Är det tillräcklig hjälp som kan ges med dessa 100 kronor? Är det skydd man får i en gigantisk flyktingförläggning i ett grannland, i ett land som har varit i krig i många år, tillräckligt? Är det sådana förhållanden vi tycker är tillräckligt för hur långt vår hjälp ska sträcka sig?

Framför allt klingar det otroligt falskt när det kommer från Sverigedemokraterna. Om vi förverkligade deras politik skulle det innebära att vi inte ens kunde ge skydd till de kvotflyktingar som UNHCR har plockat ut. Man har föreslagit att anslaget för migrationspolitiska åtgärder ska sänkas från 405 miljoner till 6 miljoner. Då skulle vi inte ens kunna ta emot kvotflyktingarna. Det är otroligt svagt!

Jag är uppväxt på trygga svenska innergårdar som omges av hyreshus och radhus. För mig är det väldigt svårt att fullt ut sätta mig in i den oro och den vända som man känner när man väljer att lämna allt för att söka sin tillflykt i Sverige. Vi ska inte lura oss att tro att alla människor tycker att just Sverige är världens absolut bästa plats. Det finns ställen som har roligare klimat än ett klimat där det snöar i maj.

Det är en djup rädsla och oro som gör att man lämnar allting bakom sig, att man lämnar det trygga och invanda, att man är beredd att skicka sitt eget barn på en livsfarlig resa inte med garanti om ett bättre liv utan för att den lilla, lilla skärvan av hopp ska vara lite större.

Människor som flyr till vårt land är människor i mycket stor nöd.

Jag är mamma till två flickor. Jag har varit utsatt för små omständigheter i vardagen som gör att jag kan känna kanske en föraning av vad en del av de människor som flyr till vårt land utsätts för. Jag var med en gång om att vår yngsta dotter sprang bort inne på ett köpcentrum när vi var utomlands. Jag visste att hon inte kunde göra sig förstådd. Jag visste att det kunde hända att någon skulle föra bort henne. De minuter det handlade om – det tog inte många minuter innan vi hittade henne – och den ångest, den klump i magen och den skräck jag kände då är bara en liten, liten del av den fruktansvärda situation alla de föräldrar lever i som i dag finns här och som har sina barn i ett flyktingläger, på gatan i en stor stad.

Den lilla föraning av skräck som jag kunde känna när vår dotter var bortsprungen några minuter får mig att stå upp varje minut för att vi måste göra allt vi kan för att familjer ska kunna återförenas när de har kommit till vårt land. Vi måste se till det. Jag kan inte utlova att vi gör det den här veckan eller nästa vecka eller ens nästa månad, men jag kan lova att vi varje dag arbetar för att det här ska lösas.

Vi kristdemokrater arbetar för en generös och human flyktingpolitik, och det gör vi därför att vi menar att det är vår skyldighet som medmänniskor. Överenskommelsen mellan allianspartierna och Miljöpartiet är ett viktigt steg mot en mer generös och bra flyktingpolitik. Vi har tidigare hört talas om rätten till sjukvård, rätten till skolgång. Det borde vara givet i ett land som Sverige, och nu kommer att vi att ordna det.

Vi ska inte hymla, vi ska inte låtsas som att vi inte har en ganska lång väg kvar. Bara den rapport som kom i veckan visar att det finns saker som måste åtgärdas för att vi ska kunna ha en så pass rättssäker process som vi vill ha och vi har en ambition att ha. Det krävs mycket mer.

De siffror som presenterades häromdagen och som visar att staten har blivit bättre på att anställa personer med utländsk härkomst är väldigt glädjande. De har kommit till på kristdemokratiskt initiativ under kristdemokratisk ledning under förra mandatperioden. Det som gör det så glädjande är att det visar att om man gör ett medvetet strategiskt arbete för att få in människor på arbetsmarknaden når man framgång. Den framgången är oerhört viktig, för det är avgörande för att vårt samhälle ska kunna hålla ihop, för att alla människor som söker sig en bättre framtid i vårt land faktiskt ska få möjligheten, inte bara få skydd, att hjälpa oss att fortsätta bygga vårt samhälle.

Det är solidariteten som är grunden för kristdemokratisk migrations- och flyktingpolitik. Vi skulle kunna prata mycket om hur mycket ni som kommer hit bidrar till vårt samhälle, men jag väljer i den här debatten att inte göra det. Det viktigaste är inte vad ni kan göra oss, utan vad vi kan göra för er.

(Applåder)

Anf. 90 ERIK ALMQVIST (SD) replik:

Fru talman! Jag tycker att det är lite fascinerande hur budgetposten för migrationspolitiska åtgärder hela tiden slängs i vårt ansikte. Samtliga övriga partier här menar, har i alla fall menat tidigare, att flyktingmottagning och flyktinginvandring medför en ekonomisk tillgång för samhället, åtminstone på några års sikt. Då undrar jag varför man samtidigt motiveerar att vi ska avsätta stora summor för att muta kommuner att ta emot flyktingar.

Vår bedömning är så klart att det är en kostnad. Även de statliga utredningar som har gjorts visar på att invandringen är det, vilket Svenskt Näringsliv och nationalekonomer och många andra också har kommit fram till.

I och med att vi vill minska invandringen kraftigt – för att i stället satsa på en effektiv flyktinghjälp genom framför allt UNHCR – bedömer vi att vi inte har samma behov av att muta kommuner längre när det rör sig om mycket mindre kvantitet som ska ut till kommunerna och kommunerna dessutom har bättre beredskap, i och med att de redan har etablerade system för att ta emot flyktingar och det blir mindre kostsamt när det rör sig om färre människor.

Det är svaret på varför vi vill dra ned på den budgetposten.

Emma Henriksson pratar mycket om problemen med att strama åt regelverken för vilka kriterier man ska ha för att någon ska kunna få uppehållstillstånd. Om man utgår från att vi skulle ha öppna gränser och fri invandring, som Fredrick Federley vill, då kanske man någonstans skulle kunna ta bort alla krav. Men med den budget vi har och de resurser som vi har kan vi ta emot ett begränsat antal människor, i alla fall om vi vill göra det på ett ekonomiskt lönsamt sätt, så att vi har råd att samtidigt satsa på riktig flyktinghjälp i andra delar av världen. Då måste vi också göra ett urval.

Vår mening är att det bästa så klart är att göra ett urval där de som verkligen har starka skäl för att få asyl i första hand får asyl. Annars urholkar vi systemet.

Anf. 91 EMMA HENRIKSSON (KD) replik:

Fru talman! Det är väldigt intressant att Sverigedemokraterna anser att när staten ger summor till kommunerna för att de ska utföra ett uppdrag, då är det att beteckna som en muta. Att muta är något brottsligt i vårt samhälle.

Såvitt jag känner till genom mina erfarenheter från finansutskottet finns det något i vår lagstiftning som kallas finansieringsprincipen. Den innebär att varje gång som staten ålägger kommunerna att göra något, då är staten också skyldig att föra till medel till kommunerna för det.

Menar Erik Almqvist att Sverigedemokraterna tycker att den principen är dålig, att det är att betrakta som en muta när kommunerna får den ersättning som de enligt lagen har rätt att få för den verksamhet som de ska bedriva, eller är det något som gäller bara om det råkar handla om människor med utländsk härkomst?

Jag skulle vilja komma tillbaka till de siffror som florerade under ett tidigare replikskifte, där siffrorna från Migrationsverkets hemsida för 2008 togs upp. Erik Almqvist sade då att det bara är att kolla upp siffrorna. Med den teknik och de trådlösa nätverk som finns gick det ganska snabbt att kolla upp det nu.

Det var 101 171 personer som var invandrare år 2008. Utvandringen var 45 294 personer. 17 843 var återvändare. Från EU/EES-länderna kom det 23 800 – den siffran var inte exakt utan ungefärlig. Antalet asylsökande med uppehållstillstånd var 11 000.

Står du fast vid det du hävdade, att majoriteten skulle vara det du kallar invandrare?

Anf. 92 ERIK ALMQVIST (SD) replik:

Fru talman! Majoriteten av dem som har kommit till Sverige de senaste åren, i alla fall under 2000-talet, har varit antingen anhöriginvandrare eller asylanter. Fredrick Federley tog upp år 2008 vad gäller anhöriginvandringen och påstod att det skulle ha varit 10 000 som hade fått uppehållstillstånd av asylskäl det året och 20 000 på anhörigskäl. Det stämde inte. Jag kollade själv upp siffran. Det var över 33 000 som hade fått uppehållstillstånd av anhörigskäl – inga 20 000.

Jag tycker att Emma Henriksson borde gå en runda till på utbildningen om hur det fungerar med det kommunala stödet för att ta emot flyktingar. Ingen kommun åläggs att ta emot flyktingar. Det är upp till varje kommun att avgöra om man ska ta emot eller inte.

Problemet har varit att allt färre kommuner har velat ta emot den mängd som krävs för att man ska kunna hantera den omfattande och ansvarslösa invandringspolitisk som bedrivs härifrån. Därför har man varit tvungen att först införa och sedan öka anslaget till kommunerna, för att de ska vara villiga att ta emot invandrare som har kommit som asylanter. Det är också något som det från kommunalt håll ges uttryck för vid ett stort antal tillfällen – man motiverar flyktingmottagningen med att man får ett ekonomiskt tillskott från staten.

Därmed menar i alla fall jag att det är mer eller mindre att se som en muta. Det är kommuner som egentligen inte ser någon bäring i politiken, vi ser hur svenska folket över lag är negativt inställt till den stora invandringen av flyktingar, och samtidigt ska staten införa och höja ett ekono-

miskt tillskott till kommunerna för att de över huvud taget ska vara vil-
liga ställa upp på politiken.

Jag tycker att det är mer eller mindre att betrakta som en muta.

Anf. 93 EMMA HENRIKSSON (KD) replik:

Fru talman! Det är väldigt intressant att Sverigedemokraterna anser
att bidrag till kommunerna för att utföra uppgifter som staten i huvudsak
har ansvar för är att betrakta som muta – det kan vi säkert komma till-
baka till i andra debatter.

Faktum kvarstår: Sverigedemokraterna tycker att vårt ansvar inte
sträcker sig längre än till där vi har ekonomisk vinning, att vårt ansvar
inte sträcker sig längre än till att vi ska hjälpa bara dem som har alla
papper i ordning och har sådana bevis på vilken identitet de har att det
inte råder några tvivel, att vår solidaritet inte ska sträcka sig längre än dit
vi vet exakt vem som är i behov av hjälp.

Det är helt främmande för mig som kristdemokrat. För mig som
kristdemokrat är mitt medmänskliga ansvar helt och hållet beroende av
vilka möjligheter jag har att hjälpa en annan människa och vilka behov
den människan har. Vi kommer aldrig någonsin att kunna hjälpa alla
människor. Men vi har en skyldighet att hjälpa de människor som vi kan
hjälpa och göra det i så stor utsträckning som vi bara förmår.

Det gör vi genom att Sverige är en av de absolut största bidragsgivar-
na till UNHCR:s verksamhet. Men vi gör det också genom att de männi-
skor som står här och knackar på på vår farstubro, de människorna ska vi
hjälpa, och framför allt ska vi ge dem möjlighet att få sin sak prövad på
ett rättssäkert sätt.

Anf. 94 KENT EKEROTH (SD):

Fru talman! Jag ska ta upp vår reservation 30, som jag yrkar bifall till.
Den reservationen tar upp något som borde vara uppenbart i svensk poli-
tik och i Sverige i dag men tyvärr inte är det, på grund av de sju partier
som har suttit här i kammaren alltför länge.

30 procent – nästan en tredjedel – av alla som sitter i våra fängelser i
dag är utlänningar, det vill säga har inte svenskt medborgarskap. En
väldigt stor andel av dem som har kommit till vårt land har valt att begå
sådana brott att de sitter i svenskt fängelse.

Den fråga som man måste ställa sig är: Vad gör de här? Vad gör de
fortfarande i vårt land? Varför har Sverige valt att i hög utsträckning
behålla de brottslingarna? Varför har folk i denna kammare – Sverige-
demokraterna undantaget, så klart – utformat regler som gör att de kan
tillåtas stanna här i landet? Varför vill övriga partier se dem här över
huvud taget?

Det är inte rimligt att en utlänning som har begått en våldtäkt, ett
mord eller något annat grovt våldsbrott ska belönas med uppehållstill-
stånd och på sikt med svenskt medborgarskap. Tyvärr är det dock så att
utlänningar i Sverige i dag får stanna i landet trots att de har begått grova
brott, som jag precis nämnde. Jag ska ta några exempel på det för att
konkretisera det lite och visa precis vad jag pratar om.

En utlänning hade upprepade samlag med sin underåriga dotter för
några år sedan, under en period på totalt 19 månader. Hon blev gravid av

det. Han fick fyra år i fängelse för våldtäkt mot barn, men han blev inte utvisad.

En 78-årig dam dog som en följd av ett överfall av en 23-årig utlänning på en parkeringsplats i Landskrona. Han blev inte utvisad. Varför? Jo, åklagaren menade att det inte var ett tillräckligt grovt brott för att han skulle bli utvisad.

En utländsk man knivhögg en annan 27-åring man, som dog. Utlänningen fick tio år i svenskt fängelse – men ingen utvisning.

Under 2010 begick en irakier en våldtäkt mot en tjej som vid tillfället var 15 år gammal. Han fick visserligen utvisning som dom men endast under tio år, det vill säga ingen livstidsutvisning, vilket är helt uppåt väggarna.

Ett annat exempel är en man från Somalia, som valde att trotsa utvisningsbeslutet, men inte nog med det: Han hade 19 punkter i belastningsregistret som gällde hot och våld, och han har suttit i svenskt fängelse i tre olika omgångar. Han fick ändå permanent uppehållstillstånd här i landet och blev inte utvisad.

Det kanske värsta exemplet som jag tar upp här i dag: mordet på en 16-årig flicka utförd av en kurd, som brutalt stampade ihjäl henne på ett fält utanför Västerås. Han blir inte utvisad.

Listan kan tyvärr göras väldigt lång.

Enligt nuvarande bestämmelser får en utlänning utvisas för brott som kan leda till fängelse. Men det finns en uppsjö av undantag. Bland annat tas det hänsyn till utlänningens anknytning till det svenska samhället, om utlänningen har barn i Sverige, om det finns hinder mot verkställighet av utvisningen och så vidare.

Det finns inte ens några krav på när frågan om utvisning ska komma upp i domstolen. Det är godtyckligt och upp till åklagaren att avgöra om man ska yrka på det eller inte. Resultatet blir att till exempel en våldtäktsman som hamnar i rätten kanske inte prövas för utvisning och därmed får stanna i Sverige.

Hur kan man försvara detta system? Det är inte rimligt att en utlänning ska få förmånen att stanna i vårt land om personen i fråga inte kan eller vill respektera våra lagar och regler eller de människor som bor här i landet. Det bör därför vara obligatoriskt att alltid pröva frågan om utvisning när en utlänning begått ett brott i Sverige.

Så är det inte i dag. Dagens lagstiftning i utlänningslagen säger att man får ta upp frågan om utvisning. Det är för veckt och svagt. Vi menar att det ska tas upp. Det ska medföra att utvisning blir regel snarare än undantag i sådana fall. Endast om det finns synnerligen starka skäl ska en utlänning som blir dömd för brott som kan leda till utvisning undgå att utvisas. Det är tvärtom i dag.

Dessutom ska utvisning alltid vara obligatorisk för brott som mord, våldtäkt, vapnat rån, grov misshandel, narkotikabrott, grov stöld, inbrott och annan jämförbar brottslighet.

Vid icke grov brottslighet ska utvisning på livstid ske automatiskt om det rör sig om upprepad brottslighet. Bedrägeri kopplat till sociala förmåner ska också vara förknippat med utvisning.

Det är omoraliskt med nuvarande lag där den kriminellas anknytning till Sverige beaktas. Det kan medföra att en våldsbrottsling får stanna. Den kriminella utlänningens eventuella koppling till Sverige måste anses

väga mindre tungt än behovet av att ge upprättelse till de offer som blivit utsatta för våldet. Svensk domstol bör därför inte ta hänsyn till utlänningens levnadsomständigheter eller hur länge han har vistats i landet.

På samma sätt är det inte moraliskt försvarbart att en utlänning ska stanna i Sverige bara för att han har råkat bo här i fem år, vilket står i dagens lag, eller för att han har haft uppehållstillstånd i fyra år, vilket står i dagens lag, eller för att han råkar ha det som kallas flyktingstatus. Har en utlänning begått ett brott som är förknippat med utvisning har han visat att han inte har något i detta land att göra.

Det är offren och deras anhöriga vi värnar och inte kriminellas möjlighet att stanna i det land de har visat förakt genom sitt våld.

Utvisning på livstid var jag inne på. Det ska självklart ske vid alla former av våldsbrott där utvisning utdöms. Det ska inte handla om några två år efter en våldtäkt, och sen kan man komma tillbaka och vistas på samma gator som den våldtagna. Nej, det ska vara på livstid. Försöker man komma tillbaka ska man få ett hårt fängelsestraff.

Narkotikabrott ska också ge livstids utvisning eftersom narkotikasmuggling och dylikt ofta är förknippat med organiserad brottslighet.

När en utlänning blir dömd till fängelse med efterföljande utvisning, vilket mycket oftare skulle bli fallet med våra regler, ska Sverige sträva efter att den dömda utlänningen ska avtjäna straffet i sitt hemland eller i annat anvisat land. Det är särskilt aktuellt för utlänningar som döms till verkliga livstidsstraff och för andra grova brott.

Sverige har i dag avtal med länder om utvisning. Det handlar framför allt om länder inom EU. De enda bilaterala avtal vi har är med Kuba och Thailand, men vi behöver det i hög utsträckning med länder i Mellanöstern och Afrika.

Med våra regler skulle Sverige kunna välja den enda rätta vägen, nämligen att inte tillåta brottslingar, ofta grova sådana, att stanna i vårt land. De brott som dessa personer begår orsakar ofta enormt lidande, ett lidande som många av oss kan ha svårt att förstå om vi inte själva har upplevt det.

Med våra åtgärder kommer vi dels att kunna förhindra att människor blir offer på grund av att brottslingarna släpps ut och begår nya brott, dels ge offren och deras anhöriga upprättelse genom att tydligt visa att vi och samhället aldrig kommer att acceptera att ha dessa personer i vårt land.

Endast SD ställer sig bakom reservationen. Frågan måste ställas till övriga sjuklövern: Kan någon av er förklara för mig varför ni vill behålla grova brottslingar i Sverige och inte stöder vårt förslag?

I detta anförande instämde Erik Almqvist, William Petzäll och Per Ramhorn (alla SD).

Anf. 95 EMMA HENRIKSSON (KD) replik:

Fru talman! Jag önskar att det var första gången jag behövde höra detta, men tyvärr förekommer det ofta i Sverigedemokraternas retorik. Ni målar upp en bild av de värsta brott vi kan utsättas för, våldtäkt, mord och brutalt våld, och sammanknippar det med invandrare. Ni nämner ett antal olika nationaliteter och berättar att det finns många av de nationaliteterna på våra fängelser. Ni gör detta för att de som lyssnar ska få en

känsla av att människor som fötts någon annanstans än i vårt land har en annan och lite våldsammare typ av gener. Dem ska vi inte ha här; dem ska vi utvisa.

Min fråga till Kent Ekeroth är: Menar Sverigedemokraterna att genuppsättningen hos människor som inte är födda i Sverige eller i något av våra nordiska grannländer är sådan att man som människa blir mer våldsam? Eller delar Sverigedemokraterna forskningens syn att det är andra omständigheter som ligger bakom vilka som befolkar våra fängelser, att det är samhällsfaktorer som att människor är uppväxta i miljöer med utbredd arbetslöshet, missbruk och andra faktorer som ger en otrygg uppväxt?

Om Sverigedemokraterna ställer upp på det sistnämnda, vad har ni då för agenda för att komma till rätta med problemen?

Som jag ser det är det stora problemet med de allvarliga brott vi har i vårt land att de över huvud taget förekommer. Det är de förebyggande åtgärderna vi ska satsa på och inte lägga allt krut på att fundera på var människor som har begått brott ska befinna sig resten av livet.

Anf. 96 KENT EKEROOTH (SD) replik:

Fru talman! Emma Henriksson verkar över huvud taget inte ha förstått vad jag har sagt eller vad motionen handlar om. Hon frågar mig om vi sammanknippas brottslighet med invandrare eller invandring. Hela utgångspunkten för motionen är att det handlar om utlänningar, folk som inte är svenska medborgare. De är alltså per definition invandrare, per definition utlänningar i lagens mening. Vi diskuterar ett invandrarrelaterat problem. Det är hela utgångspunkten.

Sammanknippade med invandrare eller inte: Poängen är att de är utlänningar, och vi har möjlighet att utvisa dem. Men Emma Henriksson menar att vi inte ska göra det. Ifrågasätter Emma Henriksson att de personer som jag tog som exempel ska utvisas? Är det personer som Emma Henriksson vill ha kvar i Sverige eller ska de utvisas? Den frågan vill jag ha svar på.

Om Emma Henriksson inte anser att de ska utvisas menar hon att folk som har mördat, knivhuggit och våldtagit andra kan stanna i Sverige, få tre fyra år i svenskt mesfängelse och sedan komma ut. Vad säger det till våldtäktsoffren och de anhöriga till dem som blivit mördade?

Utlänningar kommer till vårt land. I detta fall handlar det specifikt om utlänningar. Vi har möjlighet att utvisa dem för de fruktansvärda brott de har begått. Ge mig en bra anledning till varför vi inte ska göra det!

Anf. 97 EMMA HENRIKSSON (KD) replik:

Fru talman! Jag märker att Kent Ekeroth absolut inte vill svara på de frågor jag ställde. Replikskiften går annars ut på att den som begär replik ställer frågorna och har möjlighet att få svar.

Hela poängen med Sverigedemokraternas och Kent Ekeroths retorik är att måla upp en bild av att det är människor som har kommit till Sverige från något annat land som befolkar våra fängelser. Att de är utlänningar är det stora problemet.

Jag tar gärna en debatt om brottslighet, en debatt om vad vi kan göra för att människor inte ska begå brott. Det stora problemet är ju att vi har

människor i detta land, oavsett om de är födda här eller någon annanstans, som begår grova brott.

Det är där som vi måste börja ta itu med problemet och se vad vi kan göra för att människor inte ska begå brott.

Det finns självklart lägen då en människa inte ska få fortsätta vistas i vårt land på grund av att denna människa inte ställer upp på våra demokratiska principer. Men det är inte det som är den riktiga poängen från Sverigedemokraterna, utan de vill måla upp en bild av att det finns människor som vistas i vårt samhälle som är farliga och att vi ska skydda våra döttrar, våra systrar och oss själva från dessa människor.

Man måste också ställa följande frågor till Sverigedemokraterna: Hur länge ska en människa som är på flykt och som har invandrat till vårt land förväntas fortsätta vandra? När ska vi som samhälle ta ett ansvar för människor som vi faktiskt har gett möjligheten att bygga en ny framtid? Ska möjligheterna att sona sitt brott vara olika beroende på vilken nationalitet som man har i utgångspunkten?

Anf. 98 KENT EKEROTH (SD) replik:

Fru talman! Emma Henriksson försöker återigen få det att framstå som att vi har hittat på att det kommer utlänningar som begår brott och att vi försöker blåsa upp statistiken. Men det handlar om utlänningar som begår brott per definition. Det är dessa personer som kan utvisas enligt lagens mening. Det är ingenting som vi hittar på, och det är ingen bild som vi försöker måla upp. Detta är per definition.

Statistiken som gäller andelen utlänningar i svenska fängelser har inte jag eller Sverigedemokraterna hittat på, utan det är kriminalvården som står bakom den. Kriminalvården anger att det är ungefär 29 procent av dem som sitter i svenska fängelser som är utlänningar. Och det är bara utlänningar. Det är inte ens personer med utländsk bakgrund som har svenskt medborgarskap. Hade det varit så skulle vi säkert lätt komma över 50 procent. Nu siktar vi bara in oss på dem som är utlänningar, vilket innebär att de inte har samma rättigheter i detta land som svenska medborgare. Bland annat kan domstolarna döma dem till utvisning.

Emma Henriksson pratar om att det är viktigt med förebyggande arbete. Visst är det viktigt. Men det är också en helt annan fråga. Vad vi diskuterar här är de som redan har begått brott och vad vi ska göra med dem. När vi då ställs inför frågan vad vi ska göra med en mördare eller en våldtäktsman som är utlänning handlar det inte längre om att förebygga brott utan det handlar om hur vi ska ställa oss till dessa personer som sitter i våra fängelser i dag. Dessa personer ska obönhörligen ut på livstid.

Jag har fortfarande inte hört något erkännande från Emma Henriksson om att vi ska ha generella regler som gör detta möjligt.

Emma Henriksson frågade mig: Hur länge ska de fortsätta vandra? Dessa kriminella utlänningar som denna reservation handlar om kan få fortsätta vandra hur lång tid som helst, bara de inte gör det i Sverige.

Anf. 99 MIKAEL CEDERBRATT (M) replik:

Herr talman! Jag har lite frågor till Kent Ekeroth. Det är helt korrekt att vi har en överrepresentation av utrikes födda i svenska fängelser. När man tittar på hur man försöker förklara detta rent forskningsmässigt har

man som sagt var inte hittat någon gen utan förklaringen kan vara att människor med traumatiska upplevelser bakom sig har kommit till Sverige och har svårt att komma in i det svenska samhället. Det är ett problem i sig.

Om denna debatt hade förts inom justitieutskottets hank och stör och berört brottsbalken hade den varit väldigt relevant. Men lagen ger faktiskt möjligheter till utvisning.

Men de exempel som målas upp gör detta lite märkligt. Kent Ekeroth, du tar bara exempel på människor som du säger är utlänningar eller utrikes födda.

År 1976 började jag arbeta som polis, och jag hann med åtminstone 25 år. Jag skulle kunna stå i denna talarstol i timmar och tala om hur svenskfödda människor betar sig illa. På något sätt känns det som om du vill skapa bilden av att det är ett invandrarproblem.

Tittar man på forskningen när det gäller till exempel överfallsvåldtäkter ser man att de inte ökar. Antalet våldtäkter totalt ökar. En del av förklaringen är att det finns fler möjligheter till tillfälliga kontakter, att anmälningsfrekvensen har ökat och att lagstiftningen ändrades 2005.

När det gäller våld kan man inte heller forskningsmässigt säga att detta går att knyta till någon nationalitet eller liknande. Det typiska exemplet handlar om en ung man på krogen som får en smäll och ger en smäll.

Ökningen av våld gäller kvinnor i arbetslivet.

Min fråga är: Vill du skapa en bild av att detta är ett invandringsproblem eller att det är ett problem vad gäller brottsbalken, alltså lagstiftningen?

Anf. 100 KENT EKEROTH (SD) replik:

Herr talman! Mikael Cederbratt sade att exemplen som jag tog upp är märkliga för att de bara riktar in sig på invandrarbrottslighet. Men problemet är att dessa exempel är verkliga, vilket innebär att i lagstiftningen i dag kan dessa incidenter inträffa och dessa personer kan få stanna i landet. Det är en verklighet som vi lever i i dag, och det är en verklighet som vi måste förhålla oss till.

När Mikael Cederbratt tar upp huruvida kriminaliteten ökar eller inte eller hur stor andel av invandrarna det handlar om kan vi prata om det hur länge som helst, men det är inte detta som det handlar om. Detta handlar om utlänningar som de facto har blivit dömda för brott. Vi pratar alltså inte om den generella utvecklingen i landet eller om invandrades överrepresentation i fråga om detta. Där är de väldigt överrepresenterade. Vad vi pratar om är en utlänning som har blivit dömd för ett brott i svensk domstol. Det är alltså klappat och klart. Vi behöver inte diskutera om denna utlänning är en brottsling eller inte för det är redan klart, det har domstolen redan avgjort. Det innebär att det enda som vi behöver förhålla oss till i denna debatt – det är det som debatten handlar om – är de regler för utvisning som Sverige har i dag. I dag är det många fall med utlänningar som kommer undan och får stanna i Sverige trots att de har begått dessa brott. Det är det som är problemet, vilket innebär att jag efterfrågar lagändringar i enlighet med motionen. Jag vet inte om Cederbratt har läst motionen. Men den handlar just om lagändringar för att möjliggöra att personer som per definition är utlänningar och som per

definition har begått ett brott inte ska stanna i detta land längre. Det är det som motionen handlar om och som debatten handlar om.

Föregående talare har inte ställt sig bakom reservationen, och Cederbratt har inte gjort det, vilket innebär att Cederbratt och föregående talare gärna ser att våldtäktsmän, mördare och så vidare, kan stanna i vårt land, uppenbarligen med förhoppningen, enligt Cederbratt, att de ska komma ut i vårt svenska samhälle med risk för att de utsätter fler människor för fruktansvärda saker. Det är helt oacceptabelt för Sverigedemokraterna. Uppenbarligen tycker Moderaterna annorlunda.

I detta anförande instämde Erik Almqvist (SD).

Anf. 101 MIKAEL CEDERBRATT (M) replik:

Herr talman! Lagstiftningen medger utvisning i vissa fall. Jag tycker att lagstiftningen ska hantera personer som har begått ett brott på ett likvärdigt sätt. Men på det sätt som Kent Ekeroth framför detta målar han upp att en grupp är mer benägen än andra att begå vissa typer av brott. Det finns över huvud taget ingenting i forskningen som stöder detta.

Som jag sade tidigare har jag sett en mängd människor som är ursvenska som har betett sig betydligt värre än vad du beskriver. Jag tycker att om man har lite ansvar och tar sitt uppdrag på stort allvar måste man också vara lite försiktig med vilken bild man målar upp.

Anf. 102 KENT EKEROTH (SD) replik:

Herr talman! Cederbratt pratar om svenska brottslingar. Han har helt rätt: Svenskar begår tyvärr brott. Med Sverigedemokraternas kriminalpolitik skulle de sitta inlåsta mycket längre än vad de gör i dag.

Men bara för att svenskar begår brott, är det ett argument för att vi inte ska göra oss av med utlänningar som begår brott? Hur går det ihop?

Om en svensk begår ett brott och en utlänning begår ett brott. Vi behåller utlänningen bara för att det finns svenskar som begår brott. Vad är logiken i det?

Så här är det: Lagen behandlar medborgare och icke medborgare olika i dag. De som inte är medborgare har vi enligt lagens ramar möjlighet att utvisa, och det ska vi göra.

Svenskars brottslighet har över huvud taget ingenting med detta att göra. Det är som att säga: Låt oss ha lite mer brottslighet bara för att svenskar begår brott.

Men bara för att svenskar begår brott innebär det inte att vi måste importera ytterligare problem, eller i detta fall behålla importerade problem. Det finns inget rim och reson i det.

Jag vill gärna höra dig, Mikael Cederbratt, resonera på det sättet inför de offer eller deras anhöriga som har blivit utsatta för en utlänning som har begått en våldtäkt, ett mord, en grov misshandel eller vad det kan vara. För denna debatt och denna argumentation framför offren om du kan! Jag tror inte att någon kan behålla ett rakt ansikte inför offren och deras anhöriga med denna retorik och säga: Den här utlänningen ska inte utvisas eftersom det finns någon svensk någon annanstans som begår brott.

Det är ett resonemang som är helt uppåt väggarna och helt och hållet orimligt.

Nu har vi i fyra repliker från partierna i denna kammare hört hur de har stått och försökt försvara de regler som gör att grova brottslingar får stanna i vårt land. Det tycker jag är direkt pinsamt. Men det säger väl en del om vilken liten bubbla sjuklövern i denna kammare lever i, och det är tur att Sverigedemokraterna är här för att framföra en annan syn i dessa frågor.

Anf. 103 FREDRICK FEDERLEY (C) replik:

Herr talman! Det är en ganska fascinerande diskussion vi har. Sverigedemokraterna säger egentligen att de vill skärpa en lag som redan finns. Jag har inte samma sjukliga fascination för brott och för att läsa domar som Kent Ekeröth verkar ha. Däremot har jag några frågor.

Om det till exempel är så att en svensk kvinna är gift med en norsk man och mannen begår ett brott, ska han då slängas ut ur landet om han inte är svensk medborgare? Eller låt oss ta exemplet med en svensk man som är gift med en amerikansk kvinna. Ska den kvinnan kastas ut ur landet om hon har begått ett brott? Och om det är så att en person kommer från ett land där vederbörande kan riskera att bli utsatt för tortyr och vederbörande därmed har internationell skyddsstatus, säger då Sverigedemokraterna *återigen* i den här debatten att vi ska bryta mot internationella konventioner eller att vi ska bryta mot Genèvekonventionen?

Det känns väldigt luddigt när det gäller vad ni egentligen är ute efter om man inte drar det till sin spets och återkommer till er otroliga fascination för brott, gärna då brott som kan ha begåtts av en person av utländsk härkomst. Jag läser nästan in en ilska i hela ditt uppträdande när du, Kent Ekeröth, diskuterar detta.

Det verkar inte handla om att skydda eller värna den som blivit utsatt för brott. Och det verkar inte, precis som Emma Henriksson var inne på, handla om vad man vill göra för att stävja att brott uppkommer. Nej, här ska vi göra oss av med ett problem som ni har pekat ut, precis som man vill göra sig av med kackerlackor i ett förorenat hus.

Anf. 104 KENT EKERÖTH (SD) replik:

Herr talman! Emma Henriksson och nu även Fredrick Federley säger att vi redan har en lag av nämnda slag. Ja, vi har redan en sådan lag. Det är den vi vill ändra i enlighet med vår motion. Att jag behöver stå här och förklara det förvånar mig faktiskt lite grann. Men lagen är otillräcklig. Det är därför vi har den här debatten och har väckt vår motion. Vi vill ändra lagen i enlighet med denna motion. Lagen är otillräcklig just utifrån vad jag här anför.

Internationella konventioner: Som jag läste upp i mitt anförande – jag vet inte om Fredrick Federley lyssnade då – ska såvida inte synnerliga omständigheter eller skäl föreligger mot ett utvisningsbeslut ett sådant fattas. I dag är det tvärtom. Det måste föreligga synnerliga skäl för att ett utvisningsbeslut ska fattas.

Det innebär att man, om det är exceptionella omständigheter, givetvis i relation till begånget brott, inte ska utvisa människor till ett land där de kanske riskerar tortyr. Men det ska vara exceptionella omständigheter, vilket innebär att vi i mycket större utsträckning kommer att kunna utvisa folk. Det är det vi motionerat om.

Federley säger att han ser en ilska hos mig. Han kan kalla det för vad han vill. Men att ha ett system i dag som är sådant att mördare och våldtäktsmän kan få stanna i det här landet – Federley, du kan kalla det för ilska, irritation eller vad du vill – är inte rätt. Detta måste åtgärdas!

Nu är det tredje talaren här som förespråkar de lagar vi i dag har utan ändringar. Med andra ord förespråkar man att brottslingarna i de exempel som jag radade upp i mitt anförande ska få stanna i Sverige.

Fortfarande kan jag inte förstå hur man kan motivera detta för sig själv, för denna kammare och, framför allt, för offren och deras anhöriga. Maken till känslökyla har jag aldrig varit med om! Över huvud taget tar man från sjuklövern, som vanligt i denna kammare, inte fram offren och det perspektivet. I stället vill man belöna kriminella utlännningar med svenskt medborgarskap. En fick faktiskt svenskt medborgarskap när han *satt* i svenskt fängelse.

Anf. 105 FREDRICK FEDERLEY (C) replik:

Herr talman! Vad jag försöker göra, Kent Ekeroth, är att förstå vad du faktiskt säger.

Om det är exceptionella fall ska man – om jag får tolka det du sade – icke avvisa. Det innebär att man riskerar att avvisas på grund av att det från svensk sida blir ett brott mot Genèvekonventionen eller att det från svensk sida blir ett brott mot tortyrkonventionen. Eller också är det så att man är statslös och därför inte har någon stat att återvisas till. I andra fall finns det inom lagens märken möjligheter att göra detta.

Eftersom jag inte har samma, tycker jag, sjukliga fascination för att läsa våldsdömmar kan Kent Ekeroth kanske göra något här och tala om på vilka grunder man fått stanna. Är det så att man är konventionsflykting? Är det så att man är kvotflykting? Är det så att man riskerar tortyr i hemlandet?

Annars tolkar jag det du, Kent Ekeroth, egentligen säger så att de som ska slängas ut ur landet framför allt är människor från västvärldens länder som begått brott i Sverige. Då blir min följdfråga: Gör man inte det i dag om det till exempel är så att en person som kommer från USA och som finns i Sverige har begått ett brott?

Jag tror att ditt egentliga syfte är att utmåla en annan grupp människor än de människor som ditt lagförslag riktas till. Av ren nyfikenhet och av intresse – i debatt efter debatt här försöker jag förstå vad ni faktiskt säger – vill jag att du svarar på frågan: Ska vi bryta mot internationella konventioner, som jag tycker bör stå över svensk rätt och vara en del av svensk rätt, eller är det så att det är direkt riktat till de västeuropeiska ambassaderna och de andra västländernas ambassader att deras medborgare som begår brott här med omedelbar verkan ska kastas ut ur landet även om man är gift med svensk medborgare?

Anf. 106 KENT EKEROTH (SD) replik:

Herr talman! Återigen: Ifall en amerikan begår en våldtäkt i det här landet ska han givetvis, om han inte är svensk medborgare, utvisas. Det är inget konstigt. Det är precis likadant för alla.

När det gäller grova våldsbrott finns det de facto en stor representation av folk från Mellanöstern och Afrika. Det är något som Brå flera gånger om har konstaterat. Det finns ingen motsättning här. Lagen kommer att vara lika för alla, men självfallet kommer fler från Mellanöstern och Afrika att utvisas eftersom fler från Mellanöstern och Afrika begår de här brotten. Det är inget konstigt.

Fredrick Federley, du frågade om motiveringen till att det inte blev utvisning i exemplen. I ett fall ansåg åklagaren inte att brottet var tillräckligt grovt. Han skulle aldrig kunna anse det med de lagändringar som vi föreslår. Då skulle han vara tvungen att ta upp ärendet. För det brott som personen begått skulle det automatiskt bli utvisning, och inte nog med det: Det skulle också bli på livstid.

Det innebär att man utifrån det lagförslag som vi här lagt fram helt enkelt skulle kunna se till att många av de personer som begått väldigt grova brott aldrig mer skulle få vara i Sverige.

Detta är en väldigt enkel princip som jag tycker borde vara extremt uppenbar och självklar. Alla med lite sunt förnuft inser att det här är vad som borde göras. Annars står man och försvarar personer som kanske får tre eller fyra år i fängelse – jag läste ju här upp om en dom för mord. Sedan kommer de att kunna gå ute på våra gator och torg.

Vad är det rimliga i det? Vad är det som säger att Sverige ska acceptera de här människorna? Varför – jag har fortfarande inte fått något svar – ska vi acceptera de här människorna? Vad i sjuklöversn politik är det som gör att man så gärna vill att de här mördarna och våldtäktsmännen ska kunna gå ute på våra gator och torg?

Jag har alltså fortfarande inte fått det klart för mig men hoppas att jag någon gång får det. Men jag har en känsla att jag aldrig kommer att få det klart för mig, för ärligt talat finns det inget sätt att motivera det.

I detta anförande instämde Erik Almqvist (SD).

Anf. 107 ULF NILSSON (FP) replik:

Herr talman! Nu har Kent Ekeröth tre gånger upprepat att det bland dem som är bestaffade finns en överrepresentation av invandrare.

Hade det funnits något, låt säga, försök till att vara nyanserad skulle Kent Ekeröth naturligtvis också ha sagt att det är en försvinnande liten del av alla invandrare som är kriminella. När han ändå är inne på statistik skulle han också ha sagt att det finns en massa statistik över grupper från olika sociala förhållanden som uppvisar en med något högre procenttal högre kriminalitet än andra. Så är det ju.

När man ständigt upprepar att det finns en övervikt bland invandrare finns det inget annat syfte än att skapa en allmänt negativ inställning och att skrämna människor.

Det rent sakliga innehållet i det Kent Ekeröth säger är att det blir en ny rättsprincip. Men redan i dag har vi möjlighet att utvisa människor som begår sådana brott som ger minst ett års fängelse. Då har rätten och åklagaren möjlighet att ta upp ärendet.

Sedan ska man väga in personliga förhållanden – exempelvis giftermål och barn. Man kan alltså redan efter ett år utvisa människor – oberoende av, kan vi säga, risken för upprepning. Det skulle bli en helt ny rättsprincip om vi i just detta fall fattade konsekvensbeslut helt obero-

ende av individens förutsättningar, helt oberoende av barn som blir lämnade utan föräldrar, helt oberoende av den som är gift med personen och så vidare.

Uppenbarligen har ni med lupp studerat lagen för att försöka hitta hur mycket som helst att stödja en utvisning på.

En annan sak som nämns i reservationen här är att den som fått uppehållstillstånd som flykting och som besöker sitt före detta hemland ska utvisas. Menar ni att en person som fått permanent uppehållstillstånd i Sverige och som efter tre år när det blivit lugnare i Irak åker tillbaka dit ska bli utvisad från Sverige just för att han åker tillbaka – en oerhört märklig slutsats?

Anf. 108 KENT EKEROTH (SD) replik:

Herr talman! Ulf Nilsson säger att det är jätteviktigt att man tar hänsyn till den kriminellas personliga omständigheter, ungefär som i följande fall: En utlänning våldtar någon. Han råkar vara gift med någon i Sverige. Vi låter honom stanna. En person mördar en annan. Han råkar vara gift med någon i Sverige. Han får stanna.

Vad gör Ulf Nilsson då? Han gör exakt samma misstag som alla andra i kriminalpolitiska och invandringspolitiska debatter i denna kammare gjort i ungefär 30 år. Han bryr sig inte ett dugg om offren eller deras anhöriga. Medan Ulf Nilsson tycker synd om mördarens eller våldtäktsmannens fru tycker jag synd om den som mördades eller våldtogs och dennas anhöriga.

Det är skillnaden mellan Sverigedemokraterna och alla andra i den här kammaren. Ni, Ulf Nilsson, bryr er om en mördares fru, att hon kan tycka att det är jobbigt att vara borta från sin man. Vi bryr oss om en mamma, en syster eller någon annan som aldrig någonsin får se sina älskade igen. Jag tror att våra skäl väger inte bara några gånger tyngre utan extremt mycket tyngre än era gulligullskäl gällande en mördares relation till sin fru eller vem det nu må vara.

Det är pinsamt att gång på gång få höra hur man tycker synd om den kriminelle och hans fru eller vem det nu kan vara. Vi tycker synd om offren. Om vi har möjlighet att se till att de kriminella utlänningar som begått dessa grova våldsbrott aldrig får möjlighet att göra det igen i vårt land är det någonting vi inte bara bör och ska göra, utan det är vår plikt, vår moraliska plikt, att göra det. Gör man inte det medverkar man till den brottslighet vi ser i Sverige i dag.

I detta anförande instämde Erik Almqvist och William Petzäll (båda SD).

Anf. 109 ULF NILSSON (FP) replik:

Herr talman! Det är en brist på nyansering att tala om gulligullande med brottslingar när Folkpartiet och övriga allianspartier står bakom en lagstiftning som gör det möjligt att utvisa brottslingar som begått brott som ger ett års fängelsestraff.

Det som däremot är en helt ny princip i svensk kriminalvård och straffrätt är att inte ta några som helst individuella hänsyn till möjligheten till förbättring, till andra människor, till inblandade barn och så vidare. Det handlar inte om att tycka synd om brottslingar, utan om att, som i

alla andra sammanhang i svenskt rättssystem, göra en bedömning samt att det finns olika straffskalor. På samma sätt måste det finnas möjlighet att ta ställning till huruvida det ska bli utvisning eller inte.

Lagen ger, som sagt, möjlighet till utvisning, och den står vi bakom. Det är ingen tvekan om det. Det är en grov överdrift att kalla det för gulligullande med mördare och våldtäktsmän. Det är så osakligt att det egentligen inte är värt att diskutera.

Det som vi lite grann glömt här gäller de människor som fått permanent uppehållstillstånd i Sverige. Jag tror att det i de allra flesta fall är bra med permanent uppehållstillstånd i stället för tillfälligt uppehållstillstånd. I annat fall är tillvaron osäker och man får heller inte incitament till att försöka komma in i det svenska samhällslivet om man vet att man kan bli ivägskickad när som helst.

Ska en människa som flytt från Irak, Afghanistan eller Somalia få möjlighet att, när förhållandena i landet ändras, vilket glädjande nog har skett på vissa håll, till exempel i delar av Irak, åka tillbaka och hälsa på sina släktingar på semestern – en fungerande person som kanske har ett arbete i Sverige – mista sitt uppehållstillstånd på grund av att förhållandena förändrats och det nu är möjligt att besöka landet? Det är ju fullständigt orimligt.

Anf. 110 KENT EKEROTH (SD) replik:

Herr talman! Det är självklart att personer som fått permanent uppehållstillstånd i det här landet och sedan åker tillbaka till landet de påstår sig ha flytt från inte ska ha permanent uppehållstillstånd. Det är hela poängen med permanent uppehållstillstånd. De påstår att de flyr från någonstans för att de inte kan vara där. När det sedan visar sig att de kan vara där finns det inte längre någon grund för ett permanent uppehållstillstånd. Det är hela basen för det, speciellt om de kommit hit som asylsökande.

Hur kan man då motivera att de kommer hit och säger att de tyvärr inte kan vara i sitt hemland? De får uppehållstillstånd och åker tillbaka till hemlandet. Hur går det ihop? Det gör det inte över huvud taget. Jag tror att det är det mest ologiska jag hört i den här kammaren på mycket länge. Att stå här och förespråka att de ska ha kvar sitt permanenta uppehållstillstånd som uppenbarligen baseras på en lögn, eller på förändrade omständigheter, är horribelt. Är det förändrade omständigheter så att de kan åka hem, vilket de bevisligen har gjort, då kan och bör de åka hem.

Låt oss ta en mördare som har ett barn. Ulf Nilsson säger att vi inte ska ta hänsyn till personliga omständigheter. Som jag sade i mitt anförande menar vi att om det finns synnerligen starka skäl kanske man inte dömer till utvisning. Vi har ett förbehåll för det, men det kommer att vara mycket mindre utrymme för det än det är i dag. Om en person mördar en annan person i det här landet och har barn, alltså någon form av koppling till Sverige, måste man fråga sig hur lämplig den personen då är att vara förälder. Är det någonting som ska tas i beaktande för barnets bästa eller är det för mördarens bästa? Det låter som det senare, och det är olyckligt.

Anf. 111 EVA-LENA JANSSON (S):

Herr talman! Jag tänkte lyfta upp vår reservation nr 7 och begreppet synnerligen ömmande omständigheter.

I höstas dog ett litet barn, Rim 2 ½ år, i en svår sjukdom. Hon var under hela sin livstid utvisningshotad. En vecka innan hon dog fick familjen tillfälligt uppehållstillstånd. Nu har Migrationsverket sagt definitivt nej. Flickans mamma och de två äldre systerarna måste lämna Sverige.

Migrationsverket saknar anledning att ifrågasätta att familjen befinner sig i en synnerligen svår situation efter bortgången, och det stöd som erhålls i Sverige har stor betydelse för familjen, skriver Migrationsverket. Trots detta omfattas de inte av begreppet synnerligen ömmande omständigheter. Den familjen och många andra familjer är naturligtvis påverkade av lagstiftningen. Därför finns det önskemål och behov, och vi har väckt en motion om synnerligen ömmande omständigheter.

I veckan presenterades en utredning som säger att praxis verkar ha blivit mycket hårdare när det gäller synnerligen ömmande omständigheter. Därför har vi lyft fram behovet av förändringar. Flera personer från andra partier, till exempel Murad Artin från Vänsterpartiet, kommunpolitiker i Örebro, och Lennart Bondeson från Kristdemokraterna, instämmer i att begreppet faktiskt inte omfattar dem som är i behov av det. Bondeson säger: Billström har fel. Begreppet behöver ändras. Jag vill fråga Emma Henriksson, som nämnde just synnerligen ömmande omständigheter, om man inte ser behov av att ändra begreppet.

Enligt vår uppfattning har begreppet synnerligen ömmande omständigheter kommit att tolkas alldeles för restriktivt. För att stärka barnens perspektiv i asyl- och flyktingpolitiken och för att portalparagrafen om barnens bästa ska få det genomslag som avsågs när bestämmelsen infördes bör begreppet synnerligen ömmande omständigheter ändras till särskilt ömmande omständigheter och nuvarande praxis mildras i ärenden som rör barn.

Fredrik Lundh Sammeli lyfte upp behovet av att göra barnkonventionen till svensk lag, något som flera av partierna i Sveriges riksdag tycker. Då skulle barnens situation i svensk flykting- och asylpolitik på ett mycket bättre och tydligare sätt prioriteras.

Med detta vill jag återigen yrka bifall till vår reservation nr 7.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 11 §.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.28 på förslag av talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 16.00 då votering skulle äga rum.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 16.00.

JuU5 Förbättrat skydd mot stalkning

Punkt 1 (Kontaktförbud avseende gemensam bostad)

1. utskottet
2. res. (C, M, FP, KD)

Votering:

162 för utskottet

156 för res.

31 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 101 S, 22 MP, 1 FP, 20 SD, 17 V, 1 KD

För res.: 1 S, 101 M, 22 FP, 18 C, 14 KD

Frånvarande: 10 S, 6 M, 3 MP, 1 FP, 5 C, 2 V, 4 KD

Christer Winbäck (FP) och Mikael Oscarsson (KD) anmälde att de avsett att rösta nej men markerats ha röstat ja.

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

UbU12 Forskning och forskarutbildning

Punkt 1 (Forskningspolitikens inriktning)

1. utskottet
2. res. 1 (S, MP, V)

Votering:

176 för utskottet

140 för res. 1

33 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 100 M, 23 FP, 18 C, 20 SD, 15 KD

För res. 1: 101 S, 22 MP, 17 V

Frånvarande: 11 S, 7 M, 3 MP, 1 FP, 5 C, 2 V, 4 KD

Henrik Ripa (M) anmälde att han avsett att rösta ja men markerats som frånvarande.

Punkt 7 (Vikten av ett resursfördelningssystem som gynnar forskning i hela landet)

1. utskottet
2. res. 6 (S, MP, V)

Votering:

177 för utskottet

140 för res. 6

32 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 101 M, 23 FP, 18 C, 20 SD, 15 KD

För res. 6: 101 S, 22 MP, 17 V

Frånvarande: 11 S, 6 M, 3 MP, 1 FP, 5 C, 2 V, 4 KD

Punkt 9 (Forskarutbildning och yngre forskares villkor)

1. utskottet
2. res. 8 (S, MP, V)

Votering:

177 för utskottet

139 för res. 8

33 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 1 S, 100 M, 23 FP, 18 C, 20 SD, 15 KD

För res. 8: 100 S, 22 MP, 17 V

Frånvarande: 11 S, 7 M, 3 MP, 1 FP, 5 C, 2 V, 4 KD

Henrik Ripa (M) anmälde att han avsett att rösta ja men markerats som frånvarande.

Punkt 13 (Nobelpris i ekologi)

1. utskottet
2. res. 10 (MP)

Votering:

295 för utskottet

22 för res. 10

32 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 101 S, 101 M, 23 FP, 18 C, 20 SD, 17 V, 15 KD

För res. 10: 22 MP

Frånvarande: 11 S, 6 M, 3 MP, 1 FP, 5 C, 2 V, 4 KD

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

11 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

UU7 Fortsatt tillämpning i fråga om Iran av lagen (1996:95) om vissa internationella sanktioner

Kammaren biföll utskottets förslag.

MJU17 Avfall och kretslopp

Punkt 4 (Ansvarsförhållande m.m.)

1. utskottet
2. res. 3 (S, MP, V)

Votering:

177 för utskottet

139 för res. 3

1 avstod

32 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 101 M, 23 FP, 18 C, 20 SD, 15 KD

För res. 3: 100 S, 22 MP, 17 V

Avstod: 1 S

Frånvarande: 11 S, 6 M, 3 MP, 1 FP, 5 C, 2 V, 4 KD

Punkt 6 (Biologiskt avfall m.m.)

1. utskottet

2. res. 5 (S, MP, V)

Votering:

177 för utskottet

139 för res. 5

33 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 101 M, 23 FP, 18 C, 20 SD, 15 KD

För res. 5: 101 S, 22 MP, 16 V

Frånvarande: 11 S, 6 M, 3 MP, 1 FP, 5 C, 3 V, 4 KD

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

MJU19 Biologisk mångfald m.m.

Punkt 7 (Åtgärder för att förstärka vargstammen)

1. utskottet

2. res. 5 (S)

Votering:

198 för utskottet

102 för res. 5

17 avstod

32 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 101 M, 21 MP, 23 FP, 18 C, 20 SD, 15 KD

För res. 5: 101 S, 1 MP

Avstod: 17 V

Frånvarande: 11 S, 6 M, 3 MP, 1 FP, 5 C, 2 V, 4 KD

Punkt 8 (Vargstammens populationsstorlek)

1. utskottet

2. res. 6 (MP, V)

Votering:

278 för utskottet

39 för res. 6

32 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 101 S, 101 M, 23 FP, 18 C, 20 SD, 15 KD
För res. 6: 22 MP, 17 V
Frånvarande: 11 S, 6 M, 3 MP, 1 FP, 5 C, 2 V, 4 KD

Punkt 15 (Regler för samexistens vid odling av GMO)

1. utskottet
2. res. 11 (S, MP, V)

Votering:

177 för utskottet
140 för res. 11
32 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 101 M, 23 FP, 18 C, 20 SD, 15 KD
För res. 11: 101 S, 22 MP, 17 V
Frånvarande: 11 S, 6 M, 3 MP, 1 FP, 5 C, 2 V, 4 KD

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

SfU6 Migration och asylpolitik

Punkt 1 (Flykting- och migrationspolitik)

1. utskottet
2. res. 2 (SD)

Votering:

179 för utskottet
20 för res. 2
118 avstod
32 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 101 M, 22 MP, 23 FP, 18 C, 15 KD
För res. 2: 20 SD
Avstod: 101 S, 17 V
Frånvarande: 11 S, 6 M, 3 MP, 1 FP, 5 C, 2 V, 4 KD

Punkt 2 (Begreppet väpnad konflikt m.m.)

1. utskottet
2. res. 3 (S, V)

Votering:

198 för utskottet
117 för res. 3
34 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 1 S, 99 M, 22 MP, 23 FP, 18 C, 20 SD, 15 KD
För res. 3: 100 S, 17 V
Frånvarande: 11 S, 8 M, 3 MP, 1 FP, 5 C, 2 V, 4 KD

Punkt 4 (Ensamkommande barn)

1. utskottet

2. res. 6 (SD)

Votering:

274 för utskottet

20 för res. 6

23 avstod

32 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 100 S, 101 M, 23 FP, 18 C, 17 V, 15 KD

För res. 6: 20 SD

Avstod: 1 S, 22 MP

Frånvarande: 11 S, 6 M, 3 MP, 1 FP, 5 C, 2 V, 4 KD

Punkt 6 (Begreppet synnerligen ömmande omständigheter)

1. utskottet

2. res. 7 (S, V)

Votering:

197 för utskottet

117 för res. 7

35 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 100 M, 22 MP, 23 FP, 18 C, 20 SD, 14 KD

För res. 7: 100 S, 17 V

Frånvarande: 12 S, 7 M, 3 MP, 1 FP, 5 C, 2 V, 5 KD

Mikael Oscarsson (KD) anmälde att han avsett att rösta ja men markerats som frånvarande.

Punkt 14 (Ändring av Dublinförordningen)

1. utskottet

2. res. 12 (S, V)

Votering:

199 för utskottet

118 för res. 12

32 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 101 M, 22 MP, 23 FP, 18 C, 20 SD, 15 KD

För res. 12: 101 S, 17 V

Frånvarande: 11 S, 6 M, 3 MP, 1 FP, 5 C, 2 V, 4 KD

Punkt 16 (Arbetskraftsinvandring)

1. utskottet

2. res. 14 (S, V)

3. res. 16 (SD)

Förberedande votering:

120 för res. 14

20 för res. 16

177 avstod

32 frånvarande

Kammaren biträdde res. 14.

Anna Kinberg Batra (M) anmälde att hon avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Huvudvotering:

157 för utskottet

117 för res. 14

42 avstod

33 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 101 M, 23 FP, 18 C, 15 KD

För res. 14: 100 S, 17 V

Avstod: 22 MP, 20 SD

Frånvarande: 12 S, 6 M, 3 MP, 1 FP, 5 C, 2 V, 4 KD

Punkt 17 (Bärplockare)

1. utskottet

2. res. 18 (SD)

Votering:

179 för utskottet

20 för res. 18

118 avstod

32 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 100 M, 22 MP, 23 FP, 18 C, 1 V, 15 KD

För res. 18: 20 SD

Avstod: 101 S, 1 M, 16 V

Frånvarande: 11 S, 6 M, 3 MP, 1 FP, 5 C, 2 V, 4 KD

Marianne Berg (V) anmälde att hon avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Punkt 21 (Anhöriginvandring)

1. utskottet

2. res. 22 (S, V)

3. res. 23 (SD)

Förberedande votering:

117 för res. 22

20 för res. 23

178 avstod

34 frånvarande

Kammaren biträdde res. 22.

Huvudvotering:
179 för utskottet
117 för res. 22
20 avstod
33 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 101 M, 22 MP, 23 FP, 18 C, 15 KD

För res. 22: 101 S, 16 V

Avstod: 20 SD

Frånvarande: 11 S, 6 M, 3 MP, 1 FP, 5 C, 3 V, 4 KD

Punkt 22 (Försörjningskrav)

1. utskottet

2. res. 25 (SD)

Votering:

157 för utskottet

20 för res. 25

140 avstod

32 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 101 M, 23 FP, 18 C, 15 KD

För res. 25: 20 SD

Avstod: 101 S, 22 MP, 17 V

Frånvarande: 11 S, 6 M, 3 MP, 1 FP, 5 C, 2 V, 4 KD

Punkt 23 (Identitetskrav)

1. utskottet

2. res. 26 (S, V)

Votering:

199 för utskottet

117 för res. 26

1 avstod

32 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 101 M, 22 MP, 23 FP, 18 C, 20 SD, 15 KD

För res. 26: 101 S, 16 V

Avstod: 1 V

Frånvarande: 11 S, 6 M, 3 MP, 1 FP, 5 C, 2 V, 4 KD

Torbjörn Björlund (V) anmälde att han avsett att rösta nej men markerats ha avstått från att rösta.

Punkt 27 (Återetableringsstöd)

1. utskottet
2. res. 29 (SD)

Votering:

296 för utskottet

20 för res. 29

33 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 101 S, 100 M, 22 MP, 23 FP, 18 C, 17 V, 15 KD

För res. 29: 20 SD

Frånvarande: 11 S, 7 M, 3 MP, 1 FP, 5 C, 2 V, 4 KD

Pia Hallström (M) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats som frånvarande.

Punkt 28 (Utvisning på grund av brott)

1. utskottet
2. res. 30 (SD)

Votering:

297 för utskottet

20 för res. 30

32 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 101 S, 101 M, 22 MP, 23 FP, 18 C, 17 V, 15 KD

För res. 30: 20 SD

Frånvarande: 11 S, 6 M, 3 MP, 1 FP, 5 C, 2 V, 4 KD

Punkt 32 (Övrigt om visering)

1. utskottet
2. res. 34 (SD)

Votering:

297 för utskottet

20 för res. 34

32 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 101 S, 101 M, 22 MP, 23 FP, 18 C, 17 V, 15 KD

För res. 34: 20 SD

Frånvarande: 11 S, 6 M, 3 MP, 1 FP, 5 C, 2 V, 4 KD

Punkt 33 (Svenskt medborgarskap)

1. utskottet
2. res. 35 (SD)

Votering:

294 för utskottet

20 för res. 35

35 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 100 S, 100 M, 22 MP, 23 FP, 17 C, 17 V, 15 KD

För res. 35: 20 SD

Frånvarande: 12 S, 7 M, 3 MP, 1 FP, 6 C, 2 V, 4 KD

Ola Johansson (C) anmälde att han avsett att rösta ja men markerats som frånvarande.

Prot. 2010/11:96

4 maj

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

12 § Bordläggning

Anmäldes och bordlades

EU-dokument

KOM(2011)215 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om genomförande av ett fördjupat samarbete för att skapa ett enhetligt patentskydd

KOM(2011)216 Förslag till rådets förordning om genomförande av ett fördjupat samarbete för att skapa ett enhetligt patentskydd när det gäller tillämpliga översättningsarrangemang

13 § Anmälan om interpellationer

Anmäldes att följande interpellationer framställts

den 4 maj

2010/11:337 Fungerande telefoni i glesbygd

av *Marie Nordén* (S)

till statsrådet *Anna-Karin Hatt* (C)

2010/11:338 Mora tingsrätt

av *Lena Olsson* (V)

till justitieminister *Beatrice Ask* (M)

2010/11:339 Öresundstrafiken

av *Leif Jakobsson* (S)

till statsrådet *Catharina Elmsäter-Svärd* (M)

2010/11:340 Tillgängligheten till specialistsjukvård

av *Isak From* (S)

till statsrådet *Catharina Elmsäter-Svärd* (M)

2010/11:341 Försäkringskassans servicekontor

av *Marie Nordén* (S)

till statsrådet *Ulf Kristersson* (M)

2010/11:342 Tillgång till specialistsjukvård på likvärdiga villkor

av *Marie Nordén* (S)

till statsrådet *Catharina Elmsäter-Svärd* (M)

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 10 maj.

14 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 4 maj

2010/11:476 Generella regler mot skatteläckage

av *Jacob Johnson* (V)

till finansminister Anders Borg (M)

2010/11:477 Familjesplittring vid utvisning

av *Ulla Andersson* (V)

till statsrådet Tobias Billström (M)

2010/11:478 Arbetsmiljön på apoteken efter avregleringen

av *Lennart Axelsson* (S)

till socialminister Göran Hägglund (KD)

2010/11:479 Indragning av statsbidrag till gravt synskadade

av *Lennart Axelsson* (S)

till statsrådet Maria Larsson (KD)

2010/11:480 Insatser för personer som har en svag ställning på bostadsmarknaden

av *Laila Olsen* (S)

till statsrådet Stefan Attefall (KD)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 10 maj.

15 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmäldes att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 3 maj

2010/11:460 Svenska kvinnors rättssäkerhet vid anmälan om våldtäkt

av *Gunvor G Ericson* (MP)

till utrikesminister Carl Bildt (M)

den 4 maj

2010/11:463 Vattenfalls utförsäljning av Vattenfall Power Consultant AB

av *Karin Åström* (S)

till statsrådet Peter Norman (M)

2010/11:464 Infrastrukturinvesteringar i Bergslagen

av *Peter Hultqvist* (S)

till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M)

2010/11:465 Persontrafik på Västerdalsbanan

av *Peter Hultqvist* (S)

till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M)

2010/11:466 Stöd till barn som fått narkolepsi

av *Lena Hallengren* (S)

till statsrådet Maria Larsson (KD)

2010/11:467 Mora tingsrätt

av *Carin Runeson* (S)

till justitieminister Beatrice Ask (M)

2010/11:468 Bluffakturor

av *Krister Örnfjäder* (S)

till justitieminister Beatrice Ask (M)

2010/11:469 Kliniska prövningar

av *Krister Örnfjäder* (S)

till socialminister Göran Hägglund (KD)

2010/11:473 Kontroll av jobbcoacher

av *Krister Örnfjäder* (S)

till arbetsmarknadsminister Hillevi Engström (M)

Prot. 2010/11:96

4 maj

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 10 maj.

16 § Kammaren åtskildes kl. 16.25.

Förhandlingarna leddes

av tredje vice talmannen från sammanträdets början till och med 8 § anf. 21 (delvis),

av talmannen därefter till och med 9 § anf. 52 (delvis),

av tredje vice talmannen därefter till och med 9 § anf. 98 (delvis),

av talmannen därefter till ajourneringen kl. 15.28 och

av tredje vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

PER PERSSON

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 § Justering av protokoll	1
2 § Avsägelse.....	1
3 § Anmälan om kompletteringsval	1
4 § Meddelande om ändringar i kammarens sammanträdesplan.....	2
5 § Hänvisning av ärenden till utskott	2
6 § Fortsatt tillämpning i fråga om Iran av lagen (1996:95) om vissa internationella sanktioner.....	2
Utrikesutskottets betänkande 2010/11:UU7.....	2
Anf. 1 FREDRIK MALM (FP).....	2
(Beslut fattades under 11 §.)	4
7 § Avfall och kretslopp	5
Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2010/11:MJU17	5
Anf. 2 SUZANNE SVENSSON (S).....	5
Anf. 3 ÅSA ROMSON (MP)	7
Anf. 4 JENS HOLM (V)	8
Anf. 5 CHRISTER AKEJ (M)	10
Anf. 6 ÅSA ROMSON (MP) replik.....	13
Anf. 7 CHRISTER AKEJ (M) replik	13
Anf. 8 ÅSA ROMSON (MP) replik.....	13
Anf. 9 CHRISTER AKEJ (M) replik	14
Anf. 10 NINA LUNDSTRÖM (FP).....	14
Anf. 11 JENS HOLM (V) replik	16
Anf. 12 NINA LUNDSTRÖM (FP) replik.....	16
Anf. 13 JENS HOLM (V) replik	17
Anf. 14 NINA LUNDSTRÖM (FP) replik.....	17
Anf. 15 ROGER TIEFENSEE (C).....	18
Anf. 16 OTTO VON ARNOLD (KD)	20
Anf. 17 KARIN GRANBOM ELLISON (FP).....	21
(Beslut fattades under 11 §.)	23
8 § Biologisk mångfald m.m.	24
Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2010/11:MJU19	24
Anf. 18 HELÉN PETTERSSON i Umeå (S)	24
Anf. 19 ÅSA ROMSON (MP)	26
Anf. 20 JENS HOLM (V)	29
Anf. 21 BENGT-ANDERS JOHANSSON (M).....	31
Anf. 22 JENS HOLM (V) replik	33
Anf. 23 BENGT-ANDERS JOHANSSON (M) replik	34
Anf. 24 JENS HOLM (V) replik	34
Anf. 25 BENGT-ANDERS JOHANSSON (M) replik	35
Anf. 26 ANITA BRODÉN (FP).....	35
Anf. 27 ÅSA ROMSON (MP) replik	38
Anf. 28 ANITA BRODÉN (FP) replik	38
Anf. 29 ÅSA ROMSON (MP) replik	39
Anf. 30 ANITA BRODÉN (FP) replik	39

Anf. 31	JENS HOLM (V) replik	40
Anf. 32	ANITA BRODÉN (FP) replik.....	40
Anf. 33	JENS HOLM (V) replik	41
Anf. 34	ANITA BRODÉN (FP) replik.....	41
Anf. 35	ROGER TIEFENSEE (C)	42
Anf. 36	IRENE OSKARSSON (KD).....	43
Anf. 37	HELÉN PETTERSSON i Umeå (S) replik	46
Anf. 38	IRENE OSKARSSON (KD) replik.....	46
Anf. 39	HELÉN PETTERSSON i Umeå (S) replik	47
Anf. 40	IRENE OSKARSSON (KD) replik.....	47
	(Beslut fattades under 11 §.).....	47
9 §	Migration och asylpolitik	48
	Socialförsäkringsutskottets betänkande 2010/11:SfU6	48
Anf. 41	FREDRIK LUNDH SAMMELI (S).....	48
Anf. 42	MARIA FERM (MP)	51
Anf. 43	ERIK ALMQVIST (SD)	52
Anf. 44	MARIA FERM (MP) replik	54
Anf. 45	ERIK ALMQVIST (SD) replik.....	54
Anf. 46	MARIA FERM (MP) replik	55
Anf. 47	ERIK ALMQVIST (SD) replik.....	55
Anf. 48	FREDRIK LUNDH SAMMELI (S) replik	56
Anf. 49	ERIK ALMQVIST (SD) replik.....	56
Anf. 50	FREDRIK LUNDH SAMMELI (S) replik	57
Anf. 51	ERIK ALMQVIST (SD) replik.....	57
Anf. 52	CHRISTINA HÖJ LARSEN (V)	57
Anf. 53	TREDJE VICE TALMANNEN	60
Anf. 54	MARIA FERM (MP) replik	60
Anf. 55	CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik	60
Anf. 56	MARIA FERM (MP) replik	61
Anf. 57	CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik	61
Anf. 58	MIKAEL CEDERBRATT (M).....	62
Anf. 59	ERIK ALMQVIST (SD) replik.....	65
Anf. 60	MIKAEL CEDERBRATT (M) replik.....	65
Anf. 61	ERIK ALMQVIST (SD) replik.....	65
Anf. 62	MIKAEL CEDERBRATT (M) replik.....	66
Anf. 63	FREDRIK LUNDH SAMMELI (S) replik	66
Anf. 64	MIKAEL CEDERBRATT (M) replik.....	67
Anf. 65	FREDRIK LUNDH SAMMELI (S) replik	67
Anf. 66	MIKAEL CEDERBRATT (M) replik.....	68
Anf. 67	ULF NILSSON (FP)	68
Anf. 68	ERIK ALMQVIST (SD) replik.....	71
Anf. 69	ULF NILSSON (FP) replik	71
Anf. 70	ERIK ALMQVIST (SD) replik.....	72
Anf. 71	ULF NILSSON (FP) replik	72
Anf. 72	FREDRIK LUNDH SAMMELI (S) replik	73
Anf. 73	ULF NILSSON (FP) replik	73
Anf. 74	FREDRIK LUNDH SAMMELI (S) replik	73
Anf. 75	ULF NILSSON (FP) replik	74
Anf. 76	FREDRICK FEDERLEY (C).....	74

Anf. 77 ERIK ALMQVIST (SD) replik.....	78
Anf. 78 FREDRICK FEDERLEY (C) replik.....	79
Anf. 79 ERIK ALMQVIST (SD) replik.....	80
Anf. 80 FREDRICK FEDERLEY (C) replik.....	80
Anf. 81 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S) replik.....	81
Anf. 82 FREDRICK FEDERLEY (C) replik.....	81
Anf. 83 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S) replik.....	82
Anf. 84 FREDRICK FEDERLEY (C) replik.....	82
Anf. 85 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik.....	82
Anf. 86 FREDRICK FEDERLEY (C) replik.....	83
Anf. 87 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik.....	83
Anf. 88 FREDRICK FEDERLEY (C) replik.....	83
Anf. 89 EMMA HENRIKSSON (KD).....	84
Anf. 90 ERIK ALMQVIST (SD) replik.....	86
Anf. 91 EMMA HENRIKSSON (KD) replik.....	87
Anf. 92 ERIK ALMQVIST (SD) replik.....	87
Anf. 93 EMMA HENRIKSSON (KD) replik.....	88
Anf. 94 KENT EKEROOTH (SD).....	88
Anf. 95 EMMA HENRIKSSON (KD) replik.....	90
Anf. 96 KENT EKEROOTH (SD) replik.....	91
Anf. 97 EMMA HENRIKSSON (KD) replik.....	91
Anf. 98 KENT EKEROOTH (SD) replik.....	92
Anf. 99 MIKAEL CEDERBRATT (M) replik.....	92
Anf. 100 KENT EKEROOTH (SD) replik.....	93
Anf. 101 MIKAEL CEDERBRATT (M) replik.....	94
Anf. 102 KENT EKEROOTH (SD) replik.....	94
Anf. 103 FREDRICK FEDERLEY (C) replik.....	95
Anf. 104 KENT EKEROOTH (SD) replik.....	95
Anf. 105 FREDRICK FEDERLEY (C) replik.....	96
Anf. 106 KENT EKEROOTH (SD) replik.....	96
Anf. 107 ULF NILSSON (FP) replik.....	97
Anf. 108 KENT EKEROOTH (SD) replik.....	98
Anf. 109 ULF NILSSON (FP) replik.....	98
Anf. 110 KENT EKEROOTH (SD) replik.....	99
Anf. 111 EVA-LENA JANSSON (S).....	99
(Beslut fattades under 11 §.).....	100
Ajournering.....	100
Återupptagna förhandlingar.....	100
10 § Beslut om ärenden som slutdebatterats den 28 april.....	101
JuU5 Förbättrat skydd mot stalkning.....	101
UbU12 Forskning och forskarutbildning.....	101
11 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde.....	102
UU7 Fortsatt tillämpning i fråga om Iran av lagen (1996:95) om vissa internationella sanktioner.....	102
MJU17 Avfall och kretslopp.....	102
MJU19 Biologisk mångfald m.m.....	103
SfU6 Migration och asylpolitik.....	104

12 § Bordläggning.....	109	Prot. 2010/11:96
13 § Anmälan om interpellationer.....	109	4 maj
14 § Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	110	<hr/>
15 § Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	110	
16 § Kammaren åtskildes kl. 16.25.....	111	

Tryck: Elanders, Vällingby 2011